

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ

TÜRK BASININDA KORE SAVAŞI YIL DÖNÜMLERİ
(1950-1970)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Mithat İsmail İTİK

İZMİR, 2019

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ

TÜRK BASININDA KORE SAVAŞI YIL DÖNÜMLERİ
(1950-1970)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Mithat İsmail İTİK

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet MEHMETEFENDİOĞLU

İZMİR, 2019

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAYI

Mithat İsmail İTİK isimli adayın hazırladığı Türk Basımında Kore Savaşı Yıldönümleri (1950-1970) başlıklı **YÜKSEK LİSANS** tezi ile ilgili **Tez Savunma Sınavı**, Dokuz Eylül Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddesi uyarınca / / 2019 tarihte ve saat’de yapılmıştır. Yönetmelik gereğince adaya tezi ile ilgili sorular yöneltilmiş, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda, adayın tezi hakkında aşağıdaki karar verilmiştir.

KABUL edilmesine

Oy Birliği

RED edilmesine

Salt Çoğunlukla

Tez Sınav Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi. Ahmet MEHMETEFENDİOĞLU	
Üye		
Üye		
Üye		
Üye		

Yemin Metni

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum **Türk Basımında Kore Savaşı Yıl Dönümleri (1950-1970)** adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakça da gösterilenlerden oluştuğundan, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

..../..../2019

.....

Mithat İsmail İTİK

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ TEZ VERİ FORMU

Tez No: Konu Kodu: Üniversite kodu:

Tezin Yazarının

Soyadı: İTİKAdı: Mithat İsmail

Tezin Türkçe Adı:Türk Basınında Kore Savaşı Yıl Dönümleri(1950-1970)

Tezin Yabancı Adı:Anniversary Of Korean War in Turkish Media (1950-1970)

Tezin Yapıldığı

Üniversite: DOKUZ EYLÜL

Enstitü: ATATÜRK İLKE VE İNKILAP
TARİHİ

Yıl: 2019

Tezin Türü: Yüksek Lisans

Dili: Türkçe

Sayfa Sayfa:

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi. Ahmet Mehmetefendioğlu

Türkçe Anahtar Kelimelerİngilizce Anahtar Kelimeler

1. Kore Savaşı1.Korean War
2. NATO2.NATO
3. Güney Kore 3. South Korean

ÖZ

Dünyanın önemli stratejik noktalarından birinde yer alan Kore Yarımadası, jeopolitik önemi nedeniyle tarih boyunca birçok kez istilalara uğramıştır. Sanayi devriminden sonra emperyalizm kışkacında kalan Kore, İkinci Dünya Savaşı bitiminde “Soğuk Savaş” adı verilen yeni bir dönemin ilk sıcak çatışmasına ev sahipliği yaptı.

İkinci Dünya Savaşı sona erdikten sonra dünya’da iki süper güç olarak ortaya çıkan Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyetler Birliği, Kore Yarımadası’nı 38. Paralel dairesini sınır kabul ederek işgal ettiler. Bu işgaller sonucunda tek bir millet olan Kore halkı ikiye bölündü. Kuzey Kore, Sovyetler Birliği tarafından; Güney Kore, ABD tarafından işgal edildi.

25 Haziran 1950 tarihinde Komünist Rusya yanlısı Kuzey Kore, Amerika Birleşik Devletlerinin desteklediği Güney Kore’yi işgal etti. Savaş, Birleşmiş Milletlerin devreye girmesi ile farklı bir boyut kazandı. Birleşmiş Milletler Kore için çağrı yapmadan, ABD savaşa müdahil olmuş ve asker gönderme kararı almıştır. BM’nin üyelerine yaptığı çağrı’ya ilk tepki veren ülkelerden biri Türkiye olmuştur. Demokrat Parti iktidarı, BM’nin asker gönderme çağrısına 4.500 kişilik bir askeri birlik göndereceğini açıklayarak cevap vermiştir. Demokrat Parti, bu tek başına aldığı karar nedeniyle eleştirilere maruz kalmıştır. Demokrat Parti iktidarı, Kore Savaşı’nı siyasi bir zafere dönüştürerek NATO’ya girmek amacıyla kullanmak istiyordu. Bu düşüncesinde de başarılı oldu. Türk ordusu, gösterdiği başarılar sonucunda Türkiye’nin NATO üyeliğinin yolunu açmıştır. Türkiye, 1952 yılında NATO’ya üye olarak kabul edildi. Kore Savaşı, 27 Temmuz 1953 tarihinde imzalanan ateşkes anlaşmasıyla sona erdi.

Türk Basını, Kore Savaşı'nı başladığı ilk günden itibaren büyük bir ilgi ile takip etmiştir. Türk askerinin de savaşa katılması ile bu ilgi daha da artmış, halk, komünistlere karşı savaşmak için alınan bu asker gönderme kararını coşku ile karşılayarak bu savaşı sahiplenmiştir. Askerlerimizin gösterdiği başarılar karşısında büyük bir gurur duyarak kendi evlatlarını bu uğurda feda etmekten çekinmemiştir.

Türk Basını, Kore Savaşı'nın ilk yıllarında gösterdiği bu ilgiyi savaşın bitmesinden sonra göstermemiştir. Özellikle 1955 sonrasında Kore Savaşı ile ilgili haberler de büyük bir düşüş yaşanmıştır. Kore Savaşı'nın başlamasından bu yana 69 yıl geçmesine rağmen özellikle son dönemde Kore Savaşı'na ve Güney Kore'ye gençlerin ilgisinin artması olumlu bir gelişmedir.

ABSTRACT

The Korean Peninsula which is situated in one of the most strategic places in the earth, has been invaded many times during the history due to its geopolitical importance. After the industrial revolution, Korea remained in the grip of imperialism and at the end of the Second World War, it hosted the first hot conflict of a new era called the Cold War.

After the end of the Second World War, the United States and the Soviet Union, which emerged as two superpowers in the world, occupied the Korean Peninsula accepting the 38th Parallel Circle as a border. As a result of these occupations, the Korean people were divided into two nations. The North Korea was occupied by the Soviet Union while the South was by the USA.

On June 25, 1950, the pro-Communist North Korea occupied South Korea, which was supported by the United States. The war gained a different dimension with the introduction of the United Nations. Before the United Nations called for the Korea, the United States had been involved in the war and had decided to send their troops. Turkey was the one of the first countries that reacted to the call of the UN. The Democrat Party government responded the call of the UN by announcing to send 4,500 troops. The Democrat Party was criticized for taking this decision on its own. The Democratic Party government wanted to use it to enter NATO by turning the Korean War into a political victory, in which it succeeded. The Turkish army paved the way for Turkey's membership in NATO as a result its great success. Turkey was accepted as a member of NATO in 1952. The Korean War ended with a cease-fire agreement signed on 27 July 1953.

The Turkish press followed the Korean War with a great interest from the very beginning. With the participation of the Turkish Army in the Korean war, this interest increased more and the decision of the Government to send the troops to fight against the communists was embraced by the Turkish people. They took a great pride in the success of our soldiers and did not hesitate to sacrifice their own children for this cause.

The Turkish press did not show the same interest to the Korean War after the war ended as they did in the early years of the war. There was a great decline in the number of the news about the Korean War especially after 1955. Although it has been 69 years since the beginning of the Korean War, the increase in the interest of young people to the Korean War and South Korea especially in the last years is a positive development.

ÖNSÖZ

Türk Basınında 1950-1970 yılları arası Kore Savaşı yıl dönümlerini incelediğim bu çalışmamda, binlerce kilometre uzakta yer alan, Türk milletinin gönlünde taht kurmuş bir ülkenin, ikiye ayrılmasının izlerini anlatmaya çalıştım. Yaptığım araştırmalar sonucunda Kore Savaşı ile ilgili benzer çalışmalar olduğunu gördüm. Ben de bu çalışmalardan farklı olarak Kore Savaşı'nın Türk Basının da ki yerinin ilk günlerdeki gibi tazeliğini koruyup korumadığını araştırmak istedim. 1950-1970 yılları arasında yayınlanan Türk basınının merkezinde yer alan gazetelerde yaptığım araştırmalar sonucunda araştırmamın sonucuna ulaştım. Bu tez'de, yaptığım araştırmalar neticesinde şimdiye kadar değinilmemiş bazı konuların ele alınmasını sağlayarak önemli bir işlevi de yerine getirdiğine inanıyorum.

Türk Milleti, şanlı tarihi boyunca mazlum milletlerin yanında yer almış ve mutlaka yardım elini uzatmıştır. Kore, Cumhuriyet Türkiye'sinin yardım elini uzattığı örneklerden sadece biridir. Birleşmiş Milletlerin yardım çağrısına ilk yanıt veren ülkelerden biri olan Türkiye, dünya barışı için elinden geleni yapmaktan geri kalmamıştır. Savaşın ilk günlerinden itibaren Türk basınının ilgisi Türk halkına yansımış ve Türk askerinin Kore'ye gitmesiyle çok farklı bir boyut halini almıştır.

Türk Basını, Kore Savaşı'nı Türkiye'de yaşıyormuş gibi aktararak Türk Milleti üzerinde bir korku ve endişe iklimi yaratmaya çalışmışlardır. İncelediğim merkez basın gazetelerinde Komünizmden sözü edilen yazılarda “kızıl” ve “komünist” kelimelerine bolca rastlamaktayız. Bu da bize Türk basınının tarafgirliğini açık bir şekilde gözler önüne sermektedir.

Bu tez çalışmasında olaylar bütünlüğün analitik verilmesi adına genel olarak kronolojik sıra takip edilmiştir. Ulusal basından yer alan haberler dışında, dergiler, Kore savaşı ile ilgili yayınlanmış eserler, belgeseller, hatıralar vb... yararlanılmıştır.

Ulusal basından faydalanırken özellikle o dönemde iktidarda yer alan Demokrat Partiye yakınlığı ile bilinen “*Zafer*” gazetesi ile hükümete muhalif olan ve Cumhuriyet Halk Partisine yakınlığı ile bilinen “*Ulus*” gazetesi olmazsa olmazlarımız arasında yer almıştır.

Araştırma süreci boyunca tezle ilgili görüş ve önerileri ile beni destekleyen ve yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım Yar. Doç. Dr. Ahmet Mehmetefendioğlu’na, tez döneminde beni bir an olsun yalnız bırakmayan ve benim için motivasyon kaynağı olan annem Ayşe, babam Özcan ve kardeşim Mehmet İtik’e, çalışmam sırasında beni fikirleriyle destekleyen sevgili Okan ve Emine Küçük’e, dilbilgisi konusunda bana yardımlarda bulunan Aysel Doğan’a, son olarak bana her zaman moral aşıl原因 sözleri ile motive eden yegane dostum, hayat yoldaşım Nejda İtik’e teşekkürü bir borç bilirim.

Mithat İsmail İTİK

İzmir, Haziran 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	IV
ABSTRACT	VI
ÖNSÖZ.....	VIII
İÇİNDEKİLER.....	X
KISALTMALAR	XII
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	5
1-KORE SAVAŞINI HAZIRLAYAN NEDENLER.....	5
1.1. Kore'nin Kısa Tanıtımı	5
1.1.1. Tarihte Kore:.....	5
1.1.2. Coğrafi Konumu ve Önemi	15
1.2- İkinci Dünya Savaşında ve Sonrasında Kore	18
1.2.1. İkinci Dünya Savaşında Kore(1939-1945).....	18
1.2.2. İkinci Dünya Savaşı Sonrası Kore ve Soğuk Savaş.....	20
1.3. Kore Savaşı Öncesi Siyasi Durum	27
İKİNCİ BÖLÜM.....	31
2-KORE SAVAŞI VE TÜRKİYE	31
2.1. Kore Savaşı Öncesi Türkiye	31
2.1.1. İkinci Dünya Savaşı Sonrası Türkiye:.....	31
2.1.2. Truman Doktrini ve Marshall Planı	35
2.2. Kore Savaşının Başlaması	42
2.3. Türkiye'nin Savaşa Katılması.....	50
2.3.1 Kore'ye Asker Gönderme Kararı.....	50

2.3.2. Gönderilecek Birliğin Teşkil Edilmesi:.....	54
2.3.3. Kore’de Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri	56
2.4. Kore’de Savaşın Sona Ermesi	63
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	65
3. 1950-1970 YILLARI ARASINDA TÜRK BASININDA KORE SAVAŞI YIL DÖNÜMLERİ	65
3.1. 1950-1955 Yılları Arasında Türk Basınında Kore Savaşı Yıl Dönümleri	67
3.2. 1956-1970 Yılları Arası Türk Basınında Kore Savaşı Yıl Dönümleri.....	102
SONUÇ	108
KAYNAKÇA	111
EKLER	116

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
b.	: Basım
b.y.y.	: Basım Yeri Yok
b.t.y.	: Basım Tarihi Yok
Bkz.:	: Bakınız
BM	: Birleşmiş Milletler
BKO	: Birleşik Komünist Ordusu
C.	: Cilt
CEEC	: Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
Çev.	: Çeviren
DEÜ	: Dokuz Eylül Üniversitesi
DR	: Doktor
Ed.	: Editör
Haz.	: Hazırlayan
KBHH	: Kore Bağımsızlığına Hazırlık Heyeti
KHC	: Kore Halk Cumhuriyeti

Km ²	: Kilometre kare
M.Ö.	: Milattan Önce
NATO	: Kuzey Atlantik Paktı
S.	: Sayı
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
Tug.	: Tugay
Tuđđ.	: Tuđđgeneral
Yay.	: Yayınları
y.y.	: Yüz yıl

GİRİŞ

Uzak Asya'nın Pasifik okyanusuna açılan bir kapısı olan Kore Yarımadası, bulunduğu stratejik konum dolayısıyla tarih boyunca birçok devletin saldırısına, istilasına ve işgaline uğramaktan kendini kurtaramamıştır. Uzun yıllar boyunca işgal altında kalmalarına rağmen milli benliklerini yitirmemişlerdir. Asya ile Japonya arasında hem bir kültür köprüsü hem de kara ve deniz ülkeleri arasında savaş alanı olmuştur. İlkçağlardan, Sanayi Devrimine kadar Çin, Japonya ve Rusya etkisinde olan Kore, kendisini çeviren güçlü devletlerin arasında bir tampon vazifesi görmüştür.

Asya kıtası için çok kritik bir yerde bulunan Kore Yarımadası, Asya'da başlayacak olan bir isyanın Japon adalarına sıçraması için en uygun yerde bulunmaktadır. Aynı şekilde Japonya'dan Asya'ya geçebilmek için de en uygun yer Kore'dir. Bunun yanında Doğu Asya'da bulunan denizlerden Japon Denizi, Sarı Deniz ve Doğu Çin Denizi'ni kontrol eder durumdadır.¹

Çinliler, imparatorluğun bir parçası olarak gördükleri Kore'den tarih boyunca vazgeçememişlerdir. Ruslar ise daimi amaçları olan sıcak denizlere inme politikası çerçevesinde Kore'ye gözünü kestirmişlerdi. Japonlar, ekonomik çıkarları nedeniyle Kore'yi göz önünde tutuyorlardı.

Sanayi devriminden sonra emperyalist devletlerin mücadele alanı haline gelen Kore, İkinci Dünya Savaşı sonrası, "*Soğuk Savaş*" döneminin başlamasıyla Sovyet Rusya ile Amerika'nın mücadele bölgesi olmuştur. Amerika'nın Japonya'ya atom bombası atması ile Japonya'nın savaştan çekilmesi Ruslar için güzel bir fırsat oluşturmuştu. Ruslar, bu fırsatı iyi değerlendirerek Kuzey Kore'yi ve Mançurya'yı işgal etmiş ardından Kore'de 38inci paralel dairesinin kuzeyini Amerikalılara

¹Ali Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kahramanlar ve Zaferleri**, Birinci baskı, Başlık Yay., 2010, s. 23.

kapatmıştı. Bu gelişmeler üzerine Amerikan birlikleri de güney bölgesini işgal etti ve böylece Kore ikiye bölünmüş oldu.

Türkiye, İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesinden sonra izlediği tarafsızlık politikası sonucunda yalnızlıkla karşı karşıya kalmıştı. Sovyet Rusya bu durumdan yararlanarak Türkiye'den bir takım isteklerde ve toprak taleplerinde bulundu. Türkiye, Sovyet Rusya'nın istekleri karşısında Amerika Birleşik Devletlerine yanaşma ihtiyacı duymuş ve bir nevi tarafını seçmiştir. İngiltere'nin ekonomik olarak durumunun kötü olması Amerika Birleşik Devletlerine bu bölgede yeni bir rol biçilmesine neden olmuştur. Bu gelişmeler sonucunda ABD, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu bazı ülkelere yardım etme kararı almıştır. Türkiye bu yardımlardan yani Truman Doktrini ve Marshall Yardımlarından faydalanmıştır.

NATO'ya girmek için başvuruda bulunmuş fakat ilk etapta kabul görmemiştir. Kore Savaşı'nın çıkmasını NATO'ya girmek için bir fırsat olarak görmüştür.

Baskın Oran'a göre: *“Türkiye'nin Kore Savaşı'na girmek istemesinin en önemli nedeni Batı ile olan ittifakını geliştirme ve NATO'ya üye olma isteğidir.”* Türkiye SSCB'nin istekleri karşısında, Batı ittifakının güvenlik şemsiyesinin altına girmek istemiştir. Kore Savaşı'ndan sonra kazanılan NATO üyeliği *“ülke bütünlüğüne ve egemenliğine aykırı talepler karşısında”* bir *“güvence arayışı”* şeklinde değerlendirilebilir.²

Dünyanın çift kutuplu bir hal alması sonucunda başlayan Soğuk Savaş'ın ilk sıcak çatışması 25 Haziran 1950 tarihinde Kuzey Kore'nin kardeş Güney Kore halkına saldırmasıyla başladı. Böylece 3 yıl sürecek bir savaş başlamış oldu. Kore savaşındaki bir buçuk ay önce iktidara gelen Demokrat Parti; Birleşmiş Milletlerin üyelerine yaptığı asker gönderme çağrısına olumlu yanıt vererek 25 Temmuz 1950 tarihinde 4500-5000 kişilik bir birlik ile bu savaşa katılma kararı almıştır. Muhalefet ise bu kararın anayasaya aykırı olduğunu öne sürerek itiraz da bulunmuştur. Türkiye'de o dönemde var olan komünizm karşıtı hava ile birlikte halk asker gönderilmesini desteklemiş ve bu hava büyük bir heyecana dönüşmüştür.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında demokratik yaşama adım atan Türkiye'de, 1950 yılında Demokrat Parti hükümeti iktidara geçmiştir. Demokrat Parti hükümeti Başbakanı Adnan Menderes Kore Savaşı'nın çıkmasını bir fırsata çevirmek için geç

² Baskın Oran (Ed.), **Türk Dış Politikası**, I.Cilt, 6.B., İstanbul, İletişim Yay., 2003, s. 508.

kalmamıştır. Birleşmiş Milletlerin asker çağrısından sonra NATO üyeliği için tekrar başvuru yapmıştır. Kore Savaşı bir nevi NATO üyeliği için bir diyet borcu olmuştur.

Demokrat Parti hükümeti, aldığı kararlar ile Kore Savaşı sürecinde parça parça olmak üzere toplam olarak on tugay göndermiştir. 1950-1953 yılları arasında savaş devam ederken gönderilen ilk üç tugay Kore'deki kanlı çarpışmalara katılmıştır. Savaş devam ederken gerçekleşen en kanlı çarpışma Kunuri savaşları olmuştur.³

Kore Savaşı'nın başlamasıyla birlikte Türk basını savaşa çok yoğun bir ilgi göstermiştir. Bu ilgi Türk Tugayının savaşa katılması ile daha da artmıştır. Türkiye'den giden savaş muhabirleri sayesinde savaş ile ilgili gelişmeleri Türk halkı sığağı sığağına öğrenme fırsatını bulmuştur. Kore'ye giden Türk Tugayı burada çok büyük başarılar elde etmiştir. Birçok madalya ve ödüle layık görülmüştür. Destansı zaferler kazanmıştır. Türk basını bu gösterilen başarıları manşetlere taşımış gazetelerde askerlerimizin resimleri, katıldıkları savaşlarla ilgili çizgi yazı dizileri vb. haberler ile halkımızı bilgilendirmiş ve moral motivasyonunu sağlamıştır.

Türk Basını, Kore Savaşı'nı ilk dönemde çok yoğun bir şekilde ele almasına rağmen sonradan bu ilgi ve alaka kendini unutulmuşluğa terk etmişti. Özellikle son yıllarda Türk gençliğinde ve basınında bu unutulmuşluk, yerini yoğun bir ilgi ve alakaya bıraktığını görüyoruz. Türk Gençliğinin, Güney Koreli müzik gruplarına yoğun ilgisi ve önceki yıl gösterime giren "Ayla" filminin Türk kamuoyunda yarattığı etki bu canlanmada önemli bir rol oynamış olabilir.

Konumuzu oluşturan "Türk Basınında Kore Savaşı Yıldönümleri (1950-1970)" tez çalışmasının birinci bölümünde, Kore Savaşı'nı hazırlayan nedenler üzerinde duruldu. Kore'nin tarihsel gelişimi ve coğrafi yönden önemi hakkında bilgi verildi. İlkçağlardan itibaren Kore'nin önemli bir konumda olduğu bu nedenle de tarihte birçok milletin egemenliği altına girdikleri vurgulandı. Kore üzerinde egemenlik kuran Çin ve Japonya'nın mücadelelerine değinildi. Sanayi Devrimi ile başlayan sömürgecilik hareketleri sonucunda Batı Emperyalizmi ile tanışıldığı dönem ve ardından Birinci ve İkinci Dünya Savaşı döneminde Kore'de yaşanan gelişmelere değinildi.

İkinci bölüm de; Türkiye'nin, İkinci Dünya Savaşı sonrası yaşadığı yalnızlık ve Sovyetler Birliği tehdidi, Batı Bloğuna yanaşması, Amerikan Yardımları Truman

³Vural Şahbenderoğlu, **Kore Savaşı ve Türkiye'nin NATO'ya Kabul Edilmesi**, Birinci baskı, Yason Yay., Ankara, 2018, s.19.

ve Marshall yardımlarından faydalanması, Kore Savaşı'nın başlaması ve dünya'nın bu savaşa gösterdiği tepki üzerinde duruldu. Birleşmiş Milletlerin çağrısı sonucunda Kore'ye yardım gönderen ülkeler ile ilgili bilgiler verildi. BM çağrısına Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra yanıt veren ikinci devlet olarak tarihe geçen Türkiye'nin savaşa katılması ve bu karar sonucu basında ve muhalefette meydana gelen tepkiler, askeri birlik gönderilmesi, Türkiye'de yeni iktidara geçen DP hükümetinin politik manevraları, Türk Tugayı'nın teşkil edilmesi, Kore'ye yolculuğu ve Kore'ye vardıktan sonra gösterdiği başarılar ele alınmıştır.

Üçüncü bölüm de ise; 1950-1970 yılları arasında Kore Savaşı Yıldönümleri ile ilgili basın da yer alan haberler ele alınmıştır. Özellikle 1950-1955 yılları arasında basında yer alan haberler bölümün ağırlığını oluşturmaktadır. Savaş'ın izlerinin taze oluşu da bu ağırlığın ve haber yoğunluğunun oluşmasında etken bir faktördür. 1956 yılı sonrası basında yer alan haberlerde bir azalma görülmüştür. Bu azalmanın çeşitli sebepleri olabilir. Kore Savaşı sonrası dönemde Türk siyasetinde meydana gelen iç çekişmeler, 1960 askeri darbesi, Kıbrıs sorunu vb... Şartlar ve durumlar ne olursa olsun Türk basını Kore'yi anmaya devam etmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1-KORE SAVAŞINI HAZIRLAYAN NEDENLER

1.1. Kore'nin Kısa Tanıtımı

1.1.1.Tarihte Kore:

Asırlar boyu önemli geçiş yolları üzerinde yer alan Kore'nin, Çin medeniyeti kadar eski bir uygarlığa sahip olduğu yapılan bazı araştırmalarda ve kazılarda ortaya çıkmıştır. Fakat bu araştırmalar sonucunda ortaya çıkan bulguların Kore tarihini tam olarak aydınlatmadığı görülmektedir⁴. Kore, İlk çağlardan beri Asya kıtası ile Japon adaları arasında köprü vazifesi görmüş ve Asya kıtasının savunmasında en kritik bölgeyi teşkil etmiş bir ülkedir. Aynı zamanda Japonya'dan Asya'ya, Asya'dan Japonya'ya geçiş için önemli bir konumda bulunmaktadır⁵.

Kore'nin tarih sahnesine çıkışı ile ilgili kaynaklarda tam bir bilgi yer almamakla birlikte bazı tarihçilere göre MÖ 2333'te, bazılarına göre de 1122'de kurulmuştur. İlk Kore sülalesi olarak kabul edilen Tangoon ailesi, Milattan Önce II. yüzyıla kadar hüküm sürdüğü düşünülmektedir. MÖ 220-225 yıllarında Çinliler

⁴Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri, **Kore'de Türk Muharebeleri**, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2012, s. 5.

⁵ Ali Denizli, **Kore harbinde Türk Tugayları**, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1994, s.5; **Kore harbi Kore Türk Tugayı ve BM Askerlerinden Alınan Dersler**, Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı yay., Ankara, 2001, s.s. 5-6.

tarafından ilhak edilmiş ve Han sülalesi döneminde Çin İmparatorluğu'na bağlanmıştır. Göçmenlerin çalışmalarıyla Çin kültürü etkisine girmiştir⁶.

Mitolojiye göre Kore devletinin ilk kurucusu olan ve efsanevi bir varlık olarak kabul edilen Tangoon'un, Kuzeydoğu Kore'deki beyaz dalgalarla dünyaya geldiği ve merkezi bugünkü Pyongyang olan bir krallık kurduğu düşünülmektedir. İlk kurucu olarak kabul edilen Kral Tangoon, ülkesine bir huzur ve barış çağrışımı yapan "Chosen" (sabah serinliği) adını vermişti⁷. Tangoon, Kore'de ilk hükümet teşkilatını kurmuş ve çiftçilikte madeni aletlerin kullanılmasını halka öğretmiştir. Tangoon ailesi, MÖ 1122 yılına kadar Kore'de hüküm sürmüştür. Kore kabilelerini birleştiren ilk adam olarak kabul edilmektedir⁸.

İlkçağ'da Kore'de üç krallık kurulduğu belirtilmektedir. Bunlardan birincisi Kore'ye ismini veren Korai veya Ko-kurye Krallığı'dır. Bu krallığın başkenti bugünkü Pyongyang'dı ve kuzeyin büyük bölümüne egemendi. İkincisi güneyde Paik-Tiyei, üçüncüsü güneybatıda bulunan Sinyo Krallığı'dır. IV. yüzyılın sonlarına doğru Japonların taarruzu ile ilk defa Japonlarla temas gerçekleşmiştir. Japonların saldırısı Ko-kurye Krallığı tarafından püskürtülmüştür. Koreliler, tarih boyunca bir taraftan Çinlilerle diğer taraftan da Japonlarla savaşmak zorunda kalmışlardır⁹.

VII. yüzyıldan itibaren Koreliler kendi aralarında sorunlar yaşamaya başlamışlar ve zayıf düşmüşlerdir. Bu ortamdan yararlanan Çinliler Kore'ye müdahale etmişlerdir. 660 yılında fırsattan istifade eden Çinliler, Sinyo Krallığı ile birlikte Korai ve Paik-Tiyeilileri yenilgiye uğratmıştır. Japonlar ise meydana gelen bu olaylar üzerine Paik-Tai Krallığına yardım bahanesi ile Kore'ye çıkartma yapmıştır. Üç sene süren çarpışmalardan sonra Japonlar ağır bir yenilgiye uğratılarak Kore'den çıkarılmıştır. Üç krallıktan biri olan ve Çinliler ile dostane ilişkilerde bulunan Sinyo Krallığı, Çinlilerin egemenliği altına girmiş ve bu şekilde muhtariyetini devam ettirebilmiştir. Çinliler, Çin egemenliğini kabul etmiş olan Sinyo Krallığı'na, diğer iki krallığın iç idaresini de bırakmışlardır. Bu birleşmeden sonra Kore, VIII. ve IX. yüzyıllarda yüksek bir kültür seviyesine ulaşmıştır. Böylece Kore'de kurulan üç krallık tarihe karışmış ve 1910 yılında meydana gelen Japon

⁶Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetleri Muharebeleri (1950-1953), E. U. Basımevi, Ankara, 1959, s. 15.

⁷İbrahim Artuç, *Kore Savaşlarında Mehmetçik*, Birinci Baskı, Kastaş Yay., İstanbul, 1990, s. 20.

⁸ Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri, *a.g.e.*, s. 5.

⁹Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetleri Muharebeleri (1950-1953), s.15.

ilhakına kadar Kore tek milli bir hükümet tarafından yönetilmiştir. Bunun sonucunda Kore, kültür ve ırk bakımından bir bütün haline gelmiştir¹⁰.

900'lü yılların başlarında Koreliler, Sinyo Krallığı'na karşı ayaklandılar ve krallığı yıktılar. Sinyo Krallığı yerine, 918-1392 yılları arasında, beş yüzyıl kadar iktidarda kalacak olan yerli Wang ailesi idaresi altında birleştiler. Wang sülalesi bütün Kore'yi birleştirerek uzun yıllar yönetmeyi başarmıştır. 1392 yılında Wang sülalesi devrilerek yerine yine yerli olan Li sülalesi geçmiştir. Li sülalesi, 1910 yılına kadar ülkeyi idare etmiştir. Li Krallığı döneminde Kore, Çin'e bağlı bir devlet olarak hükümranlığını sürdürmüştür. Kore'de Li Sülalesi döneminde, yasalar hazırlanarak tarihe yardımcı eserler basıldığı için yükselme dönemi olarak kabul edilmektedir¹¹.

Asya kıtasının kilit noktalarından biri olan Kore Yarımadası coğrafi konumu nedeniyle birçok devletin istilasına uğramıştır. Bunlardan biri de XI. yy' den itibaren başlayan Moğol istilasıdır. Ünlü Türk-Moğol İmparatoru Cengiz Han, Kore'yi işgal etmek için kuvvet göndermiş fakat Türkistan'da zor duruma düşünce gönderdiği kuvvetleri geri çekmek zorunda kalmıştır. Cengiz Han zamanında tamamlanamayan Kore seferi oğlu Oktay ve torunu Kubilay zamanında ancak tamamlanabilmiştir. Bu seferler sonucunda Kore, 25 Aralık 1231 tarihinde Moğol idaresine geçmiş fakat Kore Kralı otuz yıl boyunca ülkesinin bağımsızlığı için mücadele etmeye devam etmiştir. Kubilay, bu direniş karşısında kızını yeni Kore kralı ile evlendirmek suretiyle direnişini kırmış ve Kore'yi Türk-Moğol idaresi altında bir Moğol vilayeti haline getirmiştir¹².

Kubilay, Kore'ye egemen olduktan sonra 1268 yılında Japonya'ya elçi göndererek bu toprakların da kendisine bağlanmasını istemiştir. Japonlar, Kubilay'ın bu tehdidine boyun eğmeyerek Moğol isteklerine kabul etmemek konusunda bütünleşmiştir. Asya ulusları içerisinde sadece Japonlar, Moğol istilasına karşı gelmişlerdir. Barış yoluyla Japonya'ya söz geçiremeyen Kubilay, büyük bir donanmayı Japonya'ya yollamış ve 25.000 kişilik Türk-Moğol ordusu 1274 yılında Japonya'nın Kyushu Adası'na çıkmıştır. Bu işgal girişimi başarısız olsa da Moğollar daha büyük kuvvetlerle bu girişimlerini devam ettirmiştir. Bütün saldırılar Japon

¹⁰A.g.e., s. 15.

¹¹A.g.e., s. 16.

¹²A.g.e., s. 16.

direnişini karşısında kırılmış, büyük bir tayfunun da Moğol donanmasını batırması ile Japonya istiladan kurtulmuştur¹³.

İlkçağlardan beri Kore topraklarında gözü olan Japonya, kendini Asya'dan gelebilecek tehditlerden koruyabilmek için Asya'da bir Japon İmparatorluğu kurmak istemiştir. Kore'yi, kuracakları imparatorluğun bir parçası olarak ve Asya'daki bir limanı olarak görmüşlerdir. Bunun sonucunda 1592 yılında Japon İmparatoru Hideyoşi amaçlarını gerçekleştirmek için 90.000 kişilik bir ordu ile Kore'yi işgal etmiştir. Bu işgale Asya'nın diğer bir gücü olan Çinliler seyirci kalmamış ve Mançurya bölgesine yaklaşmakta olan Japon ordusunu Kore'de karşılamışlardır. Çinliler, Japonları Mançurya sınırında geri püskürtmüş ve Japonlar sadece Kore'nin güney kıyılarında tutunabilmiştir. 1597 yılında tekrar saldıran Japonlar, başarılı olamayınca Kore'de sınırlı bir alanda egemen olabilmıştır. 1598 yılında Hideyoşi'nin ölümü üzerine Kore'deki Japon ordusu geri dönmek zorunda kalmıştır. 1607 yılında Japonya, Çinliler ile bir anlaşma yaparak iki büyük komşu'da Kore'nin bağımsızlığını tanımak zorunda kalmışlardır. Kore, bu savaştan sonra Çinlilere bağlı kalmıştır. Çünkü Çin, Pasifik'ten gelebilecek saldırılara karşı, Kore'yi bir kalkan olarak görüyordu. Japonlara karşı Kore'nin yanında yer alan Çin; bölgedeki egemenliğini pekiştirmek için 1637 yılında Kore'ye saldırı ve Kore, Çin egemenliğine girmiş oldu¹⁴.

Kore, 1910 yılına kadar Çin hâkimiyetini kabul etmiş bir görüntü sergilemekteydi. Fakat Çinlilerin egemenliği sadece Kore'nin verdiği vergiden ibaret görünüyordu¹⁵. Baharat yolunun ve İpek yolunun Osmanlı Devleti'nin eline geçmesiyle birlikte dünya yeni arayışlara girmiştir. 16. yüzyıl sonlarında Ümit Burnu'nun dolaşılması ile Hindistan'a gidilen yolun bulunması, yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Buharlı gemilerin kullanılmaya başlaması Batılıların, Amerikalıların ve Rusların Pasifik Okyanusu kıyısındaki Uzak Doğu ülkelerine ulaşmalarını kolaylaştırmıştır. Doğu Asya'nın iskelesi olarak kabul edilen Kore, Avrupa ve Amerika'nın ticaret ilişkilerinde önemli bir yer tutmuştur¹⁶.

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Japonya ve ABD, Kore ile iletişime girmeye başladılar. Batılı devletlerin amacı Uzakdoğu'yu ticarete açarak kendi pazarları haline dönüştürmekti. Kore, bu duruma Çin himayesine dayanarak

¹³ Ali Denizli, **a.g.e.**, s. 12.

¹⁴Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri, **a.g.e.**, s.s. 10-11.

¹⁵Ali Denizli, **a.g.e.**, s. 12.

¹⁶Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 11.

direnmeye çalıştı¹⁷. 1870'li yıllara gelindiğinde Japon liderler, Kore'yi etki altına almanın, hatta fethetmenin güçlenme çabalarını destekleyeceğini görmüş ve Batı'nın uyguladığı, Kore'yi ticaret ve diplomasi koşullarına açma politikasına benzer bir güç diplomasisi uygulamaya çalışmıştır¹⁸. Yapılan baskılara daha fazla direnemeyen Kore, 1876 yılında Japonlarla bir ticaret anlaşması yapmaya mecbur kaldı. Böylece Kore diğer devletlerle ilişki kurmaya başladı. Batılılar, Kore ile Çin arasındaki ilişkiyi kabul etmesine karşın; Japonya, Kore ile Çin arasındaki ilişkileri kesmek ve Kore'yi yalnız bırakmak amacındaydı¹⁹. 1876 yılında imzalanan ticaret antlaşması, Kore'nin modern döneminin başlangıcı olarak görülmektedir²⁰.

Kore'yi önemli bir yer kılan, içinde yaşayan fakir halkı ve çorak toprakları değildi. Asıl sebebi bölgenin zengin demir ve kömür madenlerine, su enerjisine, geniş verimli tarım topraklarına sahip olan Mançurya'ydı. Bu bölgenin güvenliği ancak Kore'nin ele geçirilmesine bağlıydı. Bu nedenle Japonya ve Çin, bölgede Kore'nin egemenliğini sağlamak için mücadele etmiştir.

Bu mücadelelerden bir başkası Japonya'nın baskısıyla oluşmuştur. Kore Hükümdarı, Japonya'nın baskısına maruz kalarak 25 Temmuz 1894 tarihinde Çin ile yapılmış bütün antlaşmaları yürürlükten kaldırdığını ilan etmiş ve Japonya'ya Kore'de bulunan Çin askerlerini sınır dışı etme görevini vermiştir. Bunun üzerine Çin ile Japonya, 1 Ağustos 1894'te savaşa tutuşmuştur²¹. Savaş başlar başlamaz üstünlük sağlayan Japon kuvvetleri, savaşın en büyük çarpışmasının şehrin büyük bir bölümünü harabeye döndürdüğü Pyonyang'da, Mançurya ve Shandong Yarımadası'na kadar olan bölgede ve Sarı Deniz'de gerçekleşen deniz savaşlarında kesin zafer kazandı. Japonlar, aynı 1590'larda deneyip başarısız oldukları zamanki gibi Çin'i Kore topraklarında bir karşılaşmaya kışkırtmaya çalışarak Doğu Asya'da dengeleri bir yüzyıl devam edecek şekilde değiştirdi²². Savaş sonucunda Japonlar, Çinlileri yenerek Shimoneseki Antlaşması'nı imzalamışlardır²³.

¹⁷ Ali Denizli, **a.g.e.**, s.12.; Adil Işık, Kore Savaşında Türk Ordusunun Lojistik Desteği, **Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü,(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**, İzmir, 2009, s. 5.

¹⁸ Kyung Moon Hwang, **Kore Tarihi**, Birinci Baskı, Marka Basım (Feylesof Kitapevi), İstanbul, Nisan 2018, s. 104.

¹⁹ Ali Denizli, **a.g.e.**, s.12.; Adil Işık, **a.g.t.**, s.5.

²⁰ Kyung Moon Hwang, **a.g.e.**, s.104.

²¹Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri, **a.g.e.**, s.s. 11-13.

²²Kyung Moon Hwang, **a.g.e.**, s.111.

²³Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri, **a.g.e.**, s.s. 11-13.

Kore, 1900'lü yılların başında emperyalizm çağına uyum sağlamış durumdaydı. "Güçlüler güçsüzleri yer" anlayışına sahip olan Toplumsal Darvencilik, küresel meydanda kendini gösteriyordu ve Kuzeydoğu Asya rekabetin en acımasız bölgelerinden biri haline gelmişti. Bu bölgenin yani Kuzeydoğu Asya'nın kesişim noktasında bulunan Kore Yarımadası, yine bir toprak kazancı ya da ticari sömürü hedefi olduğunun farkında değildi. Sömürgeci rekabet içeriye sızmıştı ve böylelikle sarayda rakip halinde bulunan siyasal topluluklar tarafından sahiplenilmişti. 1870'li yıllardan sonra yeni bir emperyalist güç haline gelen Rus Çarlığı, jeopolitik stratejisinin kilit noktalarından biri olarak gördüğü Kore Yarımadası'na göz dikmişti ve Rusya'yı bir koruyucu olarak gören üst düzey bürokrasi arasında Rus yanlısı fikirler üstünlük kazanmaktaydı. Fakat Rus Çarlığı'nın hırsları, bir diğer yükselen güç olan Japonya'nın hırslarıyla çatışıyordu. Japon İmparatorluğu, 1894-1895 yıllarında Kore topraklarında meydana gelen savaşta Çin'in Qing Hanedanlığı'nı yenmiş ve Tayvan ile Mançurya'nın belirli bölgelerini savaş ganimeti olarak almıştı. Fakat Japonya, yirminci yüzyılın başında Avrupalı güçlerin, özellikle de Rusya'nın bölgesel hırslarına karşı dayattığı kısıtlamalardan rahatsızdı. Son olarak Çin de Batılı güçleri uzaklaştırmaya çalışırken kendini modern bir emperyalist güç haline getirme yolunda yalpalıyordu²⁴.

Çinlilerle Shimoneseki Antlaşması'nın imzalanması ile Japonya, Mançurya'nın, Pechili Körfezi'ndeki Liaotung Yarımadası ile daha güneydeki Pescadores Adaları'nı ele geçirdi. Japonya bu hamleleri ile Kore'yi denetim altında tutabilecek bir konuma gelmiştir. Bu durumdan en fazla rahatsız olan ülke Rusya olmuştur. Çünkü Rusya, Mançurya'yı kendisi için doğal bir yayılma alanı olarak görmekteydi. Japonya, 1894-1895 yıllarında Çin ile yaptığı savaş sonucunda Uzak Doğu'daki kuvvetler dengesine dâhil oldu. Japonya, batıya açıldıktan kırk yıl sonra, sadece Avrupalıların rol aldığı sömürgecilik rekabetine katılmış oldu²⁵.

Çin'deki yabancılara karşı gerçekleştirilen Boxer Ayaklanması esnasında Rusya, Mançurya'ya asker sevk etmişti. Çünkü 1885'te Rusya, Japonya'yı Liatung'tan çıkarmış ve Çin ile yaptığı ikili antlaşmalarla Mançurya'daki demiryolu yapma ve yeraltı kaynaklarını işletme hakkını elde etmişti. Rusya, demiryollarını ve

²⁴ Kyung Moon Hwang, **a.g.e.**, s.s 114-115.

²⁵ Fahir Armaoğlu, **19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789-1914)**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1997, s.s. 763-764.

madenleri korumak için Mançurya'ya asker sevk ettiğini bildirmesine rağmen Rusya'nın asıl amacı, Mançurya'ya iyice yerleşmekti²⁶.

Japonlar Kore'nin Mançurya gibi Rus nüfuzuna girmesinden endişe ediyorlardı. Karşılıklı nüfuz yarışı çatışmayı artık kaçınılmaz hale sokmuştu. Bu nedenle Rusya'ya 1896'da Kore'yi 38. paralelden ikiye bölmeyi teklif etti fakat Rusya, bu teklifi kabul etmemiştir. Bir süre sonra Japonya ile Rusya arasında bir antlaşma imzalanarak Kore'ye ekonomik ve mali işlerde serbestlik tanınmıştır. Japonya, imzaladığı bu antlaşma ile Kore ve Mançurya'da daha önceden elde etmiş olduğu imtiyazlardan vazgeçmiştir. İmzalanan bu antlaşma ile Kore bağımsız olmuştu ama Kore, kendini koruyacak kadar güçlü değildi. Kore'nin bu durumu yabancı ülkelerin müdahalesine ortam hazırlamıştır. Kısa bir süre sonra Ruslar, Kore'de imtiyazlar elde ederken Japonlarda balık avlanma ve maden arama imtiyazı elde etmiştir. Japonya, bu gelişmelerden büyük endişe duyunca Rusya'ya, Kore'nin bağımsızlığının ve toprak bütünlüğünün kendi güvenliği için önemli olduğunu bildirmiştir²⁷.

Birleşik Krallık ile Japonya, 1900'lü yılların başlarında Çarlık Rusya'sının bölgede artan gücünden rahatsızlık duymaya başlayınca iki tarafın da birbirinin Çin ve Kore'deki emellerini tanıyacağına dair bir antlaşma imzalamışlardır. Yine benzer amaçla Japonya'yla Büyük Britanya arasında 1905 yılının Nisan ayında Japonya'nın, Yarımada üzerindeki ayrıcalıklı konumunu tanıyan bir anlaşma imzalanmıştır. ABD Dışişleri Bakanı William Taft ile Japonya Başbakanı Katsura Taro arasında yapılan memorandumla da Japonya'nın bölgedeki barış ve huzur için en iyi seçenek olduğu ABD tarafından kabul edilmiştir²⁸.

19. yüzyıldan itibaren gücünü gösteren Çarlık Rusya'sı, Mançurya'yı nüfuzuna almaya çalışan Japonya ile mücadeleye girişmişti. Bu nedenle 1904 yılında başlayan ve on sekiz ay süren Rus-Japon savaşı sonunda Rusya ağır bir yenilgi almıştır. Rusya aldığı bu yenilgiden sonra ABD aracılığıyla Japonya ile Portsmouth Barış Antlaşması'nı imzalamıştır. Rusya, bu antlaşma ile Mançurya üzerindeki haklarını Japonya'ya bırakıp Kore'nin bağımsızlığını tanımıştır²⁹.

²⁶Fahir Armaoğlu, **a.g.e.**, s.s. 777-778.

²⁷Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri, **a.g.e.**, s.s. 13-15.

²⁸Mahmut Ertan Gökmen, "1897- 1910 Kore'nin Politik Durumu ve Dehan İmparatorluğu", **Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi**,<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/26/2131/22044.pdf>

²⁹Mehmet Kürşat Ordu, **Amerikan Kamuoyunda Kore Harbi**, Berikan Yayınevi, Ankara, 2009, s. 23.

Rus-Japon savaşı ile Kore Yarımadası'na gelen binlerce Japon asker ve polis, hâkimiyetlerini güçlendirerek burada büyük bir baskı oluşturmuşlardı. Bu baskı neticesinde Korelileri, işbirliği antlaşmaları imzalamaya zorladılar. Bu antlaşmalardan ilki, 1904 yılının Şubat ayında savaşın başlamasından kısa bir süre sonra imzalandı. Bu antlaşmaya göre, Japon askerleri Kore topraklarında konuşlanacaktı. İkinci anlaşma Ağustos ayında imzalandı ve ekonomik, askeri ve siyasi konularda Japonlara çok güçlü roller veriyordu. Kasım 1905'te savaşan tarafların imzaladığı bir barış antlaşmasını takip eden, ABD'nin aracılığı yaptığı ve Japonya'nın Kore Yarımadası'ndaki üstün çıkarlarını kabul eden himaye antlaşmasının zeminini hazırladı. Korelilere baskı ile imzalatılan bu kötü namı 1905 antlaşması, Japon Genel Müfettişliğini oluşturdu. *“Genel Müfettişlik, Kore hükümetinin dışişleri ve maliyesini denetliyordu ve ülke çapında Japonya'nın göçmen nüfusu ile askeri varlığını gözetim bölgesel konsolosluklar kurmaktaydı. Meiji Japonya'sının 1860'lardan beri devam eden modern dönüşümünün merkezinde bulunan saygın “kıdemli yetkili” Ito Hirobumi, 1906 başında ilk Genel Müfettiş olarak Kore'ye geldi”*.³⁰

Genel Müfettiş Ito, görünüşe göre göreve başladığı ilk dönemde Kore'nin tamamen ele geçirilmesi görevini değil, eriyip çürüyüşünü durduracak bir çağdaşlaşma görevinin yürütüleceğini düşünmüştü. Ancak bu düşünce, 1907 yılının yaz aylarında Lahey'e gönderilen gizli bir heyet haberinin gelmesiyle bir anda değişti. Bunun sonucunda, Japonya'yı çok uğraştırarak başına bela olan İmparator Gocon, yerini daha uysal ve sorun çıkarmayacak biri olarak görülen ve Kore'nin yeni imparatoru olarak taç giyen oğluna bırakmaya zorlandı. Bu olayın hemen ardından imzalanan bir antlaşma ile yabancıların önemli politikaları veto etmesini ve en yüksek makamlara kimlerin atanacağını belirlemesini mümkün kılarak Japonların Kore hükümetinin denetimini tamamen eline almasının temelini atmış oldu. Kısa bir süre sonra bunu, Kore ordusunun dağıtılması ve Japonların denetimi altında birleşik Japonya-Kore inzibat teşkilatının ortaya çıkması izledi. Atılan bu adımlardan sonra Ito'nun 26 Ekim 1909'da, Genel Müfettişlikten istifa etmesi ve birkaç ay sonra suikasta uğraması, bundan bir yıl sonra gerçekleşen Kore'nin ilhakını hızlandırmıştır. Ancak 1910 ilhakı aslında yalnızca, Japonların Kore üzerinde 1907'de kurduğu siyasal denetimi resmileştirmiştir³¹.

³⁰Kyung Moon Hwang, *a.g.e.*, s. 125.

³¹*A.g.e.*, s. 125.

Japonya, 1905'te Kore üzerindeki egemenlik alanını genişletmek için önemli hamlelerde bulunmuştu. Bunlardan biri, Kore'yle imzalanan ve Japonya'nın yarımada üzerindeki hareket kabiliyetini arttıran Eulsa Anlaşması'dır. Japonya izlediği politika ile batılı devletleri yanına çekip Kore'yi anlaşmaya mecbur bırakınca aslında amaçlarına çok yaklaşmıştı³². Böylece Japon İmparatoru'nun 22 Ağustos 1910 tarihinde yayınladığı bir emirnameyle Kore, Chosen vilayeti altında resmen Japonya'ya ilhak olundu. Japonlar, bu ilhak ile 35 yıllık sömürü düzenini hayata geçirmişti. Aynı anlaşmayla Kore'deki birçok yer ismi Japonca isimlerle değiştirilmiştir³³.

Japonya, Kore'yi ilhak ettikten sonra Korelileri de Japon halkı arasına katarak Kore milliyetçiliğini yok etmeye ve ekonomisini ele geçirmeye çalıştı³⁴. Kore, Japonya'nın işgali altında bulunduğu dönemde, diktatörlük ve sömürge rejimiyle yönetilmiştir. Otuz beş yıl süren Japon egemenliği süresince Kore halkı, politik hayattan ve yöneticilik tecrübelerinden mahrum bırakılmıştır. Japonlar yüksek kademelerdeki ve kritik yerlerdeki devlet kadrolarını ellerinde bulundururken Koreliler, sadece Japonlar ile iş birliği yapmayı kabul etmeleri halinde alt kademelerde görevlere getirilmişlerdir³⁵.

Japonya, Birinci Dünya Savaşı'nda müttefiklerin yanında yer aldığı için Kore, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Wilson'un yayınladığı Wilson Prensipleri'nden yararlanamadı³⁶. Wilson'un yakın dostu olan Dr. Syngman Rhee 1918 yılında Washington' a giderek Kore meselesinin Paris Barış Konferansı'nda ele alınmasını rica etmiş fakat bu hamle olumsuz sonuçlanmıştır³⁷.

Bütün dünyada milliyetçilik duygularının yükseldiği 20.yy' da Kore, Japon işgali altında kalmış ve yüz binlerce kişi Çin, Rusya gibi komşu ülkelere kaçmak zorunda kalmıştır. Koreliler bu işgale karşı boş durmamış ve Kore toprakları dışında faaliyetlerine devam etmişlerdir. Kore dışında iki hükümet kurulmuştur bunlardan biri Dr. Syngman Rhee tarafından, diğeri ise Kim Kao tarafından³⁸.

Japonya, Birinci Dünya Savaşı'nda kazananlar arasında yer almasına rağmen yeni toprak kazançları elde edememişti ancak bağımsızlık hareketleri

³² Mahmut Ertan Gökmen, **a.g.d.**, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/26/2131/22044.pdf>

³³ Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri, **a.g.e.**, s.s. 12-13.

³⁴ Ali Denizli, **a.g.e.**, s. 15.

³⁵ Mehmet Kürşat Ordu, **a.g.e.**, s. 24.

³⁶ Mim Kemal Öke, **Unutulan Savaşın Kronolojisi Türkler ve Kore 1950-1953**, TC Kültür Bakanlığı Yay., İstanbul, 2000, s.15.

³⁷ İbrahim Orga, **Kore**, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1958, s.11.

³⁸ İbrahim Artuç, **a.g.e.**, s.21.

Korelileri savaşmaya iten güçtü. 1918 yılında, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Wilson' un yayınladığı, kendi kaderini kendi tayin etme (Self Determination) ilkesinden yararlanmak isteyen Koreliler, 1919 yılında 370.000 kişinin katılımıyla Japonya'ya karşı protesto gösterileri düzenledi. Bu gösterilerde 6670 kişi ölmüş, 16.000 kişi yaralanmış, 19.515 kişi tutuklanmıştır. Bu süreçte birçok Koreli ülkesinden kaçmak zorunda kalmıştır. Yaşanan gelişmeler neticesinde, Shanghai'de Nisan 1919'da Syngman Rhee başkanlığında Kore geçici hükümeti, Sovyetler Birliği politikasını güdenler ise Seul'de 1925 yılında Li-Tung başkanlığında Kore Komünist Partisi'ni kurmuştur³⁹.

1924-1935 yılları arasında Kore'de Milliyetçiler, Marks ideolojisinin ve Çin İhtilâli'nin de etkisiyle komünizme kaydıkları için Kore Komünist Partisi bu devirde önem kazanmaya başlamıştır. 1936'da komünistlerle milliyetçiler birleşip milli cepheyi kurdular. Bu gelişmeler ışığında 1937 yılında Çin'in orta kesiminde bir Kore Gönüllü Tugayı kuruldu. Bu kurulan ordu 8. Çin ordusu içinde Japonlara karşı savaştı. Bu sırada eski Kore Mukavemet Hükümeti'nde değişiklikler oldu⁴⁰.

Kore Geçici Hükümeti'ndeki bir değişiklik sonucunda Kim Kao başkan olmuş ve Syngman Rhee'de Washington'daki Kore mültecilerini temsil etmiştir. Daha önce Syngman Rhee'yi takip etmiş olan solcu milliyetçiler de Sanghay'dan ayrılarak Kore Ulusal Kurtuluş Birliği'nin Kuzey Kore'de yapmakta olduğu mücadeleye katılmıştır⁴¹.

Japonlar, Kore'yi ucuz işçi ve hammadde kaynağı olarak kullanmıştır. Hammaddenin çok az bir kısmı Kore'de işlenmiş, geri kalanı Japonya'ya taşınmıştır. Japonlar Kuzey Kore'de kıtlık çekildiği zamanlarda bile Güney Kore'nin pirincini Japonya'ya götürmekte tereddüt etmemişlerdir. Bununla beraber Japonlar, Kore'de işgalci olarak buldukları süre içinde Kore'yi kalkındırmak için planlı olarak çalışıp Kore'yi Mançurya seferi için bir üs olacak şekilde hazırlamıştır. Hava alanları, limanlar ve hudut tahkimatı yapmışlardır. Bu çalışmalar yalnız Kuzey Kore ile de sınırlı kalmamış, güneyde de Chinhae, Pusan ve İnchonda deniz üsleri kurulmuş ve birçok hava meydanı da inşa edilmiştir⁴².

³⁹Mehmet Kürşat Ordu, *a.g.e.*, s.s. 24-25.

⁴⁰**Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetleri Muharebeleri (1950-1953)**, s.18.

⁴¹*A.g.e.*, s.s. 15-16,; Serkan Sipahi, Kore Savaşı ve Türk Kamuoyu, **Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**, İzmir, 2007, s.15.

⁴² Ali Denizli, *a.g.e.*,s.15.

Sovyetler Birliğinden sonra Asya Kıtası'nın en büyük devletlerinden biri olan Çin, Komünizm'i kabul etmiş, Japonya ile Sovyetler Birliği'nin savaşıacağı öngörüsü tutmamış, aksine Japonya ile ABD İkinci Dünya Savaşında karşı karşıya gelmişlerdir. Rus yetkililerin 21 Temmuz 1941 tarihinde yaptıkları açıklamaya dayanarak verilen haberde *“Japonya'nın Kore'de olması Sovyetler Birliği'nin arkasına saplanan bir hançer gibi durmaktadır. Sovyetler Birliği mutlaka Japonya'yı Mançurya ve Kore'den atmalıdır, Aksi takdirde her zaman Japonya'dan gelecek saldırılara açık olacaktır. Pasifiğin sıcak sularına açılma hayalleri hiçbir zaman amacına ulaşamayacaktır.”* denilerek açıklanan hususlar Sovyetler Birliği'nin Kore ile ilgili emellerini göstermesi açısından önem arz etmektedir⁴³.

1.1.2. Coğrafi Konumu ve Önemi

Kore Yarımadası, Doğu Asya'da kuzey-güney doğrultusunda uzanan dağlık bir bölgede yer alır. Japon adalarının batı yakasında 34-43 kuzey paralelleri ile 124-130 doğu meridyenleri arasında bulunmaktadır. Kore Yarımadası'nın kuzeyinde Rusya Federasyonu ve Çin, doğusunda Japon Denizi, batısında Sarı Deniz, güneyinde de Çin Denizi bulunmaktadır. 220.700 km² den oluşan Kore Yarımadası'nın 96.000 km²'si Güney Kore Cumhuriyeti topraklarını oluşturmaktadır⁴⁴. Ülkenin kuzeyi dağlık, güneyi ise geniş düzlüklere sahiptir. Akarsuların beslediği bu düzlükler pirinç üretimine elverişlidir. Güney ve güneybatısındaki körfezlerinde askeri ve ekonomik açıdan stratejik öneme sahip limanlara sahiptir⁴⁵.

Yarımada bir bütün olarak kuzey-güney yönünde boyu 800-900 kilometreyi, doğu-batı yönünde genişliği 300-400 kilometreyi bulan ve Doğu Asya'da yer alan sert bir iklime sahip, muson yağmurlarıyla bilinen bir bölgede yer almaktadır⁴⁶. Kuzey-güney doğrultusunda bulunan sarp ve dik sıradağlar, ülkenin doğu kıyıları boyunca uzanmaktadır⁴⁷. Türkiye ile hemen hemen aynı paralel daireleri üzerinde yer alan Kore, savaşın başladığı 1950 yılında nüfus olarak yaklaşık 30 milyondur⁴⁸.

⁴³Mehmet Kürşat Ordu , a.g.e., s. 26.

⁴⁴Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri,a.g.e., s.1.

⁴⁵Mehmet Kürşad Ordu, a.g.e., s. 21.

⁴⁶ Vural Şahbenderoğlu, a.g.e., s.21.

⁴⁷**Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetleri Muharebeleri**, s. 5,

⁴⁸ Vural Şahbenderoğlu, a.g.e., s.21.

Savaşın başladığı yıllarda Kore nüfusunun yüzde 80'i köylüdür. Halkı çok çalışkan olan Kore'nin kültür düzeyi bakımından da yüksek düzeyde olduğunu görüyoruz. Halkının yüzde 80'i okuryazardır ve dokuz üniversite vardır. Bu üniversitelerde bulunan fakülte sayısı ise 37'dir⁴⁹.

Kore, Güney Asya'nın ulaşımında kritik öneme sahip bir noktada bulunmaktadır. Rusya ve Mançurya'dan gelen önemli yolların kesişme noktasındadır ve merkezi yerlere giden demiryollarının geçtiği önemli bir bölgede yer alır. Komşusu Rusya'nın ilgisini çeken önemli bir özelliği ise sıcak denizlere kıyısı olan limanlara sahip olmasıdır. Rusya'nın sıcak denizlere inme politikası Kore Yarımadası'nı önemli bir hedef haline getirmiştir.

Doğu Asya' da bulunan güçlü devletlere çok önemli stratejik olanaklar sağlayan Kore, benzer özellikleri ile Pasifik Okyanusu'ndan geçiş yapacak diğer devlet ordularına da Asya içlerine doğru girme olanakları verir ve bunlar için Japonya güzel bir üs konumunda, Japonya'nın elindeki ulaşım olanakları ise kuvvetli bir vasıta konumundadır⁵⁰.

Çin Mançuryası'ndan, güneydoğuya uzanan Kore Yarımadası'nın güney ucuyla Japonya arasındaki mesafe 120 mildir. Bu bakımdan Japonlar Kore Yarımadası'nı kalplerine dayanan bir hançer olarak görmektedirler. Bu yarımada Asya'ya geçmek isteyenler için köprübaşı olabildiği gibi Japon adalarına geçmek isteyenler için de bir atlama taşı olarak kullanılabilir. Bu nedenle ne Çin, ne Rusya ne de Japonya Kore'yi ihmal edememiştir⁵¹.

Kore asırlar boyunca, etrafına çeviren üç büyük ülkenin toprakları arasında bir tampon vazifesi görmüştür. Kore Yarımadası, Çin Medeniyeti'nin Japonya'ya uzanması için doğal bir yol olmuş ve daha sonra da Japonya'nın Asya'ya doğru yayılması için köprübaşı rolü oynamıştır. Kore, Asya imparatorluklarının kavşak noktasında yer aldığı için, tarihi boyunca güçlü komşularının ve denizaşırı güçlerin saldırılarına ve işgallerine maruz kalmıştır. Kore, yukarıda belirtilen coğrafi konumu nedeniyle çağlar boyunca savaş alanı olmaktan kendini kurtaramamıştır⁵².

Kore Yarımadası; Japonya, Çin, Formosa ve bölge ülkelerini kontrol edebilecek stratejik bir coğrafi konuma sahiptir. Çin açısından enerji kaynaklarını sağladığı ve geniş düzlükleri olan Mançurya bölgesini kontrol edebilmesi, Sovyetler

⁴⁹ A.g.e., s.21.

⁵⁰ Turgut Sunalp, **Kore Harbi**, Harp Akademileri Yay., İstanbul, 1954, s.11.

⁵¹ A.g.e., s.11.

⁵² Ali Denizli, a.g.e., s. 6.

Birliği'nin ise buzla kaplı limanlarla başaramadığı Uzak Asya'da sıcak denizlere inme politikasını gerçekleştirebileceği bir bölge olması açısından Kore Yarımadası büyük bir öneme sahiptir. Japonya'nın adalar ülkesi oluşu dolayısıyla onu anakaraya bağlayan Kore, Asya'da uçsuz bucaksız Japon İmparatorluğu hayalinin ana temasını oluşturmuştur. Çin ise ezeli düşmanı Japonya'nın büyümesini engellemek ve denizleri daha rahat kontrol etmek maksadı ile Kore üzerindeki çıkarlarını gözetmiştir. XIX. yy'den itibaren Ruslar da bu çıkar mücadelesine dâhil olmuş ve sonraki yakın çağlarda Kore, Çin, Japonya ve Sovyetler Birliği arasındaki güç dengesini belirleyen bir ülke konumuna gelmiştir. Kore kuruluşundan itibaren güçler arası çatışmaların ortasında kalmış sürekli zayıflatılmıştır. Askeri ve stratejik açıdan önemli, ham madde, pazar ve iş gücü kaynağı olması sebepleriyle sürekli olarak büyük güçlerin arasında sıkışıp kalmıştır. Bundan dolayı savaşlarla ve gelgitlerle dolu bir maziye sahiptir⁵³.

Tarih boyunca Japonya, Kore'deki egemenliğini ekonomik rahatlığının değişmez bir parçası olarak görmüştür. Çin, Kore'yi pek fazla önemsememiş sıradan bir devlet olarak görmüş ve imparatorluğun bir parçası saymıştır. Rusya ise sıcak denizlere inmek için ve doğal kaynakları açısından Kore'yi gözüne kestirmiştir⁵⁴.

Ayrıca Kore, Adalar Kuşağı ile Uzakdoğu Asya arasında üç önemli su yolu olan Sarı Deniz, Japon Denizi ve Çin Denizi'ni kontrol altında tutmaktadır⁵⁵.

Kore tarihinin en önemli özelliği, jeopolitik konumunun bu topraklara kazandırdığı kritik önemi nedeniyle güçlü komşularının ve denizaşırı ülkelerin istilasına, işgal ve saldırılarına maruz kalmasıdır. Bu özelliği ile Anadolu'ya çok benzemektedir ve bu nedenle asırlar boyunca savaş sahnesi olmaktan kendini kurtaramamıştır⁵⁶. Çünkü Kore Yarımadası'nın jeopolitik durumu, gerek iklim gerek arazi yönünden aynı yarımkürede bulunduğu Anadolu Yarımadası'na çok benzemektedir. Kuzey yarımküredeki üç kıtanın birleştiği yerde bulunan Anadolu' da doğu-batı ve kuzey- güney istikametlerinde istila yolları üzerinde kuvvetli bir tampon vazifesi görmektedir. Anadolu'ya hâkimiyet nasıl Ortadoğu'ya hâkimiyet demekse Kore Yarımadası'na hâkim olmak da Uzakdoğu'ya hâkim olmak anlamına gelmektedir. İki yarımadanın yalnız tarihleri arasında bir fark bulunmaktadır ki

⁵³ Mehmet Kürşad Ordu, **a.g.e.**, s. 22.

⁵⁴ Murat Özaylar, Kore Savaşında Türk Askerleri, **Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**, İzmir, Mart 2005, s. 8.

⁵⁵ Ali Denizli, **a.g.e.**, s. 6.

⁵⁶ Mim Kemal Öke, **a.g.e.**, s. 19.

Anadolu'ya hâkim olan milletler, büyük ve güçlü imparatorluklar kurabilirken Kore'nin ezeli sahipleri tarih boyunca büyük güç merkezleri arasında sıkışıp kalmışlardır.

1.2- İkinci Dünya Savaşında ve Sonrasında Kore

1.2.1. İkinci Dünya Savaşında Kore(1939-1945)

1905 yılından beri Kore, Japonya'nın bir sömürge alanı haline gelmişti. Kore'nin bağımsız milli iradeye kavuşması Korelilerin hakkı olduğu gibi, demokrasi devletlerinin ilan ettikleri prensiplere de uygundu. 2.Dünya Savaşı başladıktan sonra 14 Ağustos 1941'de ABD Başkanı Roosevelt ve İngiltere Başbakanı Churchill Atlantik Bildirgesi'ni yayımlamışlardı. Bu bildirmede ilk defa milletlere, kendi kendilerini idare etme hakkı tanınıyordu⁵⁷.

Savaş devam ederken Kore meselesi ilk defa bir problem olarak 1 Aralık 1943 tarihinde Kahire Konferansı'nda Amerika, İngiltere, Çin tarafından ele alınmıştır. Üç lider Churchil, Roosvelt ve Çan-Kay-Şek'in bir araya gelerek hazırladıkları bildirmede Kore ile ilgili olarak "*Kore halkının içinde bulunduğu tutsaklığı yakından bilen üç büyük devlet (Çin, İngiltere, Amerika) Kore'nin vakti gelince özgürlük ve bağımsızlığına kavuşturulmasına karar vermişlerdir.*"⁵⁸ Maddesi yer almıştır. Fakat bu üç büyük devletin Kore için düşündükleri çözüm, kendi ulusal egemenliklerini kullanabilecek siyasi olgunluğa ulaşmıyca kadar Batılılar tarafından eğitilmeleri idi⁵⁹. Bu toplantıda ağırlıklı olarak Uzak Doğu'daki savaşta nasıl hareket edileceği ve Japonya ile yapılacak barış esaslarının ne şekilde olacağı görüşülmesine rağmen kesin bir sonuca varılamadı⁶⁰. Öte yandan Amerika, Uzak Doğu'da savaşın bitmesi için Sovyetler Birliği ile dayanışma içinde olmanın gerekliliğini düşünüyordu. Bu nedenle Amerikan Dışişleri Bakanlığı, Kore'nin tek bir devlet tarafından özgürlüğüne kavuşturulması yerine önce Müttefikler arası bir idareye

⁵⁷Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri, **a.g.e.**, s.s. 13-14.

⁵⁸ İbrahim Artuç, **a.g.e.**, s. 24.

⁵⁹ Serkan Sipahi, **a.g.t.**, s. 16.

⁶⁰ Rifat Uçarol, **Siyasi Tarih**, Harp Akademileri Yay., İstanbul, 1987, s.519.

kavuşturulması ve daha sonra uluslar arası bir vekâlet sisteminin oluşturularak Yalta Konferansı'na gidilmesini düşünüyordu⁶¹.

Arkasından Kırım'da düzenlenen ve Müttefik devletlerin liderlerinin katıldığı 4 Şubat 1945 tarihinde düzenlenen Yalta Konferansı'nda Japonların Kore'den çıkarılması görevinin Amerikan ve Rus ordularına verilmesi konusunda Müttefik yüksek komutanlar anlaşmaya vardılar⁶². Postdam Konferansı'nda (17 Temmuz-2 Ağustos 1945) Kore hakkında, Kahire Konferansı'nda verilen karar desteklenmiştir. 8 Ağustos 1945'te Sovyet Rusya, Postdam Konferansı'nda alınan kararlara katıldığını bildirmiş ve Japonya'ya savaş ilan etmiştir. Müttefiklerin Postdam Konferansı'nda aldıkları kararlar uyarınca Japonya'ya yapılan kayıtsız, şartsız teslim olma teklifi kabul görmeyince 6 ve 9 Ağustos 1945'te Amerika tarafından Japonya'ya iki atom bombası atılmış ve zorunlu olarak Japonya teslim olmuştur⁶³.

8 Ağustos 1945 tarihinde yani ABD'nin Japonya'nın Hiroşima şehrine atom bombası atmasından iki gün sonra Rusya, Japonya'ya savaş ilan etmiş ve hızlıca Mançurya'yı işgal ederek ilerlemeye başlamıştı⁶⁴. Rusya'ya, Müttefik kuvvetler tarafından, II. Dünya Savaşında yenilerek teslim olan Japonya'nın yaklaşık bir milyonu bulan ordusunu teslim almak görevi verildi. Japonlara savaş açtıktan dört gün sonra Rusya, 12 Ağustos 1945 tarihinde Kore'ye girerek Japon askerlerini teslim almaya başladı⁶⁵. Japonya'ya atom bombası atılmasından sonra Rusya'nın Uzak Doğu'daki savaşa katılması dikkat çekicidir. "*Uzak Doğu'da komünist rejimi kurmak ve Pasifik hâkimiyetini tesis etmek için Rus siyaset adamları uzun yıllardan beri gayret sarf etmişlerse de buna bir türlü muvaffak olamamışlardır.*"⁶⁶

Sovyet orduları Mançurya'ya girmeye başladığında Japonya cephesi yıkılmıştı. Müttefikler teslim şartları yerine getirilinceye kadar Japon topraklarında kalacaklarını Japon hükümetine bildirdi. Amerikan birlikleri 8 Eylül'de Tokyo'ya girdi. Mançurya ve Çin'deki Japon Ordusu teslim olduktan sonra geriye Kore'deki Japon askerlerinin teslim alınması işi kalmıştır⁶⁷.

⁶¹ Serkan Sipahi, **a.g.t.**, s. 16.

⁶² Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri, **a.g.e.**, s.s. 13-14.

⁶³ **A.g.e.**, s.s. 13-14.

⁶⁴ Turgut Sunalp, **a.g.e.**, s.7.

⁶⁵ **Kore harbi Kore Türk Tugayı ve BM Askerlerinden Alınan Dersler**, s.8.

⁶⁶ İbrahim Orga, **a.g.e.**, s.46.

⁶⁷ Serkan Sipahi, **a.g.t.**, s.s. 17-18.

Amerika Savunma Bakanı 11 Ağustos 1945'te Amerika Dışişleri Bakanlığına 38. paralelin kuzeyindeki Japon askerlerinin Sovyetlere, güneyindekilerin de Amerika'ya teslim olmalarını önermişti. Amerikan Genel Kurmay Başkanlığı tarafından kabul edilen ve Amerikan Başkanı tarafından da onaylanan bu öneri, 15 Ağustos'ta Mac Arthur'a ve Moskova'ya bildirilmiştir⁶⁸. Bunun üzerine Sovyet Rusya Mançurya'dan sonra hız kaybetmeden 12 Ağustos'ta Kuzey Kore'ye girerek güneye doğru ilerlemeye başladı. Amerikalılar ise 8 Eylül'de Güney Kore'den giriş yaparak Japon birliklerini teslim almaya başladılar. İki devlet arasında varılan anlaşma gereği Kore, 38. paralel sınır kabul edilerek; aynı kültür, dil ve soya mensup insanların iki ayrı ülke haline gelmesinin tarihi şahitliği yaşıyordu. Yapılan anlaşma gereği ABD ve SSCB tarafından oluşturulacak müşterek komisyon bütün Kore için kurulacak geçici bir hükümetin kuruluşuna ve idaresine nezaret edecekti⁶⁹.

1.2.2. İkinci Dünya Savaşı Sonrası Kore ve Soğuk Savaş

20. yüzyılda dünyayı yıkıma götüren iki büyük savaştan sonuncusu olan ve milyonlarca insanın ölümüne sebep olan II. Dünya Savaşı'nın bitmesi ile birlikte sorunların da sona ereceği düşünülüyordu. Durum hiç kimsenin umduğu gibi olmadı. İkinci Dünya Savaşı'ndan galip çıkan Sovyetler Birliği ile ABD dünyanın iki büyük gücü olarak ortaya çıktı. Bu iki devlet, ilerleyen zamanda dünya siyasetinde önemli roller üstlendi ve dünya siyaseti iki kutuplu bir döneme adım attı. Böylece Sovyetler Birliği, Amerika ve etrafındaki küçük devletlerarasındaki çatışmaların birbirlerine karşı doğrudan silah kullanmadan sürdürüldüğü tarihsel bir süreç olan “*Soğuk Savaş Dönemi*” başladı⁷⁰.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Sovyetler Birliği ve Amerika dünyanın birçok yerinde meydana gelen olaylarla ilgilenmeye başladı. 1947 yılında Avrupa “kapitalist” ve “komünist” olarak ikiye bölündü. Marksist – Leninist kültürü benimseyen Ruslar, Asya'da, Avrupa'da ve dünyanın birçok bölgesinde oluşan komünist akımlara karşı ılımlı bir tutum sergilemiştir. Amerika ise ulusların kendi

⁶⁸ **Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetleri Muharebeleri (1950-1953)**,s.18.

⁶⁹ Tahsin Yazıcı, **Kore Birinci Türk Tugayında Hatıralarım**, Ülkü Basımevi, İstanbul, 1963, s.8.

⁷⁰ Oral Sander, **Siyasi Tarih 1918-1994**, 6. Baskı İmge Kitap Evi Yayınları, Ankara, 1998, s.249.

geleceklerini kendilerinin tayin etmeleri yolundaki Wilsoncu görüşü savunma adına, komünizmin karşısında bir tutum sergilemiştir⁷¹.

Soğuk savaşın iki süper gücünden biri olan Sovyetler Birliği, Postdam Konferansı'nda Uzak Doğu'ya gözünü dikmişti⁷². II. Dünya Savaşı'nın sonlarında 1945 yılının Temmuz ayında düzenlenen Postdam Konferansı'nda varılan mutabakatlar çerçevesinde teslim olmasından kısa bir süre önce Japonya'ya karşı Mançurya ve Kore'de askeri harekâta girişerek 38. paralele kadar Kore Yarımadası'nı işgal etti. Diğer süper güç olan ABD ise Kore'nin güneyini işgal edince yarımada iki müttefik süper güç arasında paylaşılmış oldu⁷³. Rusların Japonya'ya karşı savaş ilanı, Amerika'nın İkinci Dünya Savaşı'nda iki Japon kenti olan Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombası attığı tarihlere rastlamaktadır⁷⁴. Bu gelişmeler sonucunda Kore fiilen ikiye bölünmüş Güney Kore'de ABD askeri işgal alanları, Kuzey Kore'de ise SSCB askeri işgal alanları kurulmuştur⁷⁵.

İkinci Dünya Savaşı sonunda Japonya'nın çökmesi Kore'ye ancak kısmi bir siyasi özgürlük getirmişti. Rusların, Kore'nin kuzeyini, Amerikalıların da güneyini işgal etmesi; 38'inci paralel dairesinin iki ülke arasında ara hat olarak belirlenmesi, Kore için felaketlerin başlangıcı olmuştur⁷⁶.

Ağustos 1945 ortalarında Japonya, koşulsuz bir şekilde teslim olduğunu ilan ederek İkinci Dünya Savaşı'ndan çekildi. Bu haberin radyolarda ilan edilmesinin ertesi günü, Kore'de sokaklara taşan büyük sevinç gösterileri yapıldı. Sevinçli ve şaşkırtıcı haber, bütün Kore'de duyulmuştu ve Koreliler birkaç gün boyunca ellerindeki afişler ve Kore bayraklarıyla şehir caddelerinde bu durumu mutlu bir şekilde doyusuya kutladılar. Fakat Japonlar bu duruma pek şaşırmamışlardı ve önceden önlemlerini almışlardı. Japon sömürge yetkilileri, Kore'de kalanlar arasında ülkenin tek fiili önderi olarak gördükleri kişi olan Yeo Unhyeong'dan, kurtuluştan birkaç gün önce geçici bir idare kurmasını istemişlerdi. İlimli bir solcu olan Yeo, Japonların bu isteğini kabul etti ve hızlı bir şekilde "*Kore'nin Bağımsızlığına Hazırlık Heyeti'ni*" (KBHH) oluşturdu. Korelilerin, yeni özgürlüklerini kullanmaları için verilen işaretle birlikte, çeşitli çıkar ve ideolojileri gözetecek başka birçok

⁷¹ Özgür Yıldız-Hafize Doğramacı, **Tarih Okulu Dergisi**, Sayı XVII, Mart 2014, yıl 7, s. 547,

⁷² Harun Bodur, **Kronolojik 20.Yüzyıl Siyasi Tarihi**, Çağlar Yayınları, Ankara, 2005, s. 466.

⁷³ Sibel Turan, "**Kore Savaşı**", **Türk Dış Politikası 1919-2008**, Der. Haydar Çakmak, Platin Yay., Ankara, 2008, s. 507.

⁷⁴ Özgür Yıldız - Hafize Doğramacı, **a.g.d.**, s. 547.

⁷⁵ Cem Fakir, **Şimal Yıldızı Son Kore Gazileri**, NTV Yayınları, İstanbul, 2010, s. 26.

⁷⁶ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kahramanlar ve Zaferleri**, s.23.

siyasal topluluğun ortaya çıkacağını öngörmesi zordu. Bu sonradan olacakların bir belirtisiydi⁷⁷.

KBHH, eylül başında yerini ülke genelinde çoğalan mahalli “Halk Heyetini” örgütlerini birleştiren ve merkezi yönetim kurumu görevini gören “*Kore Halk Cumhuriyeti*” (KHC) ne bıraktı⁷⁸.

KHC liderleri, başkan olarak Amerika Birleşik Devletleri’nde uzun yıllar süren sürgünün ardından hala eve dönüş yolunda olan sağcı milliyetçi Syngman Rhee’yi belirlemişlerdi. Rhee, uzun yıllardır Kore’nin ilk bağımsız hükümetini yönetme görevinin hayalini kuruyordu. Amerikan hükümetinin yardımıyla ekim ortasında Seul’a vardı. Ancak Kore’ye dönüşü, Mançurya’daki komünist gerilla topluluğunun eski lideri olan, Sovyet ordusuna kuzey işgal bölgesinde eşlik eden ve Sovyet yetkililer tarafından Pyongyang’da kendisine tezahürat yapan topluluğa tanıtılan Kim İl Sung’un gelişinden birkaç gün sonra gerçekleşmişti. Kasım sonunda ise yurt dışındaki büyük bağımsızlık savaşçılarının sonuncusu olan ve Kore’yi Geri Alma Ordusu ile Çin’deki Geçici Hükümet’e önderlik eden Gim Gu, muzaffer bir şekilde Kore’ye geri döndü. Kore Yarımadası’na dönen bu üç isimden her biri, sonunda ülke içindeki diğer rakiplerinden daha fazla güce sahip olacaktı⁷⁹.

Yurt dışından gelen Korelilerin kurtuluş sonrası siyasal alanda böylesine baskın bir etkiye sahip olması Kore’yi Korelilerin değil Müttefik güçlerin özgürleştirmiş olmasıyla çok ilgilidir. Böylece Müttefik güçler, kurtuluşun başlıca faileri olarak ülkenin nihai kaderini belirlemişlerdir ki bu aynı zamanda ulusal bölünmenin de faileri oldukları anlamına gelmektedir. Sovyetler ve Amerikalılar, savaş dönemi sorumluluklarını, Sovyetleri Asya anakarasının kuzeydoğusunda başat noktada konumlandırarak, Amerikalıları ise Pasifik tarafında Japonlarla meşgul olacak şekilde, Pasifik Savaşı’nın bitiş tarihinden çok daha önce bölüştürmüşlerdi bile. Amerikalılar Ağustos 1945’te, bu anlaşmanın Sovyetler Birliği’nin muhtemelen tüm Kore Yarımadası’na el koymasına yol açacağını birden bire fark ettiklerinde, işgalin bölünmesini önermişti. Sovyetler, Kızıl Ordu’nun güneye doğru tüm Yarımada’ya yayılabilecek durumda olmasına ve otuz sekizinci paraleldeki sınır

⁷⁷ Kyung Moon Hwang, **a.g.e.**, s. 154.

⁷⁸ **A.g.e.**, s. 154.

⁷⁹ **A.g.e.**, s. 155.

çizgisinin Seul'u Amerikan işgal bölgesinde konumlandırmasına rağmen, bu öneriyi şaşırtıcı bir şekilde kabul etmişti⁸⁰.

Japon ordusunun, Mançurya ve Çin'deki bir milyon kişilik birliği teslim olmuştu. Artık sadece Kore'deki Japon ordusunun teslim alınması işi kalıyordu. Bu iş için Amerikan Savunma Bakanı 11 Ağustos 1945'te Amerika Dışişleri Bakanlığı'na "38inci paralelin kuzeyindeki Japon kuvvetlerinin Sovyetlere, güneyindekilerin de Amerikan Komutanlığı'na teslim olmalarını" önerdi. Bu öneri Amerikan ordusu tarafından kabul edildi ve ardından Amerika Birleşik Devletleri Başkanı tarafından da onaylandı⁸¹.

Bu karar, Manila'da 15 Ağustos 1945 tarihinde Uzak Doğu Başkomutanı Mac Arthur'a bildirildi ve aynı zamanda Moskova'ya da iletildi. Bu haber üzerine Sovyet Rusya komutanı General Chistiakov komutasındaki Sovyet askerleri Kuzey Kore'ye girdiler. Öbür taraftan, General John R. Hodge emrindeki Amerikan kuvvetleri de 8 Eylül 1945'te Kore'ye girerek Japon ordusunu teslim almışlardır. Atılan bu adımlarla Kore, Ruslar ve Amerikalılar tarafından işgal edilmiştir. Kore, böylece iki büyük devletin hamleleri ile İkinci Dünya Savaşı sonunda birden bire ikiye bölünmüştü. Oysa Kore birleştiği takdirde, otuz milyonu geçen nüfusu ile dünyanın nüfusu kalabalık ülkeleri arasında yer alacaktı⁸².

Sovyetler Birliği'nin Kuzey Kore'ye girerek buradaki Japon askerlerini teslim alması ve 38. paralelin kuzeyini ABD'ye kapatması ile 38. paralelin kuzeyine artık Sovyet komutanların izni olmadan girilemeyecekti⁸³. Bu bölgeye izinsiz kimseyi sokmamalarından Sovyetlerin Kore'nin tekrar birleşmesine izin vermeyecekleri anlaşılıyordu.

Amerikalılar 1945 yılının Eylül ayında Güney Kore'yi işgal ederek buradaaskeri bir idare kurdular. Buna karşılık Sovyetler Birliği de Kuzey Kore'de, Sovyet ordularının asker çıkardıkları 12 Ağustos 1945 günü, Kuzey Kore Halk Cumhuriyetini kurmuştur. Bu hükümetin başına Kim Du-Bong getirilmiş, daha önce Japonya'ya karşı gizli direnme hareketini başlatanlardan ve İkinci Dünya Savaşı'nda Sovyet ordusunda Yüzbaşı olarak görev yapan Kim İl- Sung da, hem Kuzey Kore ordularının başkomutanı hem de başbakan olmuştur⁸⁴.

⁸⁰A.g.e., s.155.

⁸¹Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s.24.

⁸²A.g.e., s.25.

⁸³**Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetleri Muharebeleri (1950-1953)**, s.19.

⁸⁴A.g.e., s.19.

16-22 Aralık 1945 tarihinde yapılan Moskova toplantısında Amerika Birleşik Devletleri, Kore’de uluslararası bir vekâletin gerçekleştirilebileceği konusundaki inancını karşı tarafa bildirdi⁸⁵. Amerika, İngiltere, Sovyetler Birliği ve Çin dışişleri bakanlarının katıldığı Moskova toplantısında Kore’de demokratik bir hükümet kurulması için dört büyük devlete tavsiyelerde bulunmak üzere, Kore’deki Amerikan ve Sovyet komutanlarından oluşan karma bir komisyon kurulmasına karar verildi. Bu komisyonun görevi, beş yıl süreyle Kore’nin bu dört devletin vesayeti altında kalması için planlar yapmak ve tavsiyelerde bulunmaktı⁸⁶.

Moskova’da yapılan antlaşmayla oluşturulan Sovyet-Amerikan Karma Komisyonu, daha işin başında büyük problemlerle karşılaştı. 28 Ocak 1946’da Rus tarafının, Kore’nin birleştirilmesi için yapılan tartışmaları başlatmak için Moskova’dan emir aldığını belirtmesi, Amerikalıları tedirgin etmişti. Sovyetlerin birleşmeden anladığı, Kore’nin tamamının komünistleşmesiydi. 20 Mart’ta Seul’da yapılan toplantıda Sovyet heyeti; geçici bir Kore hükümetinin kurulması için Komünist Parti ve kuruluşlarının görüşlerinin alınmasını ileri sürmüştü, Amerikan tarafı ise bu teklifi kabul etmemişti. Çünkü bu teklif, çoğunluğun temsil hakkını engelleyerek Kore’nin komünistlerin eline teslim edilmesi demektir⁸⁷.

Kore sorunu artık çıkmaz bir sokağa girmişti. Sovyet Rusya, Kore’nin komünist bir yönetim altında birleştirilmesinden ve komünist karşıtı olan partilerin yönetim dışında bırakılmasından başka çözüm yoluna yanaşmıyordu. Beş yıllık vesayet düşüncesi de Korelilerce iyi karşılanmamıştı. Amerika, Kore halkının serbestçe oyunu kullanmasını istiyordu. Sovyet Rusya ise Kore’de komünizmi yayarak egemenlik kurmak amacındaydı. Bu nedenle de komünizme aykırı bütün tavsiye ve tedbirleri baltalamaya çalışmıştır. Komisyon deneyi başarısız olunca Amerika yeniden dört büyük devletin toplanmasını ve sorunların yeniden görüşülmesini önermişti. Fakat Rusya bu teklifi de kabul etmedi. Ruslar, Moskova’da 22 Aralık 1945’te verdikleri sözü tutmadıkları gibi Amerika’nın Moskova kararlarını uygulamasına da engel olmuştur⁸⁸.

1945-1947 arası süren bu çözümsüzlük sürecinde ikili görüşmelerden de bir sonuç çıkmadığını gören ABD, konuyu Birleşmiş Milletler’e götürdü. Bu adıma

⁸⁵ Mim Kemal Öke, a.g.e., s.10.

⁸⁶ C. Arna- H. Aslanoğlu, **Kore ve Kore Harbi**, Emek Basımevi, Ankara, 1951, s.s. 22-23.

⁸⁷ A.g.e., s.23.

⁸⁸ **Kore harbinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri (1950-1953)**, s.21.

karşılık Sovyet Rusya ise bütün Kore'den yabancı askerlerin çekilmesi fikrini ortaya atmıştır. Yapılan görüşmeler sonrası:

1.Kore'de geçici bir hükümet kurularak seçimlere gidilmesine,

2.Yabancı askerlerin Kore'den çekilmesine,

3.Geçici hükümetin işlerine, seçim hazırlıklarına ve uygulamalara nezaret etmek üzere BM'de oluşturulacak geçici bir komisyonun Kore'ye gönderilmesine karar verilmiştir⁸⁹.

Birleşmiş Milletler, Güney Kore'de genel seçimlerin 10 Mayıs 1948 tarihinde yapılmasını kararlaştırdı⁹⁰.

Sovyet Rusya, Birleşmiş Milletlerin aldığı bu kararları tanımadı. Ne ortak bir seçime razı oldu, ne de komisyon'un Kuzey Kore'ye girmesine izin verdi. Kuzey Kore'deki Rus Komutanlığı, komisyon üyelerini Kuzey'e sokmayacağını ve verecekleri raporları kabul etmeyeceğini bildirdi⁹¹. Kore'de yapılacak genel seçimlerde Kuzey Kore azınlıkta kalacağı için Sovyet Rusya, BM Genel Kurulunun bu kararına başından sonuna kadar karşı çıkmıştır. Çünkü Kuzey Kore'de kalan yaklaşık 10 milyonluk nüfus Kore nüfusunun % 30'unu oluşturuyordu. Nüfusun çoğu Güney Kore'deydi. Yapılacak genel bir seçimde komünistlerin azınlıkta kalacağı kesindi⁹². Bunun üzerine BM Komisyonu, Güney Kore'de seçimleri gerçekleştirdi. Yapılan seçim sonunda 17 Temmuz 1948'de başkent Seul'da "Kore Cumhuriyeti" ilan edildi. Cumhurbaşkanı olarak Syngman Rhee seçildi. Birleşmiş Milletler "Kore Cumhuriyeti"ni Kore'nin meşru devleti olarak kabul etti⁹³.

Güney'de yaşanan bu gelişmeleri Kuzey tarafı tanımadı ve Kuzey'de meşru bir hükümet kurulması için çalışmalar başlatıldı. Üç buçuk ay sonra, 25 Ağustos 1948'de genel seçimler yapılmış ve halkın çoğunluğunun katıldığı bu seçimlerde kuzeyden 212 milletvekili çıkarılmıştır. Demokratik Kore Halk Cumhuriyeti, bütün Kore'yi komünist rejim altında birleştirmeyi amaçladığı için Güney Kore'den de komünizmi benimseyenlerden de milletvekili çıkarmaya çalışmıştır. Bu seçimler sonucunda 572 milletvekili seçilerek 9 Eylül 1948'de başkent Pyongyang'da

⁸⁹ Tahsin Yazıcı, **a.g.e.**, s. 9.

⁹⁰Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s.25.

⁹¹ İbrahim Artuç, **a.g.e.**, s. 26.

⁹²**Kore Harbi, Kore Türk Tugayı ...**, s.9.

⁹³ İbrahim Artuç,**a.g.e.**, s. 26.

“Demokratik Kore Halk Cumhuriyeti” kurulmuştur. Hükümetin başına Kim-İl-Sung seçildi ve Sovyet Blok’u ülkeler Kuzey Hükümetini tanıdılar⁹⁴.

Güney Kore’nin ABD tarafından Eylül 1945’te işgal edilmesinden sonra burada askeri bir idare kurulması; SSCB’de buna karşılık olarak Kuzey Kore’de 8 Mayıs 1946’da geçici bir komünist hükümet kurdu⁹⁵. İkinci Dünya Savaşı sonlarında müttefik güç olan bu iki devletin, savaş bittikten sonra ittifakları bozulunca Kore iki blok arasındaki rekabet alanlarından biri haline geldi⁹⁶. Özellikle Kuzey Kore’de Rusların komünist bir ordu kurması başta Amerikalılar olmak üzere bütün dünyayı endişeli bir bekleyişe sürükledi.

Yaşanan gelişmelerle birlikte Kuzey ve Güney yönetimleri kurulmuş ancak haritalarda görülen 38. paralel dairesi gibi hayali bir hattın iki yakasında aynı soydan gelen fakat birbirine düşman iki blok oluşmuştu. Yani daha düne kadar beraber olan millet, bıçakla bölünmüş gibi ikiye ayrılmış ve birbirinin karşısında yer almıştı.

Her iki hükümet Birleşmiş Milletlere başvurarak kendilerinin Kore’nin meşru hükümeti olduklarını ileri sürerek Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Kore’yi temsil etmek için başvuruda bulundular. Fakat BM sadece Güney Kore’yi kabul edip yeni bir anlaşmazlığa meydan vermemek için her iki hükümete de ret cevabı verdi.

Hükümetler kurulduktan sonra BM Genel Kurulunun 14 Kasım 1947 tarihli kararına göre Sovyet ve Amerikan Ordularının Kore’yi boşaltmaları gerekiyordu. Sovyetler, Aralık 1948 içinde Kore’yi boşaltmış olacaklarını 18 Eylül 1948’de BM’ye bildirdiler. Yalnız bu boşaltmanın “Birleşmiş Milletler Kore Geçici Komisyonu” tarafından yerinde kontrol edilmesine yanaşmadılar. Amerikalılar da Güney Kore’yi 29 Haziran 1949’a kadar tamamıyla boşaltmışlardır ancak, Güney Kore ordusunun yetiştirilmesi için beş yüz kişilik bir askeri danışmanlar heyeti bırakmışlardır⁹⁷.

Kore’nin her iki bölgesi de Sovyet Rusya ve ABD ile yaşanan bu gelişmeler ışığında silahlanmaya hız vermişti. Büyük devletler arkalarındaydı. İlk olarak ABD ile Güney Kore Cumhuriyeti arasında 31 Aralık 1948’de “Askeri Yardım ve Güvenlik Pakti” imzalandı. Amerikan ordusunun geri çekilirken bıraktığı silah, araç

⁹⁴ Fahir Armaoğlu, **20.Yüzyıl Siyasi Tarihi (1914-1980)**, Cilt 1, 7.baskı, İş Bankası Kültür Yay, Ankara, 1991, s.454.

⁹⁵ **Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri (1950-1953)**, s.19.

⁹⁶ Ali L. Karaosmanoğlu, “**Kore Savaşı Uzak Savaşın Askerleri**”, **Kore Savaşı’nın Stratejik İnkilemleri**, (Der. Mehmet Ali Tuğtan), Birinci Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2013, s. 31.

⁹⁷Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri,**a.g.e.**, s. 17.

ve gereçten başka yeni silah ve gereç yardımı başladı. Amerika'nın bu adımına karşılık olarak birkaç ay sonra SSCB ile Kuzey Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti arasında 20 Mart 1949'da on yıllık bir yardım antlaşması imzalandı⁹⁸.

Kuzey Kore'nin ardında yalnız Sovyet Rusya değil, Komünist Çin Halk Cumhuriyeti de bulunuyordu. Ağırlığını gittikçe hissettiren Çin, Sovyetlerin Mançurya'yı Çin'e terk etmesinden sonra Sovyetlerle Çin arasındaki ilişkiler düzelmiş ve 14 Şubat 1950'de Moskova'da imzalanan bir anlaşma ile otuz yıllık dostluk ve karşılıklı savunma konusunda birleşmişlerdi. Bu anlaşma gereğince Sovyetler Birliği, Komünist Çin'e beş yılda 300 milyon dolarlık yardım yapmayı üstlenmişti. Mao'nun Dışişleri Bakanı Chou-En-Lai, haklı bir gururla şöyle konuşuyordu: "*Sovyet Rusya ve Çin, bundan sonra yenilmesi olanaksız 700 milyonluk bir kuvvet haline gelmiş bulunmaktadır*"⁹⁹.

1.3. Kore Savaşı Öncesi Siyasi Durum

İki Kore Hükümeti arasında 1950 yılı başlarında radyolarda başlayan propaganda savaşı şiddetini iyice artırmıştı. Güney Kore Cumhuriyeti 11 Mayıs 1950'de Kızıl Ordu saldırısının yakın olduğunu bütün dünyaya bildirmişti¹⁰⁰. Dünyanın gözü önünde soyu aynı köklere dayanan bir ulus savaşa doğru sürükleniyordu. Kore, bütün dünyayı etkileyecek ve binlerce insanın hayatına mal olacak bir savaşın ayak seslerini duyuyordu.

Savaş öncesi taraflar arasında ikili antlaşmalar yapılmıştı. Amerika ile Güney Kore Cumhuriyeti arasında 31 Aralık 1948'de Askeri Yardım ve Güvenlik Antlaşması yapılmıştır¹⁰¹. Aynı zamanda 26 Ocak 1950 yılında Seul'da Kore'deki Amerikan yardım grubu aracılığıyla, yine askeri yardım konusunda ikinci bir anlaşma imzalanmıştır. Buna göre askeri yardım adı altında Güney Kore'ye 10 milyon dolarlık askeri malzeme ve teçhizat verilmiştir. Amerikan Kongresi Dışişleri Komisyonu da ayrıca 60 milyon dolarlık yardım yapılmasını kabul etmiştir¹⁰².

Sovyet Rusya, Çin ile olan anlaşmazlıklarına son vermek ve Mançurya üzerindeki haklarından Çin lehine vazgeçmekle iki büyük komünist devlet arasında

⁹⁸ İbrahim Artuç, **a.g.e.**, s. 27.

⁹⁹ İbrahim Artuç, **a.g.e.**, s. 28.

¹⁰⁰ Ahmet Elmas, Kore Savaşı'nda Türk Ordusu, **Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**, İzmir, 2004, s. 16.

¹⁰¹ Denizli, **Kore harbinde Türk Tu....**, s. 20.

¹⁰² **A.g.e.**, s. 20.

karşılıklı güvenliğe dayanan ilişkiler kurmaya çalışmıştır. Bu amaçla Moskova'da 14 Şubat 1950'de Sovyetler Birliği ile Çin arasında 30 yıl için dostluk ve karşılıklı savunma anlaşması, Vişinski ile Mao tarafından imzalanmıştır. Bu durum Kuzey Kore'nin Çin ile Sovyetler Birliği tarafından başlayacak olan Kore mücadelesinde destekleneceğine kuşku bırakmıyordu¹⁰³.

Kore'deki savaşı körükleyenlerden biri şüphesiz Sovyet Rusya idi. SSCB'nin ve Komünist Kore Cumhuriyeti'nin ortak amaçları; Kore'nin tamamını egemenlikleri altına almak ve komünist rejimi yerleştirmek, Çin Mançuryasını güneyden kuşatmak, Japonya'ya yaklaşarak orada karışıklıklar çıkarmak, Çin ve Japon tehdidine karşı Kore'yi ileri bir karakol olarak kullanmak ve komünizmi tüm Asya'ya yaymaktı.

Kore, Asya'nın stratejik bir noktasında yer almaktaydı. Adeta Asya'ya geçiş için bir köprü görevi görüyordu. Büyük devletlerin odak noktası haline gelmesi uzak doğu çıkarları için kaçınılmazdı. *"Güney Kore'de ve Japonya'da Amerikan kuvvetlerinin bulunduğu göz önüne alınca Amerika'nın stratejik bakımdan kuvvetli olduğu açıktı"*¹⁰⁴.

1949 yılı sonlarında Komünist rejimin etkisi altına giren Çin'in durumu Sovyet Rusya'nın işine yaradı. Bu durum Sovyet Rusya'nın Asya'daki çıkarlarını ve pozisyonlarını daha da güçlendirmiş oluyordu. Amerika'yı Kore'den atmanın zamanıydı artık. Eğer Amerika, Kore'den atılırsa Japonya'dan da kolayca çıkarılabilirdi ve Sovyetler Uzak Doğu'da tek hâkim güç kalırdı.

Kuzey Kore'nin nüfusu Güney Kore'ye oranla daha az olmasına rağmen ordu olarak daha üstün durumdaydı ve Güney Kore'yi emperyalist güçlerin elinden kurtararak bir bayrak ve tek rejim altında birleşik Kore'yi kurmak hedefi, Kuzey ordusunu daha inançlı ve dinç tutuyordu. Güney Kore ordusu ise sayıca ve eğitimce bir hayli zayıf durumdaydı. Sadece ordusu değil Güney Kore yönetimi de bir dağınıklık içindeydi. Amerikan yönetiminin gösterdiği çabaya ve yatırdığı paraya rağmen işsizlik, rüşvet hat safhadaydı. Kuzey Kore ise sıkı bir disiplin ve plana bağlı olarak yıkık ülkeyi kısa zamanda kalkındırmıştı¹⁰⁵.

Savaşın başlamasından önce Haziran 1950'de Güney Kore Kara Kuvvetleri altı zayıf piyade tümeninden oluşuyordu. Bunların da çoğu batıda ve sınır boyunca dizilmiş durumdaydılar. Ayrıca iki tümen ve geriye kalan bazı birliklerde ülke içinde

¹⁰³Dr. Kur. Alb. Sertif Demir ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 19.

¹⁰⁴Armaoğlu, **20. Yüzyıl Siyasi Tarihi(1914-1980)**s.s. 454-455.

¹⁰⁵İbrahim Artuç, **a.g.e.**, s.s. 28-29.

sorun çıkartan gerillalarla uğraşıyorlardı. Deniz kuvvetleri, küçük bir filodan ibaretti. Ordu'nun toplam sayısı 100.000 kişi idi. Bundan ayrı olarak da 15 Temmuz 1950 tarihinde Birleşmiş Milletler Komutanlığı emrine verilen 50.000 kişilik polis gücü de vardı. Ordunun silah ve malzemeleri, Japonlardan ele geçirilenlerin yanında Amerikalıların Güney Kore'yi boşaltırken bıraktıkları silah, cephane, malzeme, eşya ve ilaçlardan oluşmaktaydı. Uçak ve teknik araçlar bakımından çok zayıf bir durumdaydı. Silahlı kuvvetlere daha önce Japon ordusunda çalışmış genç subaylar komuta ediyordu¹⁰⁶.

Kuzey Kore ordusunun subay ve elemanlarının çoğu Japon ordusunda askerlik yapmış veya Rusların yardımı ile Japon askerlerini Çin topraklarından çıkarmış olan Çin komünist ordusunda görev yapmış komünistlerden oluşmaktaydı. Kore Demokratik Halk Cumhuriyetini kuran Ruslar, güçlü bir Kuzey Kore ordusu için çalışmalara başlamışlar ve sınırlarını Amerikalılara kapatmışlardı. Savaş başlarken Kuzey Kore ordusu 13 tümen ile 105inci Zırhlı Tümen ve ayrıca bir tank alayı(73 tank) ile yüzden fazla uçaktan ve 32 parça harp gemisinden oluşmaktaydı¹⁰⁷.

Yapılan seçimler sonucunda iktidara geçen Syngman Rhee yönetimi de bocalıyordu. Rhee'ye karşı totaliter tutumundan dolayı mecliste ve halk arasında kuvvetli muhalefet vardı. Ekonomi iyi değildi, rüşvet ve yolsuzluk artmış, pahalılık halkı bezdirmişti. Bütün bunlara Kuzey Kore'nin etkili komünist propagandası da eklenince işler daha da kötü bir hal alıyordu. Güneye sızan kuzeyli gerillalar için ortam her gün biraz daha uygun hale geliyor ve Güneydeki komünist seviciler gittikçe artıyordu¹⁰⁸.

Ruslar Kuzey Kore'yi savaş için de hazırlamışlardır. Çünkü Rusya'nın Kore üzerindeki emelleri uzun vadeli ve kalıcıydı. Diğer taraftan ise Amerika'nın hedefi kısa vadeli idi. Rusların Kuzey Korelileri savaşa hazırlamasını, Kruşçev anlarında şöyle anlatmaktadır: "...Pirinç yetiştirmeye çok elverişli bereketli topraklar, uygun bir iklim, zengin bir balıkçılık endüstrisi ve daha başkaları... Kore, sanayi için gereken besin maddeleri de güneyde bol olan balık, pirinç ve diğer tarım ürünlerinden elde edebilirlerdi. Kuzey Koreli liderler için kadeh kaldırdık, mücadelelerini kazanacakları günü beklediğimizi belirttik. Zaten bir süreden beri Kuzey Kore' ye silah vermekteydik. Gerekli miktarlarda tank, top, tüfek, otomatik

¹⁰⁶Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s.48.

¹⁰⁷Denizli, **Kore harbinde Türk Tu....**s.s. 24-25.

¹⁰⁸ İbrahim Artuç, **a.g.e.**, s. 29.

tabanca, istihkâm araçları ve uçaksavar silahları almaları gerektiği açıkça ortadaydı. Hava kuvvetlerimize bağlı uçakları da Pyongyang'ın bombalanmasında kullanılacak ve dolayısıyla Kuzey Kore' de üslenecikleri”¹⁰⁹.

¹⁰⁹ Edward Crankshaw, **Kruşev' in Anıları 2** , (Çev. M.Ali Kayabal),1. Baskı, Milliyet Yayınları, İstanbul, 1971,s.24.

İKİNCİ BÖLÜM

2-KORE SAVAŞI VE TÜRKİYE

2.1.Kore Savaşı Öncesi Türkiye

2.1.1. İkinci Dünya Savaşı Sonrası Türkiye:

İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye, önemli bir devlet konumundaydı. Bu nedenle hem mihver hem de müttefik devletler tarafından savaşa katılması konusunda çok yoğun baskılara maruz kalmıştı. Yapılan baskılara rağmen ülkeyi yönetenler geçmişte yaşanan Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı gibi iki büyük tecrübeden yola çıkarak ülkenin bağımsızlığı ve toprak bütünlüğünden taviz vermeyen bir politika izlemişlerdir¹¹⁰. Savaş sonunda Türkiye, çözülmesi gereken birçok problemle karşı karşıya kaldı. Bu problemlerin en ciddi olanlarından biri, savaş sırasında sarsılmış olan ülke ekonomisinin düzeltilmesi ve geliştirilmesi olmuş; diğeri ise savaşta izlenen politika nedeniyle uluslararası arenada yalnız kalınmasıdır¹¹¹.

Savaş sırasında tarafsızlık için her türlü adımı atan Türkiye, savaş sonrasında izlediği bu politika ile dünya siyasetinde yalnız kalmaya mahkûm olmuştu. Bu nedenle savaşın son döneminde Almanya ve Japonya'ya savaş ilan ederek bu durumdan kurtulmaya çalıştı.

Türkiye, Mihver devletlere savaş ilan ederek Birleşmiş Milletler Teşkilatının asli üyeleri arasına girmeye hak kazanmış ancak 25 Nisan 1945'te toplanan San Francisco Konferansı'nda bu yalnızlığını açık bir şekilde hissetmiştir. Kurulacak

¹¹⁰ Yusuf Sarımay, **Türkiye'nin Batı İttifakına Yönelişi ve NATO'ya Giriş(1939-1952)**, Birinci Baskı, Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1988, s.20.

¹¹¹Mehmet Gönlübol ve diğeri, **Olaylarla Türk Dış Politikası (1919-1995 Dönemi)** 9. Baskı, Siyasal Yayınları, Ankara, 1996.s.431.

teşkilat esas olarak savaşı kazanan ülkelerin oluşturduğu bir teşkilat olacağı ve savaş sonunda oluşacak yenedünya düzenini, bu devletlerin istek ve çıkarlarına göre yürüteceği için savaş sırasında çatışmaya katılmaktan dikkatle kaçınan Türkiye, şimdi bu çekimsizliğinin olumsuz neticelerini görmekten ciddi olarak endişe duymuştur¹¹².

Duyulan bu endişeler neticesinde Türkiye, Batı ittifakına yakınlaşmaya başlamıştır. Batı ittifakı içinde yer almak istemesinin altında iki önemli etken yatmaktadır. Bu etkenlerden birincisi, Sovyetler Birliği'nin Türkiye'nin güvenliğini tehdit ettiği düşüncesi, ikincisi ise NATO sayesinde Batı ile entegrasyonun daha güvenli olacağı ve Amerikan yardımlarının daha fazla ve düzenli olacağı beklentisidir¹¹³.

Savaşı izleyen ilk yıllarda karşılaştığı bu yalnızlıktan kurtulmanın çarelerini ararken, Alman istilasının yükünü ve onlardan kurtuluşun esas külfetini kendilerinin çektiğini düşünen Sovyet Rusya tehlikesiyle karşı karşıya bulmuştur kendini. Sovyet Rusya'nın tehditleri ve Türkiye aleyhine topraklarını genişletme adımları karşısında Türkiye diğer büyük devletlerin yardımına ihtiyaç duydu. Türk hükümetinin Sovyet Rusya karşısında duyduğu endişeler boş değildi. SSCB hükümeti, 1939 yılında Türk heyeti ile Moskova'da yaptığı görüşmede Türkiye üzerindeki amaçlarını açık bir şekilde iletmişti¹¹⁴.

İkinci Dünya Savaşı'nın cereyan ettiği yıllarda Sovyetler, her fırsatta Türkiye'den toprak isteklerini dile getirmekten ve Türkiye'ye baskı yapmaktan çekinmemiştir. Savaşın sonlarına doğru Müttefik devletlerin tertip ettiği ve 1945 yılı başlarında toplanan Yalta Konferansı'nda Stalin, Türkiye'den bazı doğu illerini ve Sovyet menfaatlerine aykırı statüde olduğu gerekçesiyle Boğazlardan üs verilmesini istemiştir. Amerikan ve İngiliz liderleri toprak talebine karşı çıkmışlar ancak boğazların statüsünün yeniden gözden geçirilebileceğini ve bu husustaki görüşlerini de ayrıca bildireceklerini söylemişlerdir. Sovyetler Birliği, Müttefik Devletlerden gelecek cevabı daha fazla bekleyememiş Yalta Konferansı'nın ardından 19 Mart 1945'te, Atatürk döneminde barışçıl amaçlarla imzalanan, 1925 tarihli Türk-Sovyet

¹¹² Mehmet Gönlübol ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 191.

¹¹³ Baskın Oran (Ed.), **Türk Dış Politikası**, 1.Cilt, 6.Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul, 2003, s. 501.

¹¹⁴ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s.s. 63-64.

Saldırmazlık ve Tarafsızlık Antlaşması'nı feshettiklerini ilan ederek Türkiye hakkındaki emellerini açık bir şekilde ortaya koymuştur¹¹⁵.

Türkiye'nin uluslararası arenada yalnız kalması, Türkiye'yi Sovyetlerin attığı bu adımları dikkatli izlemeye ve uygun bir anlaşma zemini aramaya mecbur bırakmıştır. Bu nedenle, 4 Nisan 1945 tarihinde Sovyetler Birliği'ne verdiği karşılık notasında, süresi sona ermekte olan 17 Aralık 1925 antlaşması yerine, her iki tarafın da çıkarlarına uygun ve ciddi değişiklikleri içeren yeni bir antlaşma yapılması yolundaki Sovyet isteklerini olumlu gördüğünü ve bu amaçla yapılacak teklifleri değerlendireceğini belirtmiştir¹¹⁶.

Aradan çok geçmeden Türkiye'nin, egemenlik haklarının bir kısmını kaybetmeden Sovyetler Birliği ile anlaşma yapabilmesinin zor olduğu ortaya çıkmıştır¹¹⁷. Türkiye'nin güvenliği ile ilgili endişelenmesinde 1925 yılında imzalanan Türk-Sovyet dostluk Antlaşması'nın bitiminden önce Dışişleri Bakanı Molotov'un, Büyükelçi Sarper'i makamına çağırarak bir nota vermesi etkili olmuştur.¹¹⁸

Sovyet Dışişleri Bakanı Molotov, Türkiye'nin Moskova Büyükelçisi Selim Sarper'le 7 Haziran 1945'te yaptığı bir görüşme sırasında, Türk Hükümeti eğer Sovyetler Birliği'nin isteklerini kabul ederse ancak anlaşma sağlanabileceğini belirtmiştir. Türkiye'den, 16 Mart 1921 tarihli Moskova Antlaşması ile tespit edilen Türk-Sovyet sınırında kendi lehlerine bazı düzeltmeler isteyerek Kars-Ardahan bölgesinin kendilerine verilmesini, Boğazların iki devlet tarafından ortaklaşa savunulmasını ve bunu sağlamak için Sovyet Hükümetine boğazlardan deniz ve kara üssü verilmesini, Montreux Sözleşmesi'nde yapılması gereken değişiklikler konusunda iki ülke hükümetleri arasında prensip anlaşmasına varılmasını talep etmişlerdir¹¹⁹.

Selim Sarper, Molotov'a verdiği cevapta, Türkiye'nin 16 Mart 1921 tarihli Moskova Antlaşmasıyla belirlenen Türk-Sovyet sınırının değiştirilmesine ve boğazlarda Sovyetler Birliğine üs verilmesine razı olamayacağını söylemiş, çok taraflı bir anlaşma olan Montreux Sözleşmesi'nin sadece Türkiye ile Sovyetler

¹¹⁵Prof. Dr. Mehmet Saray, **Sovyet Tehdidi Karşısında Türkiye'nin Nato'ya Girişi III.Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Hatıraları ve Belgeleri**, Atatürk Araştırma Merkezi Yay., Ankara, 2000, s.s. 73-74.

¹¹⁶ Mehmet Gönübol ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 192.

¹¹⁷**A.g.e.**, s. 193.

¹¹⁸ Baskın Oran (Ed.), **a.g.e.**, s. 501.

¹¹⁹ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s. 64.

Birliği'ni değil, bütün taraf olan devletleri ilgilendirdiğini, bu nedenle onların düşüncelerinin de dikkate alınması gerektiğini bildirmiřtir¹²⁰.

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü yükselen Rus tehlikesine karşı: “*Türkiye'nin bir karış toprağını bile veremeyeceğini, gerekirse şerefiyle öleceklerini*” ifade ederken Türk Milletinin vatan toprağına tecavüze karşı vereceği tepkinin ne olacağının işaretini veriyordu¹²¹.

17 Temmuz – 02 Ağustos 1945 tarihlerinde ABD ile İngiltere'nin Sovyetler Birliği ile savaş sonrası işbirliğini artırmak amacıyla yaptıkları denemelerden biri olan Postdam Konferansı toplandı.¹²² Türkiye, konferans ncesi ABD ve İngiltere nezdinde destek arayışlarına girmişti fakat bulmayı umut ettiği desteği bulamadı¹²³. Bu konferansta ele alınan en önemli konulardan biri, Türk Boğazları'nın statüsü idi. Sovyet gemilerinin Boğazlardan geçişi konusundaki isteklerinde görüş ayrılığı olmamasına rağmen, Sovyetler Birliği'nin Boğazlar konusuna yalnız Türkiye ile kendisini ilgilendiren iki taraflı bir sorun olarak bakması ve Boğazlarda deniz ve kara üsleri istemesi geniş tartışmalara yol açmıştır. Amerika, bu konunun sadece ilgili iki devleti ilgilendirdiği görüşünü savunmuřtur¹²⁴.

Amerika bu konferanstan sonra Türk Boğazları konusundaki görüşünü yeniden gözden geçirmeye, 1946 yılından itibaren Türkiye'nin toprak bütünlüğü ile de yakından ilgilenmeye başlamıştır. Bütün bu yaşanan gelişmelerden sonra Amerika Birleşik Devletleri, Sovyetler Birliği'ne 9 Ekim 1946 tarihinde nota vermiştir. Bu notada, Montrö Sözleşmesi'nin sadece Karadeniz devletleri tarafından değiştirilemeyeceği belirtilmiş ve Boğazlar herhangi bir saldırıya ya da saldırı tehdidine maruz kalırsa bu doğacak durum karşısında Birleşmiş Milletler Güvenlik Meclisinin harekete geçmesinin gerekeceği dile getirilmiştir. Sovyetlerin bu emelleri karşısında bir süre sonra Amerika, Türkiye ve Yunanistan'a yardım kararı almıřtır¹²⁵.

İngiltere, Akdeniz ve Orta Doğu'da büyük çıkarları olan bir devletti. II. Dünya Savaşından sonra ekonomik olarak zor bir dönem geçirirken ordusu da yıpranmış bir durumdaydı. Sovyet Rusya'nın bu bölgelerde hâkimiyet kurma çabalarını dikkatle izliyordu. Fakat bu bölgelerin SSCB'ye bırakılamayacak kadar da

¹²⁰ Mehmet Gönlübol ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 193.

¹²¹ Haluk F. Grsel, **Tarih Boyunca Türk Rus ilişkileri** (Bir Siyasi Tarih İncelemesi), Ak Yayınları, İstanbul, 1968. s. 233.

¹²² Mehmet Gönlübol ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 195.

¹²³ Haluk F. Grsel, **a.g.e.**, s. 233.

¹²⁴ Mehmet Gönlübol ve diğerleri, **a.g.e.**, s.195.

¹²⁵ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s. 65.

önemli olduğunun farkında idi. Bu nedenle buraları Ruslara kaptırmadan başka bir çözüm yolu bulmak için arayışlara başladı. Bölgede İngiltere'nin yerini alabilecek, İngilizlerin yürütmüş olduğu dünya siyasetine yakın bir politika yürütebilecek, aynı zamanda Sovyet Rusya'nın bu bölgede istediği gibi hareket etmesini engelleyecek bir ülke için arayışlara girdi. Bu ülke Amerika Birleşik Devletleri'ydi.

Yaşanan bu gelişmeler neticesinde İngiltere, büyük amaçlar beslediği ve uzun süreden beri kontrol altında tuttuğu bölgelerin üstünlüğünü Amerika Birleşik Devletleri'ne bırakmış oldu. Savaşın sonrasındaki kendi kıtasına çekilme düşüncesinde olan ABD ise politikasını değiştirerek kıta Amerika'sı dışına çıktı.

2.1.2. Truman Doktrini ve Marshall Planı

II. Dünya Savaşı sonrası Sovyetler Birliğinin yayılcı siyaseti nedeniyle somut bir biçimde beliren "tehdit" karşısında Avrupa devletleri hayat tarzlarını ve toprak bütünlüklerini korumak için garantör olarak Amerika Birleşik Devletleri'ni görmüşlerdir¹²⁶. Sovyet Rusya'nın güttüğü yayılcı siyaset karşısında, Amerika'nın ilk ciddi girişimi Truman Doktrini olmuştur¹²⁷.

Sovyetler Birliği yayılcı politikasını Türkiye üzerinde de devam ettirmişti. Boğazlar üzerindeki istekleri reddedildikten sonra Türkiye üzerindeki baskısını devam ettirmiş ve bu memleket için bir endişe kaynağı olmaya devam etmiştir. Sovyet Rusya'nın tutumunun Türkiye açısından en önemli sonuçlarından biri, ordusunu hâlâ savaş sırasındaki mevcudunda tutmak zorunluluğu olmuştur¹²⁸. İkinci Dünya Savaşı bittikten sonra olağan duruma dönmek, savaş içinde çok genişleyen ordusunun bir kısmını terhis etmek, ekonomik durumunu geliştirmek istemesine rağmen, Sovyet baskısı buna imkân vermemiştir¹²⁹.

Ekonomik olarak zayıf olan ve büyük bir orduyu uzun süre silahaltında tutmaya yeterli gücü olmayan Türkiye, bu gelişmeler karşısında tek kurtuluş yolu olarak dış yardımlar aramayı bulmuştur. İkinci Dünya Savaşı sırasında yardımlarda bulunan İngiltere, bu yardımlara savaşın sonrasındaki dönemde devam etmişti. Aynı şekilde

¹²⁶ Ali Arslan, "Soğuk Savaş'ın Kaynakları ve NATO'nun Kuruluşuna Yol Açan Gelişmeler", NATO Savunma ve Eğitim Yönleri Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:133, Ankara, Ocak 1984, s.s. 6-7.

¹²⁷ Gündüz Uluksar, "İkinci Dünya Savaşı Öncesi ve Savaşın Devamında Türk-Rus İlişkileri", Altıncı Askeri Tarih Semineri Bildirileri II, Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1998, s. 404.

¹²⁸ Yusuf Sarıncı, a.g.e., s.49.

¹²⁹ Mehmet Gönülbol ve diğerleri, a.g.e., s.211.

Amerika Birleşik Devletleri de savaş sırasında yardımlarda bulunmuştur. Savaşın sona ermesi ile birlikte ABD bu yardımı kesince Türkiye yalnız İngilizler'in yardımı ile yetinmek zorunda kalmıştır. Türkiye'nin, ABD'nin askeri ve ekonomik olarak desteğini beklediği günlerde, Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin komşusu olan ve İkinci Dünya Savaşı sırasında en çok zarar gören ülkelerden biri olan Yunanistan, komünizm tehlikesi ile karşı karşıya bulunuyordu¹³⁰.

İngiltere, İkinci Dünya Savaşı sırasında komünist Balkan Devletleri tarafından desteklenen asiler karşısında Yunanistan'a yardımlarda bulunmuş, 1944 yılının Ekim ayında, bu ülkede konuşlandığı askerlerinin bir bölümünü savaşın bitmesinden sonra geriye çekmemiş, bu devlete askeri ve iktisadi açıdan önemli yardımlarda bulunmuştur. Savaşın bitmesiyle İngiliz ekonomisi büyük bir krizle karşı karşıya kalınca İngiliz Hükümeti, bu yardımların bir kısmından vazgeçme gereği duymuş ve 21 Şubat 1947 tarihinde Amerikan Dışişleri Bakanlığı'na Yunanistan ile Türkiye'yi ilgilendiren iki nota vererek bu iki devlete savaşın bitmesinden bu yana yapılmakta olan yardımların 1947 Mart'ından sonra kesileceğini ve Yunanistan'da bulunan İngiliz askerlerinin geri döneceğini bildirmiştir¹³¹. Amerikalı yetkililer, Yunanistan kaybedilirse Türkiye'nin de muhafazasının mümkün olmayacağını, bunun da Sovyet yayılmacılığını Orta Doğu'da genişleteceği değerlendirmesinde bulunmuşlardır. Daha sonra “Domino teorisi” adı verilecek olan bu analize göre tek bir ülkenin bile komünistlerin eline geçmesi durumunda komşularının da aynı kaderi paylaşacağı yaklaşımı Amerikalılar'ı kararlı ve çabuk harekete geçmeye zorlamıştır¹³².

Türkiye ile ilgili verilen notada, Türkiye'nin bağımsızlığının Batı savunması bakımından çok önemli olduğu ve bunun için de bu ülkeye askeri ve ekonomik yardım yapılması gerektiği belirtilmiştir. İçinde bulunduğu ekonomik durum, İngiliz Hükümetinin bu yardımları yapmasını mümkün kılmamaktadır. İngiliz Hükümetine göre, Türkiye'nin ekonomik kalkınmasını sağlamak ve askeri gücünü çoğaltmak görevi, bundan böyle Amerika Birleşik Devletleri'ne düşmektedir¹³³. Nota'da bu iki ülkeye iktisadi ve askeri yardımın yapılması gerektiği vurgulandığı için Amerika Dışişleri Bakanı Marshall, çalışmalara başlamış, incelemelerinin sonucunu ve alınan

¹³⁰ A.g.e., s. 212.

¹³¹ A.g.e., s. 212.

¹³² Durmuş Yalçın ve diğerleri, **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II.** , Atatürk Araştırma Merkezi, Cilt 2, Ankara, 2002, s.465

¹³³ Mehmet Gönlübol ve diğerleri, a.g.e., s. 213.

kararları Başkan Truman'a bildirmiştir. İngiltere'nin ekonomisinin kötü olduğu, Yunan Hükümeti'nin ortadan kalkmasının ise bölgedeki Amerikan çıkarlarıyla bağdaşmayacağını bildirmiştir. Bu nedenlerden dolayı ABD'nin yardımda bulunması gerektiğini belirtmiştir.¹³⁴

Bu notaları aldıkları sırada ABD yöneticileri, Sovyetler'in tavır ve hareketlerine bakarak savaş sonunda milletler arası işbirliğinden ümitlerini kesmiş ve Sovyet yayılmasını önlemek için güçlü olmaktan başka çare olmadığını anlamaya başlamışlardı. İngiliz notaları, Amerikalılar'ı seçim yapma konusunda zorlayıcı etki yapan bir unsur olmuştu. Amerikalı idareciler, yalnız Ortadoğu'nun değil, aynı zamanda Batı dünyasının savunması için kilit bölgelerde bulunan Türkiye ve Yunanistan'ı, genişleme amaçları artık açıkça ortaya çıkan Sovyetler birliği karşısında yalnız bırakmamak yolunu seçmişlerdi¹³⁵.

Sovyetler Birliği'nin davranışlarının tehlikeli bir hâl alması Türk hükümetini bu devlete karşı ABD ve İngiltere'nin desteğini kazanmak için girişimlerde bulunmaya sevk etmişti. Bu girişimler üzerine, ABD Türkiye'ye verdiği cevapta meselenin artık Türk-Sovyet ilişkileri alanını aşmış ve Amerikan hükümetinin ihlaline izin vermeyeceği Birleşmiş Milletler Yasası alanına intikal etmiş bulunduğunu belirtmiştir. Amerika'nın vermiş olduğu bu cevap, Türk yetkilileri tarafından Amerika'nın Türkiye'ye karşı göstermeye başladığı fiili ilginin ilk kesin işareti olarak sayılmıştır¹³⁶.

05 Nisan 1946'da Türkiye'nin Washington Büyükelçisi'nin cenazesinin Türkiye'ye, Amerikan donanmasına ait en büyük zırhlılardan olan Missouri ile getirilmesi ABD'nin tutumunu belli etmişti. Türk yetkilileri tarafından büyük bir sevinçle karşılanan Missouri zırhlısının İstanbul'a gelişi Türkiye'ye Amerika'nın bir teminatı ve aynı zamanda Amerika'nın Sovyetler Birliği'ne karşı yaptığı bir gösteridir¹³⁷.

Sovyetler Birliği, Boğazlar hakkında 8 Ağustos 1946'da Türk Hükümetine nota vererek, Boğazlar'dan üs isteğini tekrarlamıştır. Türkiye, bu Sovyet notasına cevap vermeden önce, ABD'nin görüşlerini almak için ilgili makamlara başvurmuştur. ABD'li yetkililer, Sovyet isteklerinin Türkiye'ye egemen olma amacına yöneldiği, sıranın Yunanistan'a geleceğini bu iki ülkenin kaybedilmesi

¹³⁴ Melih Esenbel, **Türkiye'nin Batı ile İttifaka Yönelişi**, İsis Yayıncılık, İstanbul, 2000, s. 53.

¹³⁵ Mehmet Gönübol ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 213.

¹³⁶ Durmuş Yalçın ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 464.

¹³⁷ **A.g.e.**, s. 464.

halinde Orta Doğu ve Akdeniz’ de dengenin bozulacağı değerlendirilmesini yapmışlardır. Bu değerlendirme ile ABD’nin desteğinin yanına aldığı düşünün Türkiye, Ruslar’ın Boğazlar üzerindeki isteklerini reddetmiştir. Savaş sırasında İngiliz ve Amerikan yardımlarının devam etmesini isteyen Türk Hükümeti, 25 Şubat 1945’te Ankara’da ABD ile bir antlaşma imzalamıştır. Savaş sonunda yine Türkiye Amerika’dan 300 milyon dolarlık kredi isteğinde bulunmuştur. Amerika, bu isteği 1946 yılının sonlarında sadece 25 milyon dolar kredi açarak karşılamıştır¹³⁸.

2.1.2.1. Truman Doktrini:

Truman yönetimi, 27 Şubat 1947’de Kongre üyelerine sundukları gerekçelerle ilan edecekleri doktrinin onaylanması için gerekli altyapının oluşması amacıyla çalışmışlardır. Bu çalışmalar sonucunda Başkan Truman, doktrini bildiri halinde Senato ve Temsilciler Meclisinde okuyarak tüm dünyaya ilan etmiştir.

Başkan Truman, Dışişleri ve Savunma Bakanlıkları yetkilileri ile yaptığı uzun görüşmelerden sonra bu iki ülkeye yardım kararı almıştır. Bu amaçla 12 Mart 1947’de Senato ve Temsilciler Meclisi ile ortak oturum yaparak¹³⁹ Kongre’de, daha sonra “Truman Doktrini” adını alacak mesajı okumuştur. Sovyet genişlemesini dünyanın neresinde olursa olsun çevrelemek ve Amerikan ekonomik ve siyasal anlayışının genişlemesini sağlamanın yanı sıra, Sovyet tehdidine karşı özellikle Yunanistan ve Türkiye’yi güçlendirmek amacını taşıyan Truman Doktrini ve ardından bu amaçla hazırlanan 5 Haziran 1947 tarihli Marshall Planı, İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemin geçiş devresini kapatmış ve ikinci devreyi “Soğuk Savaş” devresini açmıştır¹⁴⁰.

Başkan Truman, bildirisine dünyanın içinde bulunduğu durum nedeniyle kongre karşısına çıkmak zorunda kaldığını belirterek ve açıklayacaklarının Amerikan dış politikasını ve milli güvenliğini ilgilendirdiğini vurgulayarak başlamıştır. Daha sonra hakkında karar verilmesi için konuşacağı konunun bir yönünün Yunanistan ve Türkiye’yi ilgilendirdiğine değinerek sözü öncelikle Yunanistan’a getirmiştir. Truman sözlerine Yunanistan’ın İkinci Dünya Savaşı’nda yaşadığı Alman istilası nedeniyle karşı karşıya kaldığı sorunlarla devam etmiş ve bu sorunları Amerika’nın

¹³⁸Durmuş Yalçın ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 464.

¹³⁹Mehmet Gönübol ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 214.

¹⁴⁰Oral Sander, **Türk Amerikan İlişkileri**, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yay., Ankara, 1979, s. 18.

yapacağı yardımlar olmadan çözemeyeceğini vurgulamıştır. Truman daha sonra sözü Türkiye'ye getirmiş fakat konuşmasında Türkiye'ye, Yunanistan'dan daha az yer ayırmıştır¹⁴¹.

Bu panorama çerçevesinde Truman, Amerikan Kongresi'nden 30 Haziran 1948'de sona erecek şekilde Yunanistan ve Türkiye'ye 400 milyon dolarlık yardımda bulunmak amacıyla yetki istemiştir. Bunun yanında Yunanistan ve Türkiye'nin kalkındırılmasına yardım etmek ve bu ülkelere gönderilecek maddi ve manevi yardımların kullanılmasını denetlemek üzere Amerikan sivil ve askeri personelinin gönderilmesi için Kongre'den izin istemiştir¹⁴². Bunlara ek olarak Başkan Truman, eğer Türkiye ile Yunanistan'ın özgürlük ve bağımsızlıklarını korumak için yeni yetkiler gerekirse Kongreyi durumdan haberdar edeceğini belirtmektedir¹⁴³. Son olarak Truman, olayların hızlı akışının Amerika'nın büyük sorumluluklar üstlenmesini gerekli kıldığını ve kongre'nin bu sorumluluğu doğru bir şekilde yerine getireceğine olan inancını belirterek bildirisine son vermiştir¹⁴⁴.

Truman Doktrini, Sovyet baskısı karşısında bunalan ve devamlı ABD'nin desteğini arayan Türkiye' de büyük bir memnuniyet yaratmıştır. Türk kamuoyu; doktrini, Sovyet tehdidine karşı Türkiye'nin bağımsızlığının sağlanmasında önemli bir adım olarak görmüştür¹⁴⁵.

Türkiye'ye yapılacak yardım konusunda ön çalışmaları yapmak üzere, 23 Mayıs 1947'de bir araştırma heyeti Türkiye'ye gelmiştir. Heyet, silah altındaki askerlerin azaltılması ve silahların modernleştirilmesi gerektiğine dair rapor hazırlamıştır. Buna uygun olarak Türkiye'ye yapılacak yardım hakkında antlaşma, 12 Temmuz 1947'de Ankara'da imzalanmıştır. Türk-ABD ilişkilerinin gelişmesinde bir başlangıç olan bu antlaşma; Türk kamuoyunda, Türkiye'nin iç ve dış politikası açısından bir teminat olarak görülmüş ve Türk ordusunun öneminin ABD tarafından anlaşıldığı şeklinde değerlendirilmiştir. Antlaşmanın imzasından sonra ABD yardımı gelmeye başlamıştır. Fakat yardım askeri amaçlı olduğu için Türk ekonomisinde istenilen rahatlığı sağlayamamıştır¹⁴⁶.

¹⁴¹ Nuri Karataş, **Türk-Amerikan Siyasi İlişkileri (1939-1952)**, Birinci Baskı, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2013, s.s. 271-272.

¹⁴² **A.g.e.**, 274.

¹⁴³ Mehmet Gönübol ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 214.

¹⁴⁴ Nuri Karataş, **a.g.e.**, s.274.

¹⁴⁵ Yusuf Sarınoy, **a.g.e.**, s. 64.

¹⁴⁶ **A.g.e.**, s. 65; Durmuş Yalçın ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 465.

2.1.2.2. Marshall Planı:

Amerikan bakış açısına göre, İkinci Dünya Savaşı Avrupa'ya büyük bir yıkım getirmiş, bunun sonucunda oluşan kaos, komünistlerin ve dolayısıyla Sovyetler Birliğinin yayılmasını kolaylaştıracak bir ortam oluşturmuştu. Bunun engellenmesi Avrupa'nın ekonomik açıdan kendi ayakları üzerinde durabilmesine bağlıydı. Bu şekilde Avrupa, siyasal olarak bağımsızlığını koruyabilirdi. Bu doğrultuda Amerika; önceliği İngiltere, Fransa ve Almanya olmak üzere tüm Avrupa'yı siyasal ve ekonomik bir işbirliği içine sokmak, böylece de bütünleşmiş bir Avrupa oluşturarak Sovyet genişlemesini engellemek istemekteydi¹⁴⁷.

Bununla birlikte Marshall Planı'nın asıl çıkış noktası, Avrupa'nın ekonomik olarak kalkınmasının Amerika'nın uzun vadeli çıkarları için gerekli olduğu görüşüne dayanmaktaydı¹⁴⁸. Bu nedenle Truman Doktrini'nin ilanından sonra, Dışişleri Bakanı General Marshall tarafından 07 Haziran 1947 tarihinde Harvard Üniversitesi'nde yapılan konuşmada savaştan etkilenen Avrupa ülkelerinin iktisadi kalkınmalarını sağlamak için bir araya gelinerek, ortak bir plan hazırlanılması istenilmiştir. Tarihe Marshall Planı olarak geçecek bu plana uygun olarak ABD'nin her türlü yardımı yapmaya hazır olduğunu söylemiştir. Bunun üzerine aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 16 Avrupa devleti 12 Temmuz 1947'de Paris'te toplanarak ihtiyaçlarını gösterir bir rapor hazırlamışlardır¹⁴⁹.

ABD bu rapora uygun olarak 2 Nisan 1948' de "Dış Yardım Kanunu" nu kabul etmiş, Yunanistan ve Türkiye' ye yaptığı yardımı da bu kanun içine almıştır. ABD'nin yardım kararı alması üzerine aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 16Avrupa devleti, 16 Nisan 1948'de Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatını (OECC) kurmuşlardır¹⁵⁰.

Türkiye'nin Marshall yardımıyla ilgisi Paris'te başlayan Avrupa Ekonomik İşbirliği Konferansı'na katılımı ile başlar. Bu konferansa katılan Avrupa Devletleri; Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İzlanda, İsveç, İsviçre, İtalya, Lüksemburg, Norveç, Portekiz, Yunanistan ve Türkiye'dir. Dört

¹⁴⁷ Nuri Karataş, **a.g.e.**, s.317.

¹⁴⁸ **A.g.e.**, s. 317.

¹⁴⁹ Durmuş Yalçın ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 466.

¹⁵⁰ **A.g.e.**, s. 466.

günlük çalışmadan sonra, 16 ülke temsilcilerinden oluşan bir Avrupa Ekonomik İşbirliği Komitesi (CEEC) ve çeşitli teknik komiteler kurarak dağılmıştır¹⁵¹.

Ekonomik İşbirliği Konferansı'na katılan Türkiye, ekonomik durumu konusunda gerekli bilgileri vermiş ve savaş sonunda hazırladığı ekonomik kalkınma programını gerçekleştirmek için kendisine 615 milyon dolar tutarında dış yardım yapılmasını istemiştir. Daha önceki bölümlerde de belirttiğimiz gibi Türkiye, İkinci Dünya Savaşı sona erdikten sonra sadece Sovyet Rusya tehlikesi ile karşı karşıya kalmamış, aynı zamanda iktisadi zorluklarla da mücadele etmişti. Savaş sırasında yükselen ihraç malları fiyatlarını savaşın bitmesiyle birlikte normal seviyelerine indirmek zorunda kalan ve sanayisini geliştirme amacıyla olan Türk Hükümeti, 1945 yılı sonlarında ABD'den ekonomik yardım talep etmişti. Fakat bu yardımın planlanması konusunda Amerikalı yöneticiler, Türkiye'nin askeri bakımdan Yunanistan'dan da önemli olmakla birlikte ekonomik açıdan onun kadar güç durumda bulunmadığını kabul etmişler, bu bakımdan ayrıca Türkiye'ye ekonomik olarak destekte bulunmayı gerekli görmemişlerdir. Amerikalı yöneticilere göre, Türkiye'nin üzerindeki askeri yük azalınca ekonomisi rahatlayacak ve arzu ettikleri gelişme meydana gelecekti¹⁵².

Amerikalıların bu tutumu, Türkiye'de büyük tepkiler doğurmuş, ABD'nin ileride Türkiye'yi yalnız bırakabileceği değerlendirmelerine yol açmıştır. Muhalefet partileri de bu tutumun sorumlusunun iktidarın yanlış politikaları olarak görmüşler, hükümeti Amerikalılara yanlış ve eksik bilgi vermekle suçlamışlardır. Bu tepkiler üzerine Türk hükümeti, doğrudan doğruya Amerikan hükümetine başvurmuş, Türkiye'ye ekonomik yardım konusunun yeniden ele alınmasını istemiştir. Türk Hükümetinin bu isteğini değerlendiren ABD, incelemelerinden sonra gerçekten Türkiye'ye yapılan askeri yardımın beklenen ekonomik ferahlamayı yaratmadığını görmüş ve çabuk gelişen bir ekonominin Türkiye'nin askeri gücü ve iç düzeni bakımından önemini anlamıştır. Avrupa Ekonomik İşbirliği Antlaşması imzalanmadan önce Türkiye'yi Marshall Planı içine almaya karar vermiştir. Anlaşmanın imzalanmasından üç ay sonra, 4 Temmuz 1948'de iki devlet arasında ekonomik işbirliği antlaşması imza edilmiştir. 1949-1951 yılları arasında, Türkiye'ye

¹⁵¹ Nuri Karataş, **a.g.e.**, s. 321.

¹⁵² Mehmet Gönlübol ve diğerleri, **a.g.e.**, s.s. 219-221.

Marshall Planı çerçevesinde yardım yapılmış, bu yardım 1951 yılından sonra “Ortak Savunma İdaresi” kanalıyla yapılmaya başlanmıştır¹⁵³.

Prof. Dr. Kemal Karpat, “Türk Siyasi Tarihi” adlı eserinde Marshall yardımı ile ilgili şu görüşlere yer vermiştir: “1948 yılında Türkiye Marshall planına dâhil edilince ekonomik yardım da akmaya başladı. Türkiye’ye başlangıçta verilen 100 Milyon dolarlık yardım, 1950’de 233 Milyon dolara yükseldi. Yardım miktarındaki bu yükselişin başlıca nedeni, Türkiye’nin Kore’de Birleşmiş Milletler birliklerine katılmış olmasıydı. Kore’ye gönderilen yaklaşık 5000 askerden oluşan Türk Birliği, ağır kayıplar vermesine karşın, savaş alanında parlak bir başarı gösterdi. Türk birliklerinin bu başarısına karşılık olarak hem ABD’den hem de Avrupalı devletlerden gelen yardım, 1968’de toplam beş milyar dolara ulaştı.”¹⁵⁴

Türkiye’nin Truman Doktrini’nden sonra Marshall Planı’na da dâhil olması, Batı dünyasına girmesi olarak kabul edilmiştir. Bundan sonra Batı yanlısı bir politika izlemeye başlayan Türkiye’de bu yeni politikaya uygun olarak liberal bir ekonomik model benimsenmiştir. Dış politikasında da yankıları görülen bu yönelimin sonucu olarak Truman Doktrini’ne kadar Arap devletlerini destekleyen Türkiye, ABD’nin etkisi ile tutumunu değiştirmiş, İsrail’i tanımıştır. Türk Yahudilerinin İsrail’e göçmelerine izin vermiştir¹⁵⁵.

2.2. Kore Savaşının Başlaması

Kore toprakları, II. Dünya Savaşı sonrasında oluşan bloklaşma sürecinde her iki devletin de gövde gösterisi yaptığı bir arena haline gelmişti. Savaş sonrası barışı koruma çabaları sonuçsuz kalmış, kutuplaşmanın sonucu olarak dünya hızla patlamaya hazır bir barut fıçısı haline dönüşmüştü. Diğer taraftan, II. Dünya Savaşı sonrasında harp silah ve araçları teknolojisi hızla ilerlemiş durumdaydı. “İkinci Dünya Harbi sonrasında ilk ciddi harp silah ve araçları denemeleri Kore Harbi’nde yapılmıştır. Ancak hiç şüphe yok ki bu harp, harp silah ve araçlarının denemeleri için çıkarılmış bir harp değildir”¹⁵⁶. Birleşmiş Milletler teşkilatı ve Dünya devletleri,

¹⁵³ Oral Sander, **a.g.e.**, s.s. 52-53.

¹⁵⁴ Prof. Dr. Kemal H. Karpat, **Türk Siyasi Tarihi**, 4.baskı, Timaş Yayınları, 2013, İstanbul, s. 183.

¹⁵⁵ Durmuş Yalçın ve diğerleri, **a.g.e.**, s. 467.

¹⁵⁶ Nusret Özselçuk, “**Kore Savaşı ve Türkiye**”, Stratejik Etütler Bülteni, S:85 (Ağustos, 1990), s.22.

Her iki Kore devletindeki bu silahlanma yarışını endişeyle izlerken savaşın ayak sesleri açıkça duyulmaya başladı. Kuzey Kore, Güney Kore ordusunun daha fazla güçlenmesine olanak vermeden saldırarak ülkeyi ele geçirmeyi planlıyordu.

Kore, kuzeyde Sovyet tipi bir “*Halk Cumhuriyeti*” güneyde ise “parlamentar” görünümü aşırı sağ bir diktatörlük olmak üzere ikiye bölünmüştü. Her iki taraf da Kore’nin bütününi temsil ettiklerini iddia ediyorlardı. Bu nedenle de savaşın başladığı tarihe kadar iki taraf arasında sıklıkla sınır çatışmaları yaşanıyor. Sonuç olarak Kuzey Kore’nin Güney Kore’ye saldırmasıyla yıllar sürecek ve tüm dünyayı ilgilendirecek olan bir savaş başlamış oldu¹⁵⁷.

25 Haziran 1950 günü Güney Kore başkenti Seul’da bulunan Amerikan Ataşesi ve Güney Kore Askeri Müşavir Grup Başkanı; Uzakdoğu Amerikan Komutanlığı’nı arayarak aynı gün saat 04.00’te Kuzey Kore kuvvetlerinin 38’nci paralelin güneyine geçtiğini bildirmiştir¹⁵⁸. Saat 11.00’de Kuzey Kore, Güney Kore askerlerinin 38’inci paraleli ihlal ettiklerini ileri sürerek Güney Kore Cumhuriyeti’ne savaş ilan etmiştir¹⁵⁹. “25 Haziran’da dünyanın gündemine Kore Savaşı bomba gibi düşüverdi. Kuzey Kore, Güney Kore’ye saldırmıştı”¹⁶⁰.

“Bu işgal ikiye bölünmüş bir ülkede başlayan bir iç savaşın işareti oldu. Diğer bir anlamda da büyük güçler arasında soğuk savaş başlamış oldu”¹⁶¹.

Kuzey Kore birlikleri savaşa 5000 Sovyet tankının desteğindeki 13 piyade tümeni, 1 zırhlı tümen, bir tank alayı ve 150 taktik savaş uçağı olmak üzere toplam 183.000 kişilik bir askeri güç ile sınırı geçerek girdi¹⁶². Dr. Ali Denizli ise kitabında savaşa katılan asker sayısını 150.000 kişi olarak belirtmektedir¹⁶³. Güney Kore ordusu ise sayıları az, birer piyade alayı seviyesinde olan 8 piyade tümeni ile girmek zorunda kalmıştır¹⁶⁴. Rus uçakları, Kuzey Kore birliklerini harekâtın ileri hatlarında korumaktaydı¹⁶⁵.

¹⁵⁷ Vural Şahbenderoğlu, **a.g.e.**, s. 22.

¹⁵⁸ İhsan Gürkan, **Kore’de Savaş Ulaştırması**, E.U. Basımevi, Ankara, 1953, s.6; **Kore Savaşı Belgeseli**, NTV, 1993; İbrahim Orga, **a.g.e.**, s.49; **Hürriyet**, 26 Haziran 1950; **Cumhuriyet**, 26 Haziran 1950; **Milliyet**, 26 Haziran 1950; Murteza Vodinal, **Türkiye ve Kore Savaşı**, Korsavaş, S: 25 (Haziran 1977), s.3.

¹⁵⁹ **Kutup Yıldızı belgeseli**, TRT, 2000; Armaoğlu, **20. Yüzyıl Siyasi...**, s.455.

¹⁶⁰ İskender Özsoy, “Kunuri’ de Kurbanlık Değildik”, **Popüler Tarih**, S. 7(Aralık,2000), s.80.

¹⁶¹ Ahmet Elmas, **a.g.t.**, s. 22.

¹⁶² “Kore Savaşının Başlamasının Türk Basınına Yansımaları”, **Silahlı Kuvvetler Dergisi**, S:377 (Temmuz, 2003), s.47,48.

¹⁶³ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s.51.

¹⁶⁴ Sunalp, **a.g.e.**, s.s. 47-48.

¹⁶⁵ **Cumhuriyet**, 26 Haziran 1950.

Kuzey Kore Komutanı Kim il-Sung radyodan bir bildiri yayımlayarak Kore halkına: “Güney Kore’nin kukla hükümeti Kuzey Kore Halk Cumhuriyetinin barışı temsil etme teklifini reddetti ve 38’inci paralelin kuzeyindeki Hoeju bölgesine silahlı saldırıda bulundu. Demokratik Halk Cumhuriyeti, saldırgan kuvvetleri geri atmak için karşı taarruza geçti. Meydana gelen gelişmelerden Güney Kore’nin kukla hükümeti sorumludur”¹⁶⁶ dedi. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Kuzey Kore’nin bu açıklamasına karşılık 25 Haziran 1950’de Amerika’nın girişimi ile toplandı¹⁶⁷.

Kuzey Kore’yi koruyan Sovyetler Birliği¹⁶⁸, Çin’in BM’ye üyeliği konusu yüzünden konseyi terk etmiş olduğu için ancak 1 Ağustos’ta geri dönecekti¹⁶⁹. Bu nedenle Konseyin bu kararını veto edememişti.

Birleşmiş Milletler’in yaptığı çağrılara Kuzey Kore kulak asmamış ve bütün gücüyle saldırılarına devam etmiştir. “Kuzey Koreliler hızla güneye doğru ilerlemeye başlarlar. Güney Kore rejimi istikrarsızdı ve kendisini savunacak gibi değildi. Direniş zayıftı”¹⁷⁰. ABD Başkanı Truman, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin 25 Haziran 1950 tarihinde verdiği kararına uyararak Tokyo’da bulunan Uzak Doğu Kuvvetler Karargâhı Komutanı General Mac Arthur’dan Güney Kore birlikleri için mühimmat ve teçhizat desteğinde bulunmasını ve aynı zamanda burada bulunan Amerikalılar’ın ülkeden ayrılmasını istedi¹⁷¹. Truman, Filipinlerde bulunan 7. filonun Japon sularına hareket etmesini emretti. BM Güvenlik Konseyi de 26 Haziran 1950 de her türlü yardım yapma konusunda desteğini ilan etmiştir¹⁷².

Kuzey Kore saldırıları karşısında Güney Kore başlarda bir şaşkınlık geçirmesine karşılık, saldırılara karşı koymak maksadıyla tedbirler almıştır. Hükümet merkezindeki otobüslere el konulmuş ve bunlarla cepheye asker sevk edilmeye başlanmıştır¹⁷³. Güney Kore’nin aldığı önlemlere rağmen “ Kuzey Kore birlikleri Seul’un 40 km yakınlarına kadar ilerlemiştir”¹⁷⁴.

¹⁶⁶ “Kore Savaşının Başlamasının Türk Basınına Yansımaları”, a.g.d., s.s. 47,48; **Cumhuriyet**, 26 Haziran 1950.

¹⁶⁷ İsmail Soysal, **Türkiye’nin Uluslararası Siyasal Bağlıları II (1945-1990)**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1991, s.84.

¹⁶⁸ **Milliyet**, 26 Haziran 1950.

¹⁶⁹ İbrahim Artuç, a.g.e., s. 38.

¹⁷⁰ Edward Crankshaw, a.g.e., s.25.

¹⁷¹ <http://www.questia.com/PM.gst?a=08d=23387043>; **Cumhuriyet**, 26 Haziran 1950.

¹⁷² Paul Kennedy, **Büyük Güçlerin Yükselişi ve Çöküşleri**, Türkiye İş Bankası Yay., İstanbul, 2001, s.455.

¹⁷³ **Ulus**, 26 Haziran 1950.

¹⁷⁴ **Hürriyet**, 26 Haziran 1950.

Amerikan delegesi Ernest Gross, Kore'deki durumun dünyayı tehdit ettiğini, Birleşmiş Milletleri sarstığını, tecavüzün Birleşmiş Milletler tarafından kurulmuş olan bir devlete yapıldığını açıklayarak¹⁷⁵ bir teklifte bulunmuştur:

- a) Kuzey Kore'nin çarpışmayı durdurması,
- b) Kuvvetlerini 38. paralelin kuzeyine çekmesi,
- c) Bu çekilmenin Birleşmiş Milletlerin Kore Komisyonunca kontrolü
- d) Bu teklife Birleşmiş Milletler üyelerinin katılmaları,
- e) Birleşmiş Milletlere dahil hükümetlerin Kuzey Koreliler'e bir yardımda bulunmamaları¹⁷⁶.

Bu önerinin akabinde Kuzey Kore'nin 26 Haziran 1950'de çarpışmaları durdurmadığı ve taarruza devam ettiği anlaşıldı. Konsey' in aldığı karara Kuzey Kore uymayınca 27 Haziran 1950'de alınan ikinci bir kararla¹⁷⁷ barış ve güvenliğin yeniden kurulması için acil önlemler alınmasının gerekli görüldüğü belirtilmiş ve BM üyelerine, saldırıyı püskürtmek, barış ve güvenliği yeniden kurmak için Güney Kore Cumhuriyeti'ne gereken yardımda bulunmalarını bildirmiştir¹⁷⁸.

Truman'ın Kore Savaşı'na Amerikan Hava ve Deniz Kuvvetleri'ni sokma emri, Güvenlik Konseyi'nin Kore' deki saldırganlara askeri güç kullanılabileceği 27 Haziran kararlarından 24 saat önce verilmiştir. Bu durumun BM'yi rahatsız etmediğini Genel Sekreter Lie belirtmiştir. Çünkü BM toplantıda iken Seul düşmüştür.¹⁷⁹ Truman yönetimi Birleşmiş Milletlerin 27 Haziran tarihli aldığı karar ile birlikte büyük ölçüde rahatlamıştır. Silah ve malzeme yardımı ile Amerikan müdahalesi zaten başlamıştı. “ *Artık sadece Amerika olarak ortaya çıkma tehlikesi giderilmiştir. Birleşmiş Milletlerin kararı, müdahaleyi meşru bir zemine oturtmuştur*”¹⁸⁰.

25 ve 27 Haziran 1950 tarihlerinde BM Güvenlik Konseyinin almış olduğu kararlar tüm dünya için çok önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu kararlar sonucunda BM'de herhangi bir saldırıya karşı direnme azmi oluşmuş ve ilk defa tüm devletler BM bayrağı altında bir ordu oluşturmuştur¹⁸¹.

¹⁷⁵ **Cumhuriyet**, 26 Haziran 1950.

¹⁷⁶ **Cumhuriyet**, 26 Haziran 1950.

¹⁷⁷ BM Güvenlik Konseyi' nin 27 Haziran 1950 tarihli ikinci kararının tam metni için bkz. İsmail Soysal, **a.g.e.**, s.85; **Kore Savaşı Belgeseli**, NTV, 1993; **Ulus**, 28 Haziran 1950; **Milliyet**, 28 Haziran 1950.

¹⁷⁸ **Ulus**, 1 Temmuz 1950; **Milliyet**, 1 Temmuz 1950.

¹⁷⁹ Öke, **Unutulan Savaşın Kronolojisi Kore**, s.s. 32.33.

¹⁸⁰ İbrahim Artuç, **a.g.e.**, s.38.

¹⁸¹ Denizli, **Kore harbinde Türk Tugayları**, s. 28.

Güvenlik Konseyi'nin almış olduğu bu iki kararı, Türkiye Cumhuriyeti ile birlikte 56 üye devletten 53 tanesi prensip olarak kabul etmişlerdir. Kuzey Kore'ye yakın olan; Sovyet Rusya, Çekoslovakya ve Polonya kabul etmemişlerdir¹⁸². Amerika, Birleşmiş Milletlere üye olan devletler arasında en fazla yardımda bulunan ülke olmuştur. Bunun yanında, Amerika ile birlikte 15 ülke daha Güney Kore'ye asker göndermiş ve BM hükümlerini yerine getirmek için BM bayrağı altında Kore için savaşmışlardır. 40'tan fazla üye devlet malzeme yardımında bulunmuş, bunlardan 26'sı sıhhiye birlikleri, deniz ve hava taşıt araçları ve ikmal maddeleri göndermişlerdir. Yiyecek, ilaç ve stratejik hammaddeler vermek suretiyle yardım edenler de olmuştur. Libya kauçuk, İsrail sülfamitli ilaçlar; Şili bakır, Tayland pirinç verenler arasındadır¹⁸³.

Kore'ye asker göndereceklerini açıklayan devletler: *“Avustralya, Belçika, Amerika, Filipin, Fransa, Habeşistan, Hollanda, İngiltere, Kanada, Lüksemburg, Portariko, Tayland, Yeni Zelanda devletleri deniz kuvvetleri göndermişlerdir. Avustralya, Belçika, Amerika, Güney Afrika Birliği, İngiltere, Kanada, Yunanistan devletleri hava kuvvetleri göndermişlerdir”*¹⁸⁴.

¹⁸² **Hürriyet**, 28 Haziran 1950; **Cumhuriyet**, 28 Haziran 1950.

¹⁸³ Kore Harbinde Türk Silah Kuvvetleri Muharebeleri, **a.g.e.**, s.s. 51-52.

¹⁸⁴ <http://www.ibiblio.org/pub/academic/history/Marshall/military/korean.war>.

Kore Savaşı'na katılan devletler ve göndermiş oldukları yardım birlikleri aşağıdadır¹⁸⁵.

KORE SAVAŞINA KATILAN DEVLETLER VE BİRLİKLERİ

ADI	GÖNDERDİĞİ YARDIM BİRLİĞİ
Avustralya	2 Piyade Taburu – 1 Hava Birliği – Deniz Birliği
Belçika	1 Piyade Taburu
Kanada	1 Piyade Tugayı (Topçu ve Tankla Takviyeli)
Kolombiya	1 Piyade Taburu – 1 Deniz Fırkateyni
Habeşistan(Etiyopya)	1 Piyade Taburu
Fransa	1 Piyade Taburu (Takviyeli)
Yunanistan	1 Piyade Taburu
Lüksemburg	1 Piyade Bölüğü
Hindistan	Sıhhiye Birliği
Hollanda	1 Piyade Taburu - Deniz Birliği
Yeni Zelanda	1 Topçu Alayı
Filipinler	1 Piyade Taburu – 1 Tank Bölüğü
Tayland	1 Piyade Taburu – Deniz Kuvvetleri – Hava ve Deniz Nakliye Araçları
Türkiye	1 Piyade Tugayı
A.B.D.	1 Ordu, 3 Kolordu – Deniz Piyade Tümeni – Donanma ve Hava Kuvvetleri
Güney Afrika	1 Avcı Birliği
İngiltere	1 Piyade Tugayı – Uzak Doğu Donanması – Kraliyet Hava Kuvvetleri
Güney Kore	3 Kolordu
İtalya,İsveç,Danimarka,Norveç	Birer Sıhhiye Birliği

Kuzey Kore birliklerinin taarruz gücü yüksek durumdaydı, iyi donatılmış ve savaşa hazırlanmışlardı. ABD'nin bölgede bulunan sınırlı sayıdaki askeri gücü ve sekiz piyade tümeninden oluşan Güney Kore ordusu, Kuzey Kore'nin o anda saldırısına ihtimal vermedikleri için bu taarruzla komünist güçlerin baskınına

¹⁸⁵ **Kore'de Savaşanlar Derneğinin Muhtırası** (Kor Savaş Genel Merkezi), Gür Yılmaz Matbaası, Ankara, Ağustos 1975, s.24.

uğradılar. Hızla ilerleyen Kuzey Kore ordusu, Pyongyang – Seul ve Wonsan – Seul mihverlerinden hareketle 29 Haziran 1950’de Seul kentini ele geçirdi. Bu kuvvetlerin doğusundan Chunchon’a taarruz eden bir tümen hızla ileri harekâtına devam ederken Kangnung istikametinde taarruz eden bir tugay da bu bölgeyi ele geçirdi. Bu aşamada ilk olarak 5 Temmuz 1950’de 24. Amerikan Piyade Tümeni, 10 Temmuz 1950’de 25. Piyade tümeni ve 18 Temmuz 1950’de de 1. Süvari Tümeni Pusan’da karaya çıkararak Güney Kore savunmasını takviye etti. Amerikan askerlerinin gelmesiyle Güney Kore birlikleri bir nebze de olsa moral bulmuşlardı. Buna rağmen Seul – Chunchon – Chumunjin hattına ulaşan ve topluca Han Nehri’ni geçen Kuzey Kore kuvvetleri süratle ileri harekâta devam ederek 15 Temmuz 1950’de Kum nehri – Chungju hattına ulaştılar¹⁸⁶.

Amerikalılar, daha fazla Amerikan askeri gelinceye kadar oyalama harekâtına başladılar. Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee, ordunun harekât kontrolünü 8’inci Amerikan ordusuna devretti. Böylece Amerikan ve Güney Kore birlikleri tek bayrak altında birleşmiş oldular. Birlikte bir savunma düzeni oluşturma imkânına kavuştular. Kuzey Kore birlikleri 27 günde 38’inci paralelden itibaren 220 km bir alanı ele geçirmişti¹⁸⁷.

Korgeneral Walker, 26 Temmuz’da bütün kuvvetlerini Naktongang Nehri’ne çekerek savunma durumuna geçilmesini emretti. Amerikan askerleri Naktongang Nehri’ne 1 Ağustos’a kadar stratejik çekilme yaptılar. Bu hat, komutanın ismi verilerek Walker hattı olarak adlandırıldı. Amerikan kuvvetleri bu hattın güney ve batısını, Güney Kore kuvvetleri de bu hattın doğu ve kuzeyini tuttu. Güney Kore ve Amerikan askerleri küçük bir üçgen şeklinde 80 km. doğudan batıya, 160 km. kuzeyden güneye bir araziye dağılmışlardı. Kuzey Kore, bu bölgeye güçlü bir saldırı yapmasına rağmen bu hattı yaramadı¹⁸⁸.

Kuzey Kore, temmuz ayının sonlarında büyük bir enerji ve gayretle özellikle kara birliklerindeki üstünlüğe dayanarak savaşın ilk haftasında kuvvetlerinin üçte ikisini kaybeden Güney Kore’yi ve az sayıda gelen üç Amerikan tümenini Taegu-Masan’ın kuzeybatısından, Waegon’a kadar Naktongang Nehri

¹⁸⁶ Murat Özaylar, **a.g.t.**, s. 23.

¹⁸⁷ Denizli, **Kore Savaşı uzaklardaki Kah...**, s. 54.

¹⁸⁸ **A.g.e.**, s.s. 54-55.

gerisine atmıştı. Kuzey Kore kazandığı bu zaferi, üstün kuvvet ve eğitimine borçluydu¹⁸⁹.

Pusan, güney kıyısı boyunca iki tümenle (4'üncü ve 6'ncı Kuzey Kore tümenleri) yapılan Kuzey Kore taarruzu, 6 Ağustos'ta durdurulmuş ve General Kean komutasındaki 25'inci Amerikan tümenin şiddetli karşı taarruzuyla bozguna uğratılmıştı. Kuzey Kore, 1 Eylül 1950'den itibaren cephede on üç piyade tümeni, iki tank alayı ve zırhlı tümenin bir kısmıyla karşı taarruzlar gerçekleştirmiş fakat tam anlamıyla bir başarı elde edememişlerdi¹⁹⁰.

Kuzey Kore'nin aşağı yukarı aralıksız, bir buçuk ay süren taarruzlarına rağmen, Pusan kıyı başı mevziinin elde tutulmasını, Birleşmiş Milletler için büyük bir başarı olarak kabul edebiliriz. Bu dönüm noktası olan çarpışmalardan sonra artık kontrolü ele almak ve taarruza geçmek Birleşmiş Milletler komutanlığına düşüyordu. Bu taarruz ancak BMK'nin deniz ve havaya egemen olması ile düşman gerilerine çıkarma yapabilmesi ile sağlanabilirdi. Çıkarmaya en elverişli yer olarak Kore'nin batı kıyılarında önemli bağlantı yollarının kesiştiği Seul yakınlarındaki İnchon seçilmişti. Planlanan çıkarma 10'uncu Amerikan Kolordu komutanının emir ve komutasında olmak üzere Japonya'da özel olarak hazırlanmış olan (1'inci Amerikan Deniz tümeniyle, 7'nci Amerikan piyade Tümeni ve dört Güney Kore Deniz taburu ile 17'nci Güney Kore piyade alayından kurulu) önemli kuvvetle 15 Eylül 1950 sabahı başladı. Savaşın ikinci bölümü bu taarruz ile başlamak üzereydi¹⁹¹.

Yapılan çıkarmanın ilk hedefi Seul'un batısındaki küçük bir adacık olan Wolmi idi. Bu adanın alınmasından sonra İnchon Yarımadası için harekete geçildi ve çıkarma 261 deniz aracıyla başarı ile tamamlandı. Başkent Seul kurtarıncaya kadar on gün boyunca şiddetli ve kanlı çarpışmalar yaşandı. 28 Eylül 1950'de Seul'un alınmasıyla Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee ve hükümet üyeleri başkente girdiler. Üstünlüğün BMK'ye geçmesi ile durum değişmişti, Birleşmiş Milletler ordusunun hedefi artık, Kuzey Kore'yi tamamen ele geçirmektir. Bu amaçla 8'inci Ordu, Sarıdeniz ve Taep'yong'ni-Sach'ang-ni ve kuzeye uzanımı hattı arasında 24 Kasım 1950 tarihinde taarruza geçti.

26 Kasım 1950 günü Güney Kore birlikleri devam ettikleri taarruz hattında düşmanın sert bir direnişiyle karşılaştılar. Ordunun sağ kanadında bulunan Güney

¹⁸⁹ A.g.e., s.s. 54-55.

¹⁹⁰ A.g.e., s.56.

¹⁹¹ A.g.e., s.s. 56-57.

Kore birlikleri düşmanın çok üstün bir şekilde saldırısına maruz kaldı. Bu saldırı sonucunda Güney Kore birlikleri Tokchon ve doğusuna çekilmek zorunda kaldı. 26-27 Kasım gecesi taarruzlarına devam eden Kuzey Kore birlikleri, Güney Korelileri 40 km. güneyde Taepyong bölgesine kadar gerilettiler. Düşmanın bu karşı taarruzunda 8'inci ordunun sağ tarafı açılmış bulunuyordu. Düşmanın bu durumdan faydalanarak Tokchon-Kunuri yolu ile batıya yönelmesi halinde BMK çok zor durumda kalabilirdi. Bu nedenle düşmanın durdurulması şarttı bunun için de büyük kuvvetlere ihtiyaç vardı. Bu büyük tehlikeyi önlemek üzere, 26 Kasım 1950 öğleden sonra Kunuri'nin güneyine gelmiş olan 1'inci Türk Tugayı görevlendirildi. Tugay derhal Tokchon yönünde yürüyüşe geçti ve 26/27 Kasım 1950 gecesini Wawon'da geçirdi¹⁹².

2.3. Türkiye'nin Savaşa Katılması

2.3.1 Kore'ye Asker Gönderme Kararı

Türkiye İkinci Dünya Savaşı sonrası Komünist Rusya tehlikesiyle karşı karşıya kalmış ve büyük bir yalnızlık içinde güvenlik kaygıları ile boğuşmaya başlamıştır. Bu yalnızlıktan kurtulmak amacıyla batı bloğuna yanaşmıştır. Fakat kendini güvenlik içine alacak bir ittifaka girememiştir. Demokrat Parti iktidara geldikten sonra ilk iş olarak çok istediği NATO'ya girme düşüncesini gerçekleştirmeye çalışmıştır. Çünkü, *“Türkiye'nin hem Rus tehlikesine karşı güvenliğe ihtiyacı vardı, hem de ekonomik durumunu güçlendirmek için paraya ihtiyacı vardı”*¹⁹³.

İktidarın ilk günlerinde çıkan Kore Savaşı, Türkiye'nin NATO'ya girmesi için bir fırsat olabilirdi. Bu ortamda, TBMM'ye Birleşmiş Milletler'in Kore ile ilgili müracaatı geldi. Güvenlik Konseyi'nin 25 ve 27 Haziran tarihli almış olduğu kararlar TBMM'de görüşüldü. Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü, meclis genel kurulunda Kore'de yaşanan olayları değerlendirmiş ve ardından BM Genel Sekreteri Trygve Lie'den gelen iki telgrafi okumuştur. Sonrasında BM'den gelen telgraflara verilen cevabı TBMM Genel Kurulu'nda okumuştur. Bu cevapta: *“Türkiye Cumhuriyeti'nin*

¹⁹² A.g.e., s.s. 61-62.

¹⁹³ Altan Öymen, **Değişim yılları**, 5.Baskı, Doğan Yayınları, İstanbul, 2004, s.544.

*Birleşmiş Milletler Kurulunda bir üye olmak sıfatıyla deruhte eylemiş bulunduğu taahhütleri şart hükümleri ve azami samimiyetiyle yerine getirmeye amade olduğunu bildiririm*¹⁹⁴. Devamında ise “... Bu son vaziyet karşısında eğer Birleşmiş Milletler derhal fiili harekete geçmiş olmasaydı ve eğer emrivaki kabul etmek vaziyetinde kalsaydı, bu yalnız bu bölge için değil dünyanın bütün bölgeleri için de yeni emniyetsizlik membar olacak, bütün dünya sulhu temelinden sarsılacaktır... Dünya sulhunu muhafaza hususunda derhal fiili harekete geçen Birleşik Amerika Hükümeti'nin hareketini büyük bir memnuniyetle karşılamak, sulh seven bütün milletlerin vazifesidir.(Alkışlar, bravo sesleri)” diye konuştu¹⁹⁵. Bu konuşmadan sonra Birleşmiş Milletlerin barış anlayışını meclisin onayladığını bildiren bir önerge tüm milletvekillerinin oyu ile kabul edilmiştir.

30 Haziran 1950 oturumunda Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü, savaşa asker gönderme kararının gerekçesini şöyle açıklamıştır: “Yeryüzünde sulhu ve emniyeti müdafaa, taarruza karşı mukavemet ve bütün milletlerin istiklallerine, toprak bütünlüklerine riayet bütün insanlığın saadetini ve refahını temin, takip ettiğimiz harici siyasetin esasıdır. Birleşmiş Amerika ile çok sıkı işbirliğimiz, İngiltere ve Fransa ile mevcut ittifakımız, bu esaslar dairesinde yeryüzünde sulhun istikrarına hizmet eden bu açık sarıh, dürüst siyasetimizin icabıdır. Bu son vaziyet karşısında tecavüz karşısında eğer BM derhal güçlü bir harekâta geçmiş olmasaydı ve eğer emrivaki kabul etmek vaziyetinde kalsaydı, bu yalnız bu bölge için değil, dünyanın bütün bölgeleri içinde yeni bir emniyetsizlik menbar olacak bütün dünya sulhu temelinden sarsılacaktır. Bundan dolayı BM'nin bu kararını tatbik hususunda bütün kuvvetleri tekrar harekete geçiren ve dünya sulhunu muhafaza hususunda derhal fiili harekete geçen Birleşik Amerika Hükümeti'nin hareketini büyük bir memnuniyetle karşılamak sulhsever bütün milletlerin vazifesidir”¹⁹⁶.

Aslında DP hükümetinin Kore'ye asker gönderme kararının temelinde NATO'ya girme isteği yatmaktadır. Kore'ye asker gönderildiği zaman hem Türkiye'nin batının özgürlükçü fikirlerine bağlılığı ortaya çıkacak hem de Amerikan Kongresi etkilenip, ABD'nin Türkiye'nin NATO'ya girmesinde ağırlığını koymasını sağlanacaktı¹⁹⁷.

¹⁹⁴Aydın Tarihi, S: 199(Haziran 1950), s.124-125; Ulus, 1 Temmuz 1950,

¹⁹⁵Yeni Asır, 1 Temmuz 1950.

¹⁹⁶TBMM tutanak Dergisi, XXV, Dönem 8, (30 Haziran 1950).

¹⁹⁷Sander, Türk Amerikan İliş..., s.74.

Başbakan Menderes'in, Ahmet Emin Yalman'la yaptığı bir görüşmede, Kore'ye asker göndermenin Türkiye'nin itibarını yükseltmek için çok iyi bir fırsat olduğu ve Türkiye'nin NATO'ya kabul edilmesinde köprü vazifesi göreceğini belirtmesi¹⁹⁸ ayrıca 25 Temmuz tarihinde İstanbul'da bulunan Amerikalı Senatör Cain'in basın mensuplarıyla yaptığı görüşmede: *"Türkiye'nin Kore Harbi'ne fiili surette yardımı Atlantik Paktı'na girmesini sağlayacaktır."*¹⁹⁹ Şeklindeki beyanı bu düşünceyi doğrulamaktadır.

Tarihçi Feroz Ahmad, *"Demokrasi Sürecinde Türkiye"* adlı eserinde bu konuya şu şekilde yaklaşmıştır: *"DP'lilerin Kore'deki Amerikan davasına duydukları coşku, genel olarak, NATO'ya girme kaygılarından kaynaklandığı şeklinde yorumlandı. NATO müttefiklerinden bile gelmeyen türden güçlü ve kararlı destek, Türkiye'nin üyeliğine direnci zayıflattı. Gerekli olan, savaşmak üzere Kore'ye birlik göndermek yönünde hızlı ve dramatik bir karardı"*²⁰⁰

25 Temmuz 1950'de toplanan Bakanlar Kurulu, BM'nin başvurusuna Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan metin üzerinde çalışmalar yapmış ve konu ayrıntısıyla incelenerek Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü imzasıyla BM Genel Sekreteri'ne aşağıdaki telgraf çekilmişti:

*"Birleşmiş Milletler paktından doğan taahhütlerine ve Güvenlik Konseyi'nin kararlarına uymayı vecibe bilen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Kore hakkında yardım talebinizi içeren 15 Temmuz tarihli telgrafınızı bu zihniyet içinde ve dikkatle tetkik etmiştir. Cumhuriyet Hükümeti bu inceleme sonucunda bu kararları dünyanın şimdiki şartlar içinde genel barış hizmetine etkili ve fiili şekilde uygulamaya koymadaki gereği ve öneminin bilinci içinde Kore'de hizmet etmek üzere 4.500 mevcutlu, silahlı bir Türk savaş birliğini Birleşmiş Milletler emrine vermeyi kararlaştırmıştır"*²⁰¹.

Yaşanan bütün bu gelişmeler ışığında Türk Hükümeti, 25 Temmuz 1950 günü Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne Kore'ye göndermek üzere 4.500 mevcutlu bir Türk savaş birliğini Birleşmiş Milletler emrine vermeye hazır olduğunu bildirdi²⁰².

¹⁹⁸ Ahmet Emin Yalman, **Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim (1945-1970)**, IV, Rey Yayınları, İstanbul, 1971, s.277.

¹⁹⁹ **Cumhuriyet**, 26 Temmuz 1950.

²⁰⁰ Feroz Ahmad, **Demokrasi Sürecinde Türkiye 1945-1980**, Hil yayınları, 4. Baskı, İstanbul, 2010, s.499.

²⁰¹ Mim Kemal Öke, **Unutulan Savaşın....**, s.67.

²⁰² Ali Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah....**,s.72.

Türkiye Cumhuriyeti, Amerika'dan sonra Kore'ye asker yollama kararını alan ilk devlettir²⁰³. Hükümetin, muhalefete danışmaksızın ya da meclisten geçirmeksizin böyle bir karar alması ve icraya yönelmesi BM tarafından memnuniyet ve takdirle karşılanması yanında ülke içinde yoğun eleştiri de almıştır. Görüşmeler yapılmakta iken “ *savaşa hayır*” diyenler de vardı ancak sesleri çok zayıftı. Bu sessizliğin nedeni ise üç nedende toplanıyordu: “ *1-Hükümet, savaşa hayır demeyi vatan hainliği ile bir tutuyordu; 2- Polis ve savcılar onların aktif olanlarını şiddetle takip ediyordu; 3- Halkın içinden de onlardan yanan bir eğilim kendini göstermiyordu*”²⁰⁴. Muhalefetin eleştirileri karşısında basın toplantısı düzenleyerek, eleştirileri yanıtlamak gereği duyan Başbakan Menderes, Kore' ye asker göndermenin savaşa girmek olmadığını ve bunun için meclise danışmaya lüzum görülmediğini belirtmiştir²⁰⁵.

Kore'ye asker gönderme kararı, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından alınmamış, Menderes hükümetinin verdiği kararla alınmıştır. Hükümet aldığı bu kararı Meclis'e bilgi vermek amacıyla Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü'ye Meclis'te sadece okutmakla yetinmiştir. Türkiye, Menderes Hükümeti'nin Kore'ye asker gönderme kararı ve bu kararın Birleşmiş Milletler Kuruluna bildirilmesinin sonrasında zaman kaybetmeden ve Türk askerleri Kore'ye gitmeden Ağustos 1950'de NATO'ya üyelik için başvuruda bulunmuştur. Türkiye'nin başvurusuna uzun bir süre cevap verilmemiş, Kore Savaşı'nın devam ettiği ve barış görüşmelerinin başladığı sıralarda yani başvurudan iki yıl sonra 1952'de, Amerika Birleşik Devletleri tarafından üyelik başvurusuna olumlu cevap verilmiştir.

Feroz Ahmad, aynı eserinde DP Hükümetinin asker gönderme kararı ile ilgili şu değerlendirmeyi yapmıştır: “*Gerekli olan, savaşmak üzere Kore' ye birlik göndermek yönünde hızlı ve dramatik bir karardı. Böyle bir yükümlülüğe girmeyi Millet meclisinin onaylaması gerekiyordu. Fakat Meclis, can sıkıcı güçlükler çıkarıp karar alma sürecini yavaşlatabilirdi. Üstelik Milli dava için verilen bir karar olacaktı ve kimsenin itiraz etmemesi gerekirdi. Böylece 18 Temmuz'da tatil kasabası Yalova'da, Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın başkanlığında Başbakan, Dışişleri Bakanı, Savunma Bakanı, Genelkurmay Başkanı, Ordu Komutanları, Deniz ve Hava*

²⁰³ Veli Yılmaz, **Yakın Dünya Harp Tarihi Özetleri**, Harp Akademileri Yay., İstanbul, 1993, s.55.

²⁰⁴ Altan Öymen, **a.g.e.**, s.547.

²⁰⁵ Şevket Süreyya Aydemir, **İkinci Adam, III**, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1968, s.309.

kuvvetleri komutanlarının hazır bulunduğu bir toplantı yapıldı. Kore'ye birlik gönderme kararı da burada verildi."²⁰⁶

Türkiye, BM'ye asker gönderme telaşında iken Kore'de durum gün geçtikçe kötüleşiyordu. Birleşmiş Milletlerin 15 Eylül 1950'de başlattığı kısaç hareketi sonucunda 22 Eylül'den sonra artık esaslı bir direniş gösterecek Kuzey Kore ordusunda bahsedilemiyordu. Gücünün sonuna gelmiş Kuzey Kore birlikleri neredeyse dağılmış, birçoğu ormanlık dağlara kaçarcasına can derdine düşmüşlerdi²⁰⁷.

2.3.2. Gönderilecek Birliğin Teşkil Edilmesi:

Türk Hükümeti Kore'ye asker gönderme kararı vermiş olmasına rağmen 1950 yılının Eylül ayına gelindiğinde Genelkurmay Başkanlığı Kore'ye gidecek olan askeri birliği henüz hazırlayamamıştı. Birliğin başına atanan komutanlar ise nedeni bilinmeyen bir gecikme ile son günlerde atanabilmişti.

Piyade alayı Ankara'dan Etimesgut'a, Zırhlı Tugay garnizonuna alındı. Tugay'ın kurulmaya başlanmasından on beş gün sonra yani 17 Ağustos 1950'de, piyade alayının asker sayısının sadece üçte biri tamamlanabilmişti. Sadece piyade alayı değil diğer birlikler de henüz kurulma aşamasındaydılar. Birliklerin personel, silah, araç eksiklikleri hızlıca tamamlanmaya çalışılıyordu, personel kendi eğitim merkezlerinde kısa kurslardan geçirilerek eğitiliyordu²⁰⁸.

Amerika'dan gönderilen Amerikan İrtibat Heyeti'nden Albay Gumby başkanlığındaki Amerikan Subay Danışma Grubu, Türk Tugayı ile çalışmaya başlamıştı. Bu 5 kişiden oluşan grup, Tugay ile birlikte Kore'ye gidecek ve Amerikan askerleri ile Türk askerleri arasında irtibatı sağlayacaktı. Eylül ayının ilk haftasında Tugay toparlanmaya başlamış, atanan rütbeli askerler ile eğitimlerini tamamlayan er ve erbaşlar, tugay'a katılmaya başlamışlardı. Tek er eğitimleri bittikten sonra sıra şimdi değişik birliklerden gelen askerlerin kaynaşması ve birlik eğitimlerine başlamasında idi. Atış eğitimleri hızlanmış olmasına rağmen Tugay'ın elinde Amerikan silahları yoktu. Hâlbuki Tugay, Kore'ye gittiğinde Amerikan silah ve mermilerini kullanacaktı. Bu nedenle yetkililerce, Amerikalılar'a yapılan başvuru

²⁰⁶ Feroz Ahmad, **a.g.e.**, s.s. 499-500.

²⁰⁷ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**,s.73.

²⁰⁸ Vural Şahbenderoğlu, **a.g.e.**, s. 31.

kabul görmüş ve Almanya'daki Amerikan birliklerinden uçakla 300 tane M1 tüfeği ve birçok çeşitli silah ve mühimmat getirilerek eğitim ve atışlara başlanmıştır²⁰⁹.

Türk Tugayı başlangıçta bir piyade alayı ve bir topçu taburundan oluşturulmuştu. Personelinin hemen hemen tamamı gönüllülerden oluşan, sonradan Amerikalı uzmanların da iştiraki ile tugaya benzer özel bir kuruluşla teşkilatlandırılması planlanan Kore birliğinin adı “ *Kore Türk Silahlı Kuvvetleri*” olarak kararlaştırıldı²¹⁰. Ağırlıklı olarak Ankara'da bulunan 28inci Tümen ve Ayaş'taki 241. Piyade Alayı birliklerinden, muharebe destek ve muharebe hizmet unsurlarının değişik tümenlerden toplanması ile oluşturulan ve mevcudu 259 subay, 395 astsubay, 18 askeri memur, 4 sivil memur ve 4414 erbaş ve er olmak üzere toplam 5090 personelden oluşan tugayın komutanlığına İstiklal Savaşı gazisi olan 2.Zırhlı Tugay komutanı Süvari Tuğgeneral Tahsin Yazıcı, Piyade Alayı Komutanlığı'na ise Piyade Albay Celal Dora atanmış ve tugay birlikleri 3 Ağustos-18 Eylül 1950 tarihleri arasında gerekli donatım, teşkilatlanma ve eğitim ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyla Etimesgut garnizonunda konuşlandırılmıştı²¹¹.

Kore'ye gidecek olan tugayın teşkilatlanması ve ikmal yeri olarak, Ankara ve Etimesgut Garnizonları gösterilmiştir. Tugay'ın personel, silah, araç gereç ve donanımları buraya gönderilmiştir²¹².

Tugay, 19-20 Eylül 1950'de, dört katar halinde, Etimesgut tren istasyonundan İskenderun Limanı'na intikal ettiği andan itibaren, varış noktasına kadar kalabalık insan toplulukları ile karşılanıp uğurlandı²¹³.

BM adına beş Amerikan gemisi yolculuk için tahsis edilmiş, bunların üçü personel, diğer ikisi ise eşya, araç ve gereçler içindi. İlk kabile 25 Eylül, ikinci kabile 26 Eylül ve üçüncü kabile 29 Eylül 1950'de hareket etti. Mısır'a kadar Türk Donanması'ndan üç geminin eşlik ettiği birliğin yolculuğu 21 gün sürdü²¹⁴.

Yolculuk sonrası ilk kabile 16 Ekim, ikinci kabile 17 Ekim ve üçüncü kabile 19 Ekim 1950 tarihinde Pusan limanına girmiştir. Limandaki olağanüstü gemi

²⁰⁹ A.g.e.,s.s. 31-32.

²¹⁰ Celal Dora, **Kore Savaşında Türkler 1950-1951**, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1963, s.7.

²¹¹ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s.s. 62-67.

²¹² Muzaffer Sebükcebe, “ Kore’ de Türk Tugayı’ nın 1951 Yılı Savaşları” , **Korsavaş**, S:5 (Eylül, 1975), s.23.

²¹³ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s.69.

²¹⁴ İskender Özsoy, “ Kunuri’de Kurban Değildik”, **Popüler Tarih**, S: 7 (Aralık, 2000), s.s. 82-83.

kalabalığı nedeniyle iki gün sıra beklenmiş ve nihayet 18 Ekim 1950’de Türk askerleri Kore’ ye ayak basmıştır²¹⁵.

2.3.3. Kore’de Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri

Türk Kafilesi araç gereç ve eşyalarıyla birlikte, beş gemi ile Süveyş Kanalı-Kızıldeniz-Mendep Boğazı-Seylan adasının merkezi Colombo-Singapur-Filipinler ve Formosa Adası deniz güzergâhını izleyerek ve aralarında seyir mesafelerini koruyarak 21 günde, Kore’nin doğusunda bulunan Pusan Limanı’na vardı²¹⁶.

Kafileler gemilerden indirilir indirilmez limanın 85 km kuzeybatısındaki Taegu şehrine gönderiliyorlardı. Burada eğitim, atış ve arazi tatbikatları yaparak muharebelere hazırlanan Türk tugayı, bir hafta istirahattan sonra Taegu ile Taejon arasındaki dağlarda gizlenen ve fırsat buldukça saldırılarda bulunan çeteleri arayıp temizlemek ve yol ile köprülerin güvenliğini sağlamak görevini üstlendi²¹⁷.

Türk tugayına 7 Kasım 1950’de “North Star” kod ismi verildi ve 10 Kasım günü kuzeye intikal ederek Chongdan bölgesinde BM emrindeki 8’inci Amerikan ordusunun 25. Tümeni emrine girmesi emredildi²¹⁸. 7 Kasım’da saat 18.10’da Tugay’a Seul’un 46 km. kuzeybatısındaki Munson bölgesinin güvenliğini sağlama görevi verildi. Tugay, öncelikle 25’inci Amerikan tümeninin geri bölgesini güvenliğe alacaktı. 10 Kasım 1950 tarihinde kuzeye hareket edileceği ve oradan 25’inci Amerikan Tümen Komutanlığı emrine gireceği, 8’inci ordu karargâhından telefonla tugaya bildirildi²¹⁹.

“9’uncu Amerikan kolordusu, yakında 8’inci ordu’nun yapacağı genel taarruza katılmak üzere hazırlanıyor ve bu sebeple 25’inci Amerikan tümeni Pyongyang’ın 48 km. kuzeyinde Sunchon bölgesinde toplanıyordu. Bu sırada Türk tugayı da 25’inci Amerikan Tümeni’nin 17 ve 18 Kasım tarihli harekât emri

²¹⁵ Albay Celal Dora Limandaki yoğunluğu “Kore’ nin en büyük limanında Birleşmiş Milletlere mensup 65 gemi saymıştık. Bu gemilerin çoğu erzak ve malzeme yüklü, bir kısmı da karaya çıkmak için sıra bekleyen içi asker dolu gemilerdi” diye anlatmaktadır. Celal Dora, **a.g.e.**, s.23.

²¹⁶Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s. 73.

²¹⁷ Ahmet Hulusi Akagündüz, “Kore’den Anılar”, **Korsavaş**, S:29 (Ekim,1977), s. 17.

²¹⁸ İ.Hakkı İnceoğlu, “Kuzey Yıldızı(North Star) Sembolünün Öyküsü”, **Korsavaş**, S:63 (Ağustos, 1980), s.s. 18,19.

²¹⁹Mehmet Ali Tuğtan (Derleyen), **Kore Savaşı Uzak Savaşın Askerleri**, 1. Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, Mayıs 2013, s. 32.

gereğince 9'uncu Amerikan Kolordusu'nun ihtiyatını teşkil etmek üzere 22 Kasım 1950'de kuzeye, Kunuri'ye hareket için gereken hazırlıkları yapmaya başladı"²²⁰.

22 Kasım 1950'ye kadar Munson ve Chongdan bölgelerinde geri bölge emniyeti ve gerillalarla mücadele görevlerinden sonra, 24 Kasım'da büyük taarruza hazırlanan BM ordusuna bağlı 9.Amerikan Kolordusu'nun ihtiyatını teşkil etmek üzere 300 km. uzaklıktaki Kunuri bölgesine intikal etmesi emredildi. Bu mesafeye intikalın yapılabilmesi için tugayın yaklaşık 200 araç ile takviyesi gerekiyordu. Ancak gerek bağlı bulunulan 25. Amerikan Piyade tümeninden ve gerekse bölgeyi teslim almaya gelen İngiliz 28. tugayından bu talebin karşılanamaması üzerine Türk tugayı mevcut araçları ile üç kademe halinde 26 Kasım günü intikalini tamamlayabildi²²¹.

Bu arada koalisyon kuvvetlerinin diğer birlikleri de Kuzey Kore'yi işgale başlamışlardı. BMK, 24 Kasım 1950 tarihinin sabahı General Mac Arthur'un komutasında, hedef Yalu Nehri (Kuzey Kore- Çin Halk Cumhuriyeti sınırı) olmak üzere taarruza geçtiler. Türk tugayı 8'inci Amerikan Ordusu'nun ve 9'uncu Kolordu'nun sağ yanını savunmakla görevlendirildi. Çin Halk Cumhuriyeti ise büyük bir kuvvetle BMK'nin taarruzunu karşılamak üzere Kuzey Kore'ye girmeye başladı²²².

Ali Denizli'ye göre Kunuri Muharebeleri, "*Bir oyalama, çemberi yarma, kurtulma ve imha muharebesidir*". Türk tugayı bu muharebe ile Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin kuşatılmasını engellemiştir. Saldırıya geçen Çinliler, Türklerin karşısında varlık gösterememişler, oldukları yere çakılıp kalmışlardır. Türkler, ilk anda 200 Çinliyi süngü ile yere sermiştir²²³.

Çinliler, 26 Kasım 1950'de Birleşmiş Milletler kuvvetlerine taarruza başlamışlar ve aniden durum BM'nin aleyhine dönmüştü. Tokchon'un sarılması üzerine 9'uncu kolordu'nun ve dolayısıyla 8'inci ordu'nun sağ yan ve arka bölgeleri düşmana açılmış ve bu nedenle ciddi bir kuşatılma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. 9'uncu Kolordu Komutanı Tümgeneral Coulter, telefon ile konuşurken "*Türk Tugayı Kunuri-Tokchon yoluyla hareket ederek Tokchon'u işgal edecek*"

²²⁰Denizli, *Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...*, s.s. 76-77.

²²¹*Kore Harbi, Kore Türk Tugayı...*, s. 22.

²²² Mehmet Ali Tuğtan (Derleyen), *a.g.e.*, s. 32.

²²³ Denizli, *Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...*,s. 80.

demmiştir. Kısacası Türk tugayına 9'uncu kolordu'nun sağ yanını koruma görevi veriliyordu²²⁴.

İntikalini tamamladığı gün yani 26 Kasım akşamı Türk tugayı, Tokchon kasabasına doğru parça parça ileri intikale başlamasına rağmen yolun dar ve engebeli olması, intikalin gece icra edilmesi nedeniyle 27 Kasım saat 14.30' da kol başı ile intikal henüz tamamlanamamıştı ki kolordudan alınan ve “*Tockhon'a gidilmeyecektir. Dün gece kamyonlardan indiğiniz yerin 10.000 yarda doğusunda kalarak yolu kapatınız. Chongsang-ni' de bir alay kadar düşman vardır*” şeklindeki emir ile durdu²²⁵. Emirde kolordunun maksadı, 2. tümenin durumu ve düşman birlikleri hakkında herhangi bir bilgi verilmemişti²²⁶. Savunma hattı oluşturulması emredilen bölgenin uygun bir hat olmadığı değerlendirilerek birliklerin Wavon bölgesine geri çekilmesi kararlaştırıldı²²⁷.

Birlikler dar ve engebeli yolda zorlukla geri dönerek ve artçı olarak keşif ve istihkâm takımları görevlendirildiği halde intikal ile yorgun ve uykusuz olarak Wavon'a döndüler. 28 Kasım günü, artçı görevindeki keşif ve istihkâm takımına düşmanın baskın yaptığı, ancak iki subay ve dört erin kurtulabildiği, geri kalanın şehit ve esir oldukları öğrenildi.

28 Kasım günü Sinnim- ni bölgesine güçlkle çekilen Türk tugayı savunma düzenini geç saatlerde tamamladı. Fakat Çin birlikleri gizlice sızarak geri çekildiği bölgede tugayın etrafını sarmışlardı. Her yönden başlayan taarruzlar sonucunda düzen ve emir komuta bozulmuştu. Düzensiz ve koordinasyonsuz geri çekilmeler başlamış, 1. ve 2. taburlar çekilemeden çembere alınmışlar, 3. tabur ile muharebe destek unsurları panik halinde yola koyulmuşlardı²²⁸.

Sinnim-ni bölgesini o vaziyette terk etmek hem tugayın hem de en az 9. kolordunun yok olmasına neden olabilirdi. Tugay komutanı çemberdeki birlikleri kurtarmak için Amerikan tank takımına taarruz teklif etmiş fakat takım komutanı yolun açık olmadığını ve piyade refakati olmadan karanlıkta gidemeyeceklerini söylemişti.²²⁹ Bir yüzbaşı komutasında mevcutlardan bir takım teşkil edilerek piyade- tank timi halinde karşı taarruzla 1 ve 2. taburlara ulaşılacak istendiyse de

²²⁴ **A.g.e.**, s. 81.

²²⁵ Yazıcı, **a.g.e.**, s.159.; Nusret Özselçuk, **a.g.m.**, s. 25; Muzaffer Sebükcebe, **a.g.m.**, s.129.

²²⁶ Tahsin yazıcı, **a.g.e.**, s.159; “ Bir Savaş vardı uzakta”, **Atlas Dergisi**, S:113, (Ağustos,2002), s.107.

²²⁷ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s.92.

²²⁸ **Kore Harbi, Kore Türk Tugayı...**, s.37.

²²⁹ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s.104.

Amerikan tank takım komutanı, motorların donduğu, yeterli benzin olmadığı gerekçesiyle harekâta katılmayı reddetti²³⁰.

Geriye doğru düzensiz bir şekilde hareket eden ancak yolun durumu nedeniyle ilerlemeyen 150 kadar erin arasına girerek kısa bir hitapta bulunan Tugay Komutanı: *“Millet ve memleketin gözlerinin o anda kendilerine bakmakta olduğunu, milli namus ve şerefin gösterecekleri fedakarlıkla icap ederse beraber ölecek kurtarılmasının askeri ve milli bir vazife sayılması lazım geldiğini, bunun yüzlerce Türk kardeşlerinin hayatlarını kurtaracağım ve bir ordunun bozgununu engelleyeceğini”* söylemişti²³¹.

29 Kasım 1950 günü çemberdeki 1 ve 2. taburlar gün aydınlanırken, süngü hücumu ile çemberi yararak çekilme kararı aldılar. Muhabere olmadığından 1.taburun 1 ve 2. bölükleri çekilmeyi başarabildiyse de diğer birlikler bu hareketten haberleri olmadığından kuşatılmış vaziyette savunmaya devam ettiler²³². Gündüz olunca Çin birliklerinin çekilmeye başlamasından istifade edilerek elde kalan birlikler ile Sinnim-ni istikametinde taarruza başlandı. Çember içindeki birlikler de aynı anda yarma harekâtına başlayınca iki ateş arasında kalan Çin birlikleri süratle geri çekildiler ve kuşatılan birlikler kurtarılmış oldu. Gece panik halinde geriye giden birliklerin büyük kısmı yolda toparlanarak Kaechon’a sevk edildi ve yeni bir savunma düzeni alındı²³³.

Çin birlikleri, Kunuri yolunda bulunan boğazı tutmuş ve önden çekilen Amerikan askerleri ile bu boğazda çarpışmaya başlamışlardı. Önce 2. daha sonra 3. taburlar, Amerikan birliklerinin yanında çatışmaya dâhil olarak taarruz etmeye başladılar. Çemberi yarma amaçlı meydana gelen bu çatışma, Kore Savaşı’nda Türk tugayının göstermiş olduğu muharebelerin en göze çarpanı ve gerek Amerikan birlikleri gerekse dünya basınında kahramanlığı ile öne çıkmasının iki temel nedeninden biridir. Konu ile ilgili doktora çalışması yapmış olan Ali Denizli, bu boğazın girişini bir şişeye benzeterek kurtuluşun, şişenin ağzını kırmakta olduğunu söylemektedir²³⁴.

²³⁰ **Kore Harbi, Kore Türk Tugayı...**, s. 39.

²³¹ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s.103.

²³² Tahsin yazıcı, **a.g.e.**, s. 186.

²³³ **Kore Harbi, Kore Türk Tugayı...**, s.39.

²³⁴ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s. 107.

Türkler ve Amerikalılar, 30 Kasım sabaha karşı gelen Amerikan uçaklarının desteği ile birlikte, son kez yüklenerak boğazı açmışlar ve Kunuri düzlüğüne çıkmışlardır²³⁵.

Amerikan 2. tümenince Choncon, Türk tugayınca Kunuri Muharebeleri denilen bu muharebeler, 26 Kasım 1950 akşamından 1 Aralık 1950'ye kadar geceli gündüzlü devam etmiştir. Türk tugayı, "8'inci Amerikan ordusunun stratejik çekilmesine üç altın gün kazandırmış" gerek Kore BM ordusu komutanlığı ve gerekse yurt ve dünya basınında geniş yer bulmuştur.²³⁶

Komünist Çin'in savaşa dâhil olup da BM ordusunun Çin taarruzları sebebiyle 26 Kasım 1950'de Yalu Nehri'nden başlayan geri çekilmesi Kum Nehri'ne dek sürmüş, bu bölgede Çin birliklerinin taarruzlarının şiddetini yitirmesi nedeniyle savunma durağan hale gelmişti.

BM ordusu, 25 Ocak 1951 tarihinde Kumyangjang-ni kasabası ile kasabanın güney ve güneybatısında bulunan tepelere keşif amaçlı taarruz yaparak düşmanın düzenini bozmak istiyordu. Bu taarruz da Kunuri Muharebeleri sonrası kayıplarını büyük ölçüde tamamlayan Türk tugayına da görev veriyor ve bu bölgelere keşif taarruzu yapılmasını emrediyordu.

Türk tugayına verilen taarruz görevi, iki grup halinde 25 Ocak'ta başladı. Karşıdaki Çin birliğinin Kunuri Muharebeleri'nde tugayın ağır kayıp vermesine neden olan birlik olduğunun anlaşılması üzerine "intikam rövanşı" haline gelen taarruzda, birinci gün fazla ilerleme kaydedilememiş olmasına rağmen kasaba ele geçirilmişti. Güvenlik sebebiyle kasaba boşaltılarak gece 500 m. geride geçirildi; taarruzun ikinci günü, kasabanın kuzeyindeki düşman mevzileri şiddetli çatışmalardan sonra ele geçirildi. Üçüncü gün, Çin birlikleri geri çekildiği için Türk tugayının yaptığı taarruzda temas sağlanamadı.²³⁷

Yapılan taarruzlar sonucunda Türk birlikleri, 12 şehit ve 30 yaralı verdi. Kumyangjang-ni muharebesi, yurt ve dünya basınında geniş yer bulmuş ve Türk tugayına Amerikan Kongresi tarafından Mümtaz Birlik Nişanı ve Beratı ile Güney Kore Cumhurbaşkanlığına Cumhurbaşkanlığı Nişanı verilmiştir.²³⁸

²³⁵ **Kore Harbi, Kore Türk Tugayı....**, s.41.

²³⁶ Kunuri Muharebelerinin yurtiçi ve yurtdışındaki yankıları ile ilgili Bkz: Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah....**, s.s. 110-117.

²³⁷ **Kore Harbi, Kore Türk Tugayı....**,s.52.

²³⁸ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah....**, s.131.

Kore Savaşı'nda BM ordusu saflarında yer alan 1. Türk tugayı, Kumyangjang-ni başarısı ile başlayan BM taarruzlarında 28 Ocak – 5 Şubat 1951 tarihleri arasında 431 ve 109 Rakımlı Tepe Muharebelerinde, 22-27 Mart 1951'de Han Nehri geçilmesi ve ileri harekâtında ve 11-22 Nisan 1951 arasında taarruz görevi almış ve fazla zayıat vermeden başarı ile görevlerini yerine getirmiştir. 22 Nisan 1951 tarihinde başlayan Komünist Çin ordusunun ilkbahar taarruzunda ise asıl savunma hattında yedi km'lik bir cephede savunma görevi alıyordu. Kunuri Muharebeleri ile birlikte en fazla esirin verildiği diğer muharebe olması nedeniyle harekât incelemeye değerdir.

Çin kuvvetleri, 200 km'yi aşan bir cephe hattı boyunca savaş düzeni almıştı. Türk tugayı, birinci ve ikinci taburları ana savunma hattında üçüncü taburu ise önlem amaçlı yedekte olmak üzere savunma düzeni almıştı. Türk birliklerinin sağında 24. Amerikan alayı, solunda ise 65. Amerikan alayı bulunuyordu. 22 Nisan gecesi tüm cephe hattında başlayan hazırlık ateşinden sonra, saat 20.30 sularında Çin askerleri taarruza geçtiler ve göğüs göğse çarpışmalar başladı. Türk ve Amerikan birlikleri üzerine yapılan yoğun baskılar sonrası, Amerikan birlikleri bu baskıya dayanamayarak çekildiler. Türk tugayının sağ ve sol kanatlarının da boşalması üzerine, Çin birlikleri bu durumdan yararlanarak tugayı ayrı ayrı çembere almaya başladılar²³⁹. Bu durum karşısında Türk tugayının da daha çok kayba uğramadan ve birliklerini düşmana kaptırmadan hızlı bir şekilde düşmanı oyalayarak geri çekilmesi gerekiyordu.

Ali Denizlinin de kitabında belirttiği üzere, düşmanın taarruz hazırlık ateşinin asıl savunma hattının gerilerine, ihtiyat taburu ve topçu taburunun üzerine kaymaya başladığı, diğer bir ifade ile düşman taarruzunun çok yaklaştığı bir sırada tugayın bağlı bulunduğu 25. Amerikan Tümen Komutanı'nın “ *düşmanın taarruz etmesi halinde Türk tugayının mevzilerini savunmasını ve icap ederse 5-6 km geride bir hatta, tekrar mukavemet edilmesini emrettiğini*” aktarmaktadır²⁴⁰.

Albay Celal Dora'ya, Tugay Komutanı Tuğgeneral Tahsin Yazıcı'nın Tokyo'da temaslarda bulunmasından dolayı Tugay Komutanlığı'na vekâlet görevi verilmişti. Albay Celal Dora anılarında, Çin taarruzundan bir gün sonra yani 23 Nisan günü 25. Amerikan tümen komutan yardımcısının tugaya geldiğini ve Türk tugayının kayıplarını sorduğunu, cevabın 205 kişi olarak verilmesi üzerine bu kaybı

²³⁹ **Kore Harbi, Kore Türk Tugayı...**, s.52.

²⁴⁰ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**s.144.

İngiliz tugayının kaybına oranla çok az bulduğunu ve düşman birliklerinin, muharebede Türk birlikleri üzerine iki tümen ile hücum ettiğini söylediğini belirtmiştir. Bunun üzerine kendisinin sinirlenerek “ *Madem ki düşmanın bu kadar üstün olduğunu biliyordunuz, size durumumuzun nezaketini sık sık bildirdiğim halde neden vaktinde çekilmemize izin vermediniz?*” diye sorduğunu, cevap olarak, çekilme emri verme yetkisinin kolordu komutanında olduğu yanıtını aldığını yazmaktadır.²⁴¹

24. Amerikan alayının bölükleri, olmaları gereken yerleri baskıya dayanamayarak boşalttıkları için Türk birlikleri, Çin birliklerince kuşatıldı. 1. bölük düşmandan sıyrılıp kurtulmuş fakat 9. bölük tamamen çember altına alınmıştı. Bölük çemberden çıkmayı başaramamış, bir kısmı şehit olurken diğer bir kısmı da yaralı olarak Çin birliklerince esir alınmıştı. Bu savunma muharebesi sonucu Türk tugayının kaybı 66 şehit, 35 yaralı ve 105 esir idi²⁴².

Kore’de görevlendirilen Türk birliklerinin her yıl değiştirilmesi planlanıyordu. Bu nedenle Kore’ye ilk gelen 1. Türk tugayının değişimi 18 Temmuz 1951’de kabileler halinde başladı. Dört ay süren bu değişim 18 Kasım 1951 günü son kafilenin de Kore’den ayrılması ile sona erdi. Değişim gerçekleşirken aynı zamanda Türk tugayı muharebelere de devam ediyordu ve fazla kayıp verilmişti. Görev süresi içerisinde 1. Türk tugayı, 410 personelini Pusan yakınında kendisine tahsis edilen şehitlikte, 240 personelini Kuzey Kore ve Mançuryadaki esir kamplarında ve 175 personelini de savaş kaybı olarak Kore topraklarında bıraktı.

2 Temmuz 1951 tarihinde Kore’ye intikalini tamamlayarak görevi 1. Türk tugayından devralan 2. Türk tugayı döneminde, savaş mevzi muharebeleri şekline dönüşmüştü. Tugay Kore Savaşı’nda, daha önceki gibi büyük muharebelere girmemesine rağmen topçu, havan ve hava kuvvetlerinin açtığı ateşlerden, gerilla baskınlarından, keşif faaliyetlerinden dolayı verdiği zayıyat 121 şehit ve 463 yaralıyı buluyordu²⁴³.

2. Türk tugayı, görevine başladığı 2 Temmuz 1951 tarihinden 24 Ağustos 1952 tarihine kadar görevini sürdürmüş ve bu süre içerisinde Kuzey Kore ve Çin birliklerinden oluşan “Birleşik Komünist Ordu” ya hiç esir vermemiştir. Bunun sebepleri arasında daha önceki dönemde yaşanan büyük çaplı taarruz ve savunma

²⁴¹ Celal Dora, a.g.e., s.320.

²⁴² **Kore Harbi, Kore Türk Tugayı...**, s. 62.

²⁴³ Denizli, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kah...**, s.231.

savaşlarının bu dönemde meydana gelmemesi kadar, bir önceki dönemden dersler çıkarılmış olması da yer almaktadır.

2. Türk tugayı, görevini 3. Türk tugayına devrettikten sonra yeni gelen birlikler, Kore Savaşı'nda 24 Ağustos 1952'den 6 Temmuz 1953'e dek BM ordusu emrinde görev yapmıştır. 3. Türk tugayı döneminde de zorlu ve kanlı çarpışmalar meydana gelmiştir. Savaşı bitirmek ve ateşkes görüşmelerinde elleri güçlü bir durumda olmak için her iki taraf da taarruzlarda bulunmuşlardı. Meydana gelen bu muharebeler içinde şiddet ve verdirdiği kayıp bakımından en dikkat çeken Doğu ve Batı Berlin, Elko – Vegas – Karsan Muharebeleridir.

Türk mevzilerine 65.000'den fazla havan mermisinin atıldığı Vegas tepesinde 26 saat 20 dakika aralıksız süren taarruzlar sonucunda, Türk tugayının kaybı 151 şehit, 239 yaralı, 2 harp malulüdür. Tarihe Vegas muharebeleri olarak gelen bu son yapılan çarpışmalar, Kore'de savaşın bitmesinde ve ateşkesin yapılmasında etkili oynayan savaşlar Türk tugaylarının önemli rol oynadığı muharebeler olmuştur.

2.4. Kore'de Savaşın Sona Ermesi

Ateşkes yapılması ile ilgili çıkan haberler, Nisan 1953 tarihinde dillendirilmeye başlayınca BM askerlerinin morali yükselmişti. Savaşın büyük ortağı konumunda bulunan ABD'de savaşın gidişatına yönelik olarak büyük fikir değişimleri yaşanmaktaydı. Başkan Truman'ın savaş hedeflerinde değişiklik yapması ile bir süreç başlamıştı. Başlayan bu süreçte ilk kez “*saldırıyı püskürtmek*” mevcut ateşkes hattı boyunca bir uzlaşmaya varmak olarak tanımlanmıştı²⁴⁴.

Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee, 8 Haziran 1953 tarihinde BM Ordusu ile Kore Halk Ordusu arasında savaş esirlerinin değişimine yönelik anlaşmaya varılmasına rağmen Kore topraklarının tamamının komünistlerden temizleninceye kadar yapılan mütareke hükümlerini kabul etmeyeceğini ilan etti. Bu sözlerin ardından, 17 Haziran 1953'te komünizm karşıtı 27.000 Kuzey Koreli savaş esirini salıverdi. Yaşanan bu gelişmeler sonucunda sona gelinen ateşkes görüşmeleri çıkmaza girerek komünist delegeler toplantıyı terk ettiler. Birleşik Komünist Ordularının büyük bir taarruz harekâtına başladılar. Bu taarruzda özellikle Güney

²⁴⁴ Henry Kissinger, **Diplomasi** (Çev. İbrahim H. Kurt), II. Baskı, İş Bankası Kültür Yay., Ankara, 2000, s.s. 452-453.

Kore ordusu mevzileri hedef alındı. Birleşik Komünist Ordusu birlikleri 6,5 km kadar içerilere girerek Güney Kore kolordularına büyük zayıat verdirdiler²⁴⁵.

Syngman Rhee, siyasi konferans ile Kore sorunu çözülemediği takdirde muharebelerin tekrar başlamasını istiyordu. Fakat BM ve ABD yönetimi Rhee ile aynı fikirde değildi. Her iki taraf, Syngman Rhee'ye yoğun baskı uyguladı. Bu baskı sonucunda Rhee, ABD'nin ve BM'nin bazı tavizler vermesi karşılığında 12 Temmuz 1953'te mütarekeyi baltalamayacağını açıkladı²⁴⁶.

İki kardeş ülkeyi günümüze kadar bölen ve düşman haline getiren savaş, 27 Temmuz 1953 tarihinde varılan ateşkes ile sona erdi. Ateşkes, Panmunjom'da Birleşmiş Milletler adına General Harrison ile Birleşik Komünist Ordusu adına General Nam İl tarafından imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Ateşkesin imzalandığı gün Munson-ni'de BM Ordusu Başkomutanı General Mark Clark ve BKO karargahında bulunan Kore Halk Ordusu Başkomutanı General Kim İl Sung, Çin Halk Gönüllüleri Komutanı General Peng Keh Huai tarafından onaylanmıştır²⁴⁷.

Bu antlaşmaya göre Kore Yarımadası'nda 38. paralel sınır olarak kabul edilmiştir. Günümüze kadar da başka bir antlaşma gündeme gelmemiştir.

Türk tugayı Kore Savaşı'nda çetin çarpışmalar sonunda birçok kayıp vermiştir. Bu durum resmi rakamlara 721 şehit, 175 kayıp ve 234 esir olarak yansımıştır.

²⁴⁵Kore Harbi, Kore Türk Tugayı..., s.73.

²⁴⁶Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Muharebeleri (1950-1953), Genel Kurmay Başkanlığı yay., Ankara, 1975, s.391.

²⁴⁷A.g.e., s. 397.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. 1950-1970 YILLARI ARASINDA TÜRK BASININDA KORE SAVAŞI YIL DÖNÜMLERİ

Kore, tarih boyunca coğrafi konumu nedeniyle büyük önem arz etmiş, diğer devletlerin gözünün üzerinde olması sebebiyle de sürekli istilalara uğramıştır. II. Dünya Savaşı'ndan sonra da bu önemini kaybetmemiş bilakis daha da önemli bir hale gelmiştir. II. Dünya Savaşı sonrası dünyada bütün dengeler değişmiş, İngiltere ve Fransa yaşadıkları ekonomik yıkım sonrası bir kenara çekilerek yerlerini yeni iki güce bırakmışlardır. Ortaya çıkan durum karşısında dünya iki kutuplu bir ortama sürüklenmiş ve başını Amerika Birleşik Devletleri'nin çektiği gruba "Batı Bloğu"; başını Sovyetler Birliği'nin çektiği diğer gruba ise "Doğu Bloğu" adı verilmiştir. Satranç oyununa benzeyen bu dönemde her iki devlet de birbirlerine karşı hamleler yapmış fakat bire bir sıcak bir çatışmaya girmemişlerdir. Yapılan hamleler ile daha çok psikolojik bir savaşa dönüşen bu döneme "*Soğuk Savaş Dönemi*" adı verilmiştir.

Tek partili yılların bitip çok partili hayata geçilmesiyle Türkiye, yeni bir döneme başlamış oldu. Genç bir Cumhuriyet olarak Türkiye'nin; güçlenmeye ihtiyacı vardı. İkinci Dünya Savaşı'nda izlenen politika sonucu bir yalnızlık yaşıyordu ve demokrasinin yerleşmesi için zamana ihtiyaç vardı. Diğer taraftan iki kutuplu dünya da yeniden haritalar çiziliyor, karşılıklı hamleler yapılıyor ve toprak paylaşımı devam ediyordu. Güneydoğu Asya'da bu kirli paylaşımın biri daha Kore'de başlamıştı. Bu bölge Türkiye'ye çok uzaktı fakat siyasi iktidar, yalnızlıktan kurtulmak ve Batı'nın desteğini kazanmak için Birleşmiş Milletler kapsamında Amerika Birleşik Devletleri ile Kore'ye asker gönderme kararı aldı²⁴⁸.

²⁴⁸ Vural Şahbenderoğlu, a.g.e., s. 7.

Demokrat Parti iktidarı Birleşmiş Milletler emrine 25 Temmuz 1950 tarihinde 4.500 kişilik bir Türk birliği göndermeyi kabul etmiş fakat verdiği bu kararı Türkiye Büyük Millet Meclisine danışmadan yapmıştı²⁴⁹.

Ali Denizli “Kore Savaşı Uzaktaki Kahramanlar ve Zaferleri” adlı kitabında: “*Kore gazilerinden yıllardır bahsedilmez olmuş, en basit olayların yıl dönümleri yapılırken Kore zaferlerinin yıl dönümleri unutulmuş, tarihin en uzak ve en derin sahifelerine gömülmüştür. Savaştan İzmir’e gemi ile dönen gazilerimizin anıları alınmamış, terhis edilip unutulmuşlardır. Oysaki dünya, gazilerini törenlerle karşılamış, en büyük payeleri vermiştir.*” cümlelerini kurarak Kore gazilerimizin unutulması konusunda sitemini dile getirmektedir²⁵⁰.

30 Nisan 1976 tarihinde Kore’de Savaşanlar Derneği’nin (KORSAVAŞ) çalışmaları sonucunda Kore gazileri “şeref aylıkları” nı almaya hak kazanmışlardır. Bağlanan maaş, onurlarını yükseltecek derecede yüksek değildi. Gazilerin birçoğu tek maaşla geçinmeye çalışan kişiler idi. Gazilerimiz için maddi manevi adımlar atılmadığı gibi onları yılda bir anmaya vesile olacak bir anıt bile yapılmamıştır. Bu eksikliği, Kore Cumhuriyeti yöneticileri Ankara’da bir abide yaparak telafi etmişlerdir. Gazilerin, evlatlarına bırakacağı anıtsal bir madalya Türk Devleti tarafından verilmemiş, Birleşmiş Milletler ve Kore Cumhuriyeti madalyalarını takarak bu boşluğu doldurmaya çalışmışlardır²⁵¹.

Bu bölümde, Kore Savaşı’nın çıktığı 25 Haziran 1950 tarihinden başlayarak 1970 yılının 25 Haziran’ına kadar olan süreçte “*Türk Basınında Kore Savaşı Yıl dönümlerini*” inceleyerek Kore Savaşı’nın unutulmuş yüzünü ele almaya çalışacağız. Bu çalışmada her yılın 25 Haziran tarihinden önceki ve sonraki bir hafta on günlük tarih aralıklarını inceleyeceğiz.

²⁴⁹ Denizli, *Kore Savaşı Uzaktaki Kah...*, s. 14.

²⁵⁰ Denizli, *Kore Savaşı Uzaktaki Kah...*, s. 14.

²⁵¹ *A.g.e.*, s. 14.

3.1. 1950-1955 Yılları Arasında Türk Basınında Kore Savaşı Yıl Dönümleri

Kore, Türkiye'ye çok uzakta olan ve Türk halkının hakkında pek fazla bilgi sahibi olmadığı bir ülke konumundaydı. Kısa bir süre sonra bu durum Kore Savaşı'nın başlamasıyla hızla değişti. Savaşın başlamasıyla birlikte Türk basını "Kore Savaşı"na çok büyük bir ilgi gösterdi ve Türk basınının gündemine oturdu. Basının bu ilgisi sonucunda Türkiye'de Güney Kore'ye karşı bir sempati duyulmaya başlandı ve bir kamuoyu oluştu. Oluşan bu sempati günümüz gençliği ile artarak devam etmektedir. Şu an görev yaptığım ortaokulda ve daha önce çalıştığım okullarda birçok öğrencim, Koreliler ve Kore Savaşı ile ilgili sorular sormuş, araştırma ödevleri istemiş ve sınıf arkadaşlarıyla fikir alışverişinde bulunmuşlardır. Bu da gösteriyor ki Türk gençliği yakın tarihe ve tarihimize karşı yakından ilgi duymaktadır. Bu ilgiyi artıran nedenlerden biri, Güney Koreli genç müzik gruplarının son dönemde Türk gençliğinin odak noktası olması; bir diğeri de önceki yıl gösterime giren "Ayla" filminin kamuoyunda yarattığı ilgi ve merak gösterilebilir.

Bu dönemin önemli gazetelerinden biri olan ve CHP'ye yakınlığı ile bilinen *Ulus Gazetesi*; 26 Haziran 1950 tarihli baskısında savaşın başlamasını, "Kore'de Harp Patlak Verdi" başlığıyla duyurmuştur. Bu haberde Ruslar tarafından desteklenen Kuzey Kore Komünist kuvvetlerinin Güney Kore'ye taarruz ettiği belirtilmiştir. Aynı başlıkta: "Komünistler hükümet merkezi Seul'a 40 km yaklaştılar. Güney Kore Dışişleri Bakanı hücumu caniyane olarak vasıflandırdı" haberi ile devam etmiştir. Yine kapak sayfasında: "Birleşmiş Milletler Kore Komisyonuna Başkanlık etmiş olan Kasım Külek: "Kore'ye Dair K.Külek İzahatı" başlıklı haberde, "Kore Uzak Şark'ın askerlik ve politika bakımından en hassas yerlerinden biridir." diyerek bu bölgenin önemini vurgulamıştır. "Güvenlik Konseyi Acele Toplandı." başlıklı haberde: "Amerika'nın teşebbüsü üzerine Kore'deki hadiselerin Ruslar tarafından desteklenmiş bir tecavüz olarak tabiki yolunda şiddetli bir teklifte bulunacağı bildiriliyor". "Amerika Kore'ye Silah Gönderiyor" haberinde ise Komünist istilasını durdurmak için gerekli yardımın yapılması emrinin verildiği belirtilmiştir²⁵².

²⁵²Ulus, 26 Haziran 1950.

Zafer Gazetesi, Demokrat Parti'ye yakınlığı ile tanınan bir gazetedir. Bu gazetenin aynı tarihli baskısında ise savaşın bir başka boyutuna değinilmiştir ve özellikle yakın tarihte yaşanmış olan iki büyük savaştan etkilenildiği görülmektedir. “*Bir Üçüncü Dünya Harbi’ mi?*” manşeti atılan haberin devamında “*Kore’de harp başladı! Bu hadise dünya çapında bir ehemmiyet arz etmektedir. Güvenlik Konseyi dün gece toplandı. Amerika’nın Ruslara karşı Cenubi Kore’ye karşı silah yardımı yapacağı anlaşılıyor.*” denilmektedir. Manşette yer alan soruya cevap aranılan diğer bir başlıkta ise Kore Savaşı, 3. Dünya Harbine mi? sorusunu Birleşmiş Milletler müşahidi olarak Kore’den yeni dönen Kasım Külek’e yöneltmişler, Kasım Külek, uzun açıklamalarda bulunduktan sonra Kore’nin öneminin çok fazla olduğunu ve demokrasilerin Kore’yi, Rusya’ya kolay kolay terk etmeyeceğini belirtmiştir²⁵³.

Vatan gazetesi ise savaşın başlamasını şu şekilde duyurmuştur : “*Kore’de Dün Harp Başladı*”. “*Sovyet silahları ile teçhiz edilen komünist Kore orduları. Cenup Kore’ye hücum etti. Vaziyet tüm dünyada çok ciddi olarak tavsif ediliyor. Amerika Kore’ye silah göndermeye başladı*”. “*Kuzey Koreli komünist birlikleri Pazar günü şafakla beraber Güney Kore’ye doğru geniş ölçüde bir harekâta geçmişlerdir. Şimdiye kadar en az 11 kez taarruz edilmiştir. Kore radyosunun bildirdiğine göre, 50.000 kişilik Kuzey Kore birlikleri huduttan içeri 6 mil kadar ilerlemişlerdir. Ruslar tarafından talim ettirilen komünist birliklere tanklar ve ağır toplar refakat etmektedir. Aynı zamanda Savunma Bakanı olan Başkan Sihn Sung Mo, Kuzey Kore ordusunun 183.000 kişiden ibaret olduğunu, 173 uçağı ve 32 harp gemisine malik olduğunu söylemiştir. Mo, Washington’dan acele tank, uçak ve çeşitli silah talebinde bulunmuş ve Amerikan elçisine müracaat ederek Japonya ve Okinawadaki Amerikan uçaklarının acele yetiştirilmesini istemiştir. Güney Kore 60 pilota maliktir*”²⁵⁴.

Milliyet gazetesinde ise başlık olarak “*Devam Eden Soğuk Harpten Sonra Kore’de Dün Fiilen Harp Başladı. Kuzey Kore’nin Komünist birlikleri Güney Kore’ye taarruz ettiler. General Mac Arthur Talimat bekliyor.*” başlığını atan gazete, Kuzey Koreli komünist birliklerin pazar günü şafakla beraber Güney Kore’ye doğru

²⁵³Zafer, 26 Haziran 1950.

²⁵⁴Vatan, 26 Haziran 1950.

geniş ölçüde harekâta geçtiklerini ve şimdiye kadar en az 11 noktaya taarruz edildiği belirtilmiştir²⁵⁵.

26 Haziran 1950 tarihinde Kore Savaşı'nı “ *Kore’de Dün Sabah Harp Başladı*”, haberi ile duyuran Cumhuriyet gazetesi, aynı haberin devamını şu şekilde getirmiştir: “*Komünist Kore kuvvetleri harp ilan ederek müstakil Güney Kore Topraklarına girdiler. General Mac Arthur’a, Güney Kore’ye derhal askeri yardımda bulunması emredildi. İki tümenlik Kuzey Kore kuvvetlerini Rus uçakları destekliyor, kızıl birlikler Güney Kore başkentine 40 kilometre mesafeye kadar yaklaştılar. Japonya’daki Amerikan askeri karargâhında mühim toplantılar oluyor, Truman tatilini yarıda bırakarak acele Washington’a döndü.*” Bir başka haberde Birleşmiş Milletler güvenlik Konseyi’nin toplandığı ve toplantıya Rus delegesinin katılmadığı, durumun vahim olduğu yer almış. “*Kore komisyonundaki eski delegemizin beyanattı*” başlıklı haberde eski komisyon üyesi delegemiz Kasım Külek, “*Vaziyetin çok ciddi olduğunu, fakat bu hadisenin bir üçüncü dünya harbine müncer olacağı kanaatinde bulunmadığını*” söyledi. “*Savaş Haberi Ankara’da Büyük Heyecan Uyandırdı*” haberinde Kore’de harbin başlaması bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de büyük bir heyecan yaratmış ve radyodan haberi duyan vatandaşların, gazeteleri ve ajansları arayarak bu olayın üçüncü dünya savaşına neden olup olmayacağını sormuşlardır, denilmektedir²⁵⁶.

26 Haziran 1950 tarihli Hürriyet gazetesi Kore Savaşı’nın başlamasını; “*Kore’de harp başladı. Rus uçakları tarafından da desteklenen Komünist Kore ordusu Güney Kore toprağına girip ilerlemeye başladı. Komünistler başşehir olan Seul’un 40 kilometre yakınına kadar geldiler, Güney Kore Amerikalılardan acele yardım istedi.*” Başlığıyla duyurmuştur. Haberin devamında, “*Sovyetler tarafından desteklenen Kuzey Kore Halk Cumhuriyeti, bu sabah Güney Kore Cumhuriyetine harp ilan etmiş ve şafakla komünist birlikler Güney Kore hududunu muhtelif noktalardan aşarak tecavüz hareketlerine başlamışlardır. Güney Kore başkenti Seul’dan gelen ilk haberler Komünist ordularının tanklar ve topçu kuvveti ile desteklendiğini belirtmiştir...* ”²⁵⁷.

Türk basınının savaşın çıktığı ilk günden itibaren savaşa yoğun bir ilgi gösterdiğini yukarıda incelediğimiz manşetlerden de görmekteyiz. Her ne kadar

²⁵⁵ **Milliyet**, 26 Haziran 1950.

²⁵⁶ **Cumhuriyet**, 26 Haziran 1950.

²⁵⁷ **Hürriyet**, 26 Haziran 1950.

Kore, Türkiye' ye on binlerce km uzakta olsa da Türk basını olayı yakından takip ederek endişesini dile getirmiştir. Yapılan manşetlerle Türk basını, Türk halkına bu uzaklığı hissettirmemiş, Komünizm tehlikesine dikkat çekerek halkın endişe ve korkuya kapılmasına neden olmuş, aynı zamanda tarafını da belli etmiştir. Başlıklarda dikkat çeken Ruslar için kullanılan “*Komünist*” kelimesini ötekileştirme olarak da kabul edebiliriz. Savaştan 68 yıl sonra bugün bile gördüğümüz ötekileştirmenin bir benzeri. Yine başlıklarda kısa bir süre önce biten ve hala etkileri devam eden Dünya Savaşı'na da vurgu yaptığı ve endişeleri dile getirdiğini anlıyoruz. İkinci Dünya Savaşı sonrası Sovyet Rusya'nın, Türk Hükümeti'ne yaptığı baskıların etkisi de atılan başlıklarda etkili olmuştur. Kısacası Türk basını ve Türk kamuoyu bir şekilde tavrını belli etmiştir.

Savaşın ikinci gününde yani 27 Haziran 1950 tarihinde Ulus Gazetesi; kapak sayfasında “*Güvenlik Konseyi Kore' de Ateş Kesilmesini Emretti*” haberi yer almıştır. Bu habere göre Truman'ın, Birleşmiş Milletlerin kararını Amerika'nın şiddetle destekleyeceğini açıkladığı belirtilmiş. Aynı haber, komünistlerin Güney Kore ordusunun teslimini istedikleri ile devam etmiştir. İç sayfalarda yer alan bir haberde “*Soğuk Harbin Tehlikeli Hududu Kore'de Siyasi ve İktisadi Durum*” başlığı atılarak geçen sene elli bin komünistin Güney Kore'de halk arasına karışmaya muvaffak olduğu, bunların kuzeyden gelecek istilanın öncüsü vazifesini gördükleri belirtilmiştir²⁵⁸.

Aynı tarihli Hürriyet gazetesi; “*Kore'de Askeri Vaziyet Vahim*” başlıklı haberde Seul'un varoşlarına giren kuzeyliler güneylilerin teslim olmasını istedikleri belirtilmiştir. Bir başka haber de ise, “*Güvenlik Konseyi Ateşkes Emri Verdi*” haberi yer almıştır. “*Amerika, Güney Kore'ye silah yardımına başladı*”. “*Bugün komünist aleyhtarı Avrupa gazetelerinin ekserisi Kore'deki çarpışmaların 3'üncü Dünya Harbine başlangıç teşkil edebileceğini dair korkularını belirtmişlerdir. Komünist aleyhtarı devletlerden ekserisinin hükümetleri, Güvenlik Konseyinin “ateşkes” emri vermesi lehinde dün gece oy verenler de dâhil, şimdilik resmi yorumlardan kaçınmışlardır. Bu arada Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi dün gece, Kore'de ateş kesilmesini emretmiştir.*”²⁵⁹

27 Haziran 1950 tarihli Zafer gazetesinde ise “*Amerika, Cenubi Kore' ye dün askeri yardıma başladı.*” “*Hadise Amerika' da çok vahim sayılıyor ve barut*

²⁵⁸Ulus, 27 Haziran 1950.

²⁵⁹Hürriyet, 27 Haziran 1950.

*deposuna ateş verildi, deniliyor.” “Birleşik Amerika Kongresi, bugün Kore harbini Birleşmiş Milletler için büyük bir imtihan olarak telakki etmiş ve bazı ayan üyeleri süratle Güney Kore’ye av uçakları gönderilmesini istemişlerdir. Ajansların bildirdiğine göre, General Mac Arthur, havayolu ile Cenubi Kore’ ye askeri yardımda bulunmaya başlamıştır”.*²⁶⁰

Aynı tarihli Vatan gazetesinde ; “Kore’de harp devam ediyor, Cenup Kore merkezi Seul düşmek üzere. Amerika silah yardımına başladı. Ayandan Conally, Birleşmiş Milletler teşkilatı dışında harekete geçilmesini tavsiye ediyor. Avam kamarasından bir mebus ise komünistlere atom bombası atılmasını istiyor”. “Kuzey Koreli komünist müstevlilerin bir tank kolu, Güney Kore Başkenti Seul’un banliyösüne girmiştir. Şafaktan evvel şehrin düşebileceğine dair korkular belirmiştir. Ruslar tarafından talim ve terbiye edilen, tank ve topçu himayesinde ilerleyen kuzeyli kuvvetlerin önünde, güneylilerin Seul’dan ancak 12 mil kadar mesafede Lijonbu’da kurdukları mukavemet hatları çökmüştür. Amerikan elçiliğinde gizli evrak her ihtimale karşı yakılmıştır. Şehirde, canavar düdükları sık sık alarm işareti vermektedir. Kuzeylilere ait dört uçak Seul’un bazı sokaklarını makineli tüfek ateşine tutmuştur. Başkentte hummalı bir faaliyet göze çarpmaktadır” denilmektedir²⁶¹.

Milliyet Gazetesinde ise; “Kore Harbi her tarafta büyük telaş uyandırdı. Kuzey birlikleri ilerliyor. Amerika güneylilere yardımını artıracak” haberleri yer alırken savaşın siyasi boyutunun yanı sıra iktisadi yönlerinin de ele alınmaya başladığını görmekteyiz. Kuzey Koreli öncü birliklerin, bu akşam, Güney Kore Cumhuriyeti başkenti Seul’un 9 mil kadar yakınlarına kadar sokuldukları ve gün doğmadan önce şehrin düşeceğine dair korkuların olduğu belirtilmektedir. Kuzeylilere ait 4 uçağın başkent sokaklarını makineli tüfek ile ateş altında tuttukları ve başkentte hummalı bir faaliyetin göze çarptığı bildirilmiştir²⁶².

28 Haziran 1950 tarihli Ulus gazetesinde; “Amerika’nın Tarihi Kararı; Truman, deniz ve hava kuvvetlerine Güney Kore’ ye yardım emri verdi.” haberi yer almıştır. Amerika Genel Kurmay Başkanı Mac Arthur’ un emrindeki Amerikan deniz ve hava kuvvetlerinin Kore’deki harekâta iştirak etmeğe başladığı belirtilmiştir. “Truman, Kore’deki harp, komünizmin yıkıcı faaliyetlerinin hududunu aşıp hür milletleri fethetmek için doğrudan doğruya silahlı istilaya ve savaşa müracaat

²⁶⁰Zafer, 27 Haziran 1950.

²⁶¹Vatan, 27 Haziran 1950.

²⁶²Milliyet, 27 Haziran 1950.

ettiğini hiçbir şüpheye mahal bırakmayacak şekilde ortaya koymuştur.” dedi. Bir diğer haberde ise “ *Kore’ ye Dair Köprülü’ nün Demeci*” başlığı altında Türkiye’ nin Güvenlik Konseyi’ nin aldığı kararı desteklediği anlatılmaktadır. Köprülü gece yarısı verdiği demeçte: “ *Türkiye, Birleşmiş Milletler çerçevesi içinde kendi hissesine düşen bütün vecibeleri ifa etmekle mükelleftir.*” demiştir.²⁶³ Basının savaşın ilk gününden itibaren belli ettiği tarafgirliğini Demokrat Parti hükümetinde Fuat Köprülü tarafından dile getirildiği görülmektedir.

Zafer Gazetesi ise; “ *Amerika Kore Harbi’ ne Karıştı*”, başlığını attığı haberin “ *Kızıl tecavüz karşısında kalan Cenubi Kore’ yi, Amerikan deniz ve hava kuvvetleri himaye ve takviye edecek. Askeri harekât dün başladı, Amerikan uçakları Rus tipi 4 uçak düşürdüler, Kızılların ileri hareketi durdu.*” Başkan Truman, Amerika’ nın yedinci uzak doğu filosunu, Formozo’ yu, korumakla görevlendirmiştir. Komünizmin casusluk ve propaganda gibi yollarla yapılma devrinin geçtiğini ve şimdi silaha başvurduğunu belirten Truman, deniz, hava kuvvetlerinin Formozo’ nun bir hücumu uğramasını önleyeceğini ve milliyetçileri koruyacağını ilave etmiştir²⁶⁴.

28 Haziran 1950 tarihli Hürriyet gazetesi; “ *Kore’ deki Muharebe, Milliyetçi ordunun başına Amerikalı bir kumandan tayin edildi, Amerikan uçakları harekâta iştirak ediyorlar, kızıllar her tarafta ricata başladı.*” Başlığını kullanmıştır. Seul radyosunun çarşamba günü sabaha karşı yayınladığı bir habere göre: “ *Cumhurbaşkanı Symghan Rhee Amerikalı bir generali Cenubi Kore müdafaa komutanlığına tayin etmiştir.*” Aynı yayına göre, “ *General Mac Arthur da müşterek bir müdafaa harekâtı için gerekli bombardımanı uçaklarıyla tanksavar topları vermeyi vaat etmiştir.*”²⁶⁵

28 Haziran 1950 Milliyetgazetesi “ *Üçüncü dünya harbi ihtimalleri artıyor. Truman Amerikan birliklerine, Kore harbine fiilen müdahale emrini verdi. Komünist ve Amerikan uçakları arasında çarpışmaların başladığı bildiriliyor*”. ABD Başkanı Truman: “ *Bu saldırma komünizmin hür memleketleri istila için artık yıkıcı faaliyetlerin ötesine geçerek doğrudan doğruya silahlı tecavüze, harbe başvuracağını aşikâr bir şekilde ispat etmektedir*” diye konuşmuştur²⁶⁶.

²⁶³Ulus, 28 Haziran 1950.

²⁶⁴Zafer, 28 Haziran 1950.

²⁶⁵Hürriyet, 28 Haziran 1950.

²⁶⁶Milliyet, 28 Haziran 1950.

Savaşın ilk günlerinde adını en çok duyduğumuz devletler ABD ve SSCB idi. Soğuk Savaş'ın iki baş aktörü olan bu iki devlete ilerleyen günlerde “Güneş Batmayan İmparatorluk” adıyla anılan İngiltere de katılmıştır İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bir kenara çekilen İngiltere'nin, savaşın ilk günlerinde sessiz kalmasına rağmen savaşın başlamasından kısa bir süre sonra sahneye indiğini görüyoruz. Ulus gazetesi bu haberi 29 Haziran 1950 tarihinde şu şekilde vermiştir “*Uzak Doğu'da Harp Şiddetleniyor, Kore'deki Harbe İngiltere donanması da katıldı*” başlığını atmıştır. Savaşın üçüncü gününde “*Güney Kore merkezi Seul'un Kızılların eline geçtiği ve Amerikan uçaklarının bazı Rus tipi tankları muharebe dışı bıraktığı belirtiliyor.*”²⁶⁷

Aynı tarihli Zafer gazetesi, İngiltere'nin savaşa dâhil olmasını: “*Kore Harbi Genişliyor*” başlığı altında verdiği haberde İngiltere donanmasının Amerika'nın emrinde olduğu ve Avustralya'nın müdahale ettiği belirtiliyor. “*Cenup Kore'nin başşehri kızilların eline düştü, Cenuplular Amerikan uçakları himayesinde kuvvetlerini topluyorlar.*” Güney Kore Cumhuriyeti'nin merkez şehri Seul Kızıl Koreliler tarafından işgal edilmiştir. Güney Kore kuvvetleri Amerikan Hava Kuvvetleri himayesinde Seul'un 110 km güneyinde bir yerde yeniden toplanmakta oldukları bildiriliyor²⁶⁸.

29 Haziran 1950 tarihli Vatan gazetesi benzer bir başlık atmış ve Amerikan müdahalesinin memnunluk yarattığına bu başlığında yer vermiştir. “*Kore Harbine Amerika müdahalesi memnunluk uyandırdı. Uzak şark İngiliz donanması Amerika'nın emrine verildi. Güvenlik Konseyi Amerika'nın tecavüze karşı koyma kararlarını tasvip etti. Truman, Amerika'nın komünizme meydan okuyuşunun dünya sulhu kurulmasına yardım edeceği kanaatinde*” Aynı haberin devamında ise “*Başbakan Clement Attlee, Büyük Britanya'nın Japonya sularında donanma kuvvetlerini Güney Kore'deki Amerikan harekâtını desteklemek için Birleşik Amerika'nın emrine vermeyi kararlaştırdığını ilan etmişti.*” Başbakanın derhal söz alan muhalefet lideri Winston Churchill şunları söylemiştir : “*Başbakanın Meclisteki her iki parti namına konuşmakta olduğunu belirtmeğe lüzum yoktur. Kaçınılmaz bir ödev gibi görünen bu harekette kendisini tamamıyla desteklemek için elimizden gelen her şeyi yapmaya hazırız.*” diyerek İngiliz muhalefetinin, hükümete

²⁶⁷Ulus, 29 Haziran 1950.

²⁶⁸Zafer, 29 Haziran 1950.

verdiği kararlarda destek olacağını vurgulamıştır²⁶⁹. Savaşın ilk günlerinde Ruslar'ın yardımıyla Kuzey Kore'nin duruma daha çok hâkim olduğunu görüyoruz.

29 Haziran 1950 tarihli Hürriyet gazetesi; “Komünistler Seul Şehrini Zapt Etiler”, “Amerikan Kara Birliklerine de Kore Harbine müdahale Emri Verildi”, “İngiltere Japon sularında bulunan donanmasını Amerika'nın emrine verdi.” Başlıklarını atmıştır. Haberlerin devamı şu şekildedir, “Bugün Pyongyang'dan yaptığı bir yayında komünist Kuzey Kore radyosu, Kuzey Koreli kuvvetlerin Güney Kore başkenti Seul'u işgal ettiklerini bildirmiştir. Birleşik Amerika Savunma Bakanlığı, Güney Kore başkenti Seul'un Kuzeyli komünistlere düştüğünü teyit etmiştir. Rus yapısı büyük tankların savleti karşısında dağılan ve bazı birlikleri ağır zayıyata uğrayan Güney Kore kuvvetleri, düşen başkentleri Seul'un 20 mil güneyinde yeni bir hat kurmak için çarpışmaktadırlar.”²⁷⁰

29 Haziran 1950 yılının Milliyet gazetesi başlığı ise: “Uzak Şark'taki yeni durum: İngiltere de Kore harbine katılıyor. Amerikan hava kuvvetleri 8 komünist uçağını düşürdüler. General Mac Arthur'un emrine yeni deniz birlikleri verildi. Kızilllar, Güneyin başşehri Seul'u işgal ettiler” olarak yer almıştır. Yine aynı sayfada başka bir açıdan bakılmış ve “Üçüncü Bir Dünya Harbi mi?” başlığı atılmış ve devamı şu şekilde yer almıştır: “Birleşmiş Milletler kararıyla teşekkül etmiş olan Güney Kore Cumhuriyeti, 25 Haziran sabahı, Sovyet Rusya tarafından harp sonunda işgal edilen muntıkada Kuzey Kore kuvvetlerinin tecavüzüne uğradı. Kore, Japonya'ya yalnız 150 kilometre uzaklıkta olduğu için gerek Japonya'daki, gerek Alaska Amerikan üsleri için bir üçüncü dünya harbinde büyük stratejik kıymeti haiz bir noktadır. Rusya bakımından ise Kore, bilhassa cenup kısmı itibariyle Mançurya, müdafaasının kilit taşıdır.”²⁷¹

30 Haziran 1950 Ulus gazetesi “Güney Koreliler Seul'da Karşı Taarruza Geçtiler” başlığını atmış ve Amerikan kara kuvvetlerinin de Kore Harbi'ne iştirak etmesinin muhtemel olduğunu belirtmiştir. Sovyet Rusya'nın ise Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin kararını gayri kanuni bulduğu belirtiliyor. Günümüzdeki çekişmelerden farkı olmayan iki ülke arasında meydana gelen sürtüşmelerin soğuk savaş bitmiş olsa da devam etmektedir. Birleşmiş Milletlerdeki güç dengeleri 1950'li yıllarda Kore için kurulurken günümüzde Suriye için ya da daha geniş bir açı ile

²⁶⁹Vatan, 29 Haziran 1950.

²⁷⁰Hürriyet, 29 Haziran 1950.

²⁷¹Milliyet, 29 Haziran 1950.

bakarsak Ortadoğu için kurulmaktadır. Aynı haberin devamında ise: “Tokyo’dan bildirildiğine göre Güney Kore kuvvetleri karşı saldırıya geçmişlerdir”²⁷².

Zafer gazetesinde “Kore’de Harp Şiddetlendi” başlığı altında verilen haberde: “Cenuplular dün mukabil taarruza geçtiler, Amerikan hava ve deniz kuvvetleri, kızıkların mevzilerini bombardıman ediyorlar”. General Mac Arthur Cenup Kore’ ye bir teftiş seyahati yaptıktan sonra, Tokyodaki umumi karargâhına dönmüş ve Amerikan bombardıman uçaklarına Han Nehri üzerinde bulunan stratejik üç köprüyü yıkmaları için emir vermiştir. Bir diğere haber “Kore’ye mali yardım kabul olundu” adlı başlıkta ise Kore’ye 50 milyon dolarlık yapılması, planlanan yardımın kabul olunduğu ve Başkan Truman’a onaylanmak üzere gönderildiği belirtiliyor.²⁷³

30 Haziran 1950 Hürriyet gazetesinde; “Kore Harp Sahasında, Mac Arthur Cepheyi Teftiş Edip Tokyo’ya Döndü” başlıklı haber yer almıştır. Amerikan uçaklarının Güney Kore’ye yardımlarının devam ettiği vurgulanmıştır. Haberin devamında, “Seul’un 20 mil kuzey doğusundaki Kaipong’la, Çunçon ve Kangnung arasında bulunan arızalı bölgede cephe hatlarında esaslı bir değişiklik olmamıştır. Amerikan askeri taşıt uçakları şimdiye kadar Güneyli kuvvetlere 600 tondan fazla cephaneye yetiştirmişler ve pek yakında 105 mm’lik sahra topları, ağır ve orta havan topları, bazukalar, hafif makineli tüfekler, otomatik silahlar ve külliyetli miktarda cephaneye teslim edilmiştir. Japonya’da bulunan bazı Amerikan “hücum kuvvetleri”ne zamanında verilecek bir emir üzerine harekete geçmeye hazır bulunmaları için emir verilmiştir.”²⁷⁴

Milliyet gazetesi 1 Temmuz 1950 tarihli başlığında “Kore Harbi Karşısında Hür Milletleri Biz de Destekliyoruz” başlığını atarak Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü Büyük Millet Meclisinde, Birleşmiş Milletler genel sekreterinin yaptığı müracaata olumlu yanıt verdiğimizizi açıkladığını belirtmiştir. Bir başka haberde, “Kore Harekâtında Yeni Gelişmeler” başlığı altında ABD Başkanı Truman’ın kara kuvvetlerini de Mac Arthur’un emrine verdiği yer almaktadır. “Komünistlerin başlıca müdafaa hattını teşkil eden Han Nehri’ni aşmaları üzerine, Güney Kore kuvvetleri komutanı General Cheg Byong Duk’un bugün istifa ettiğini bildirmiştir”²⁷⁵.

²⁷²Ulus, 30 Haziran 1950.

²⁷³Zafer, 30 Haziran 1950.

²⁷⁴Hürriyet, 30 Haziran 1950.

²⁷⁵Milliyet, 01 Temmuz 1950.

Savaşın başladığı tarih olan 25 Haziran 1950'den itibaren beş günlük süreç içinde incelediğimiz Türk basınından bazı örnek gazetelerde basının bu savaşa ilk günden itibaren yoğun ilgisini görüyoruz. Haberleri hem manşetten hem de ayrıntılı bir şekilde aktaran Türk basını, halka gün gün Kore'deki gelişmeleri aktarmıştır. Basının bu ilgisi Türk halkına da yansımış ve tavrını da belli etmesine olanak tanımıştır. Gazetelerdeki ifadelerde Ruslara devlet adıyla değil de “ Kızıllar ve Komünistler” ifadeleriyle hitap edilmesi İkinci Dünya Savaşı sonrası gelişen olayların etkisinin olduğunu bize göstermektedir. Truman Doktrini ve Marshall Planı ile Türkiye'nin yanında yer alan Amerika'nın, Sovyet Rusya tehdidi karşısında Batı yanlısı bir politika izlemesi ile halkın ve basının da Sovyet Rusya'ya bakış açısı olumsuz olmuştur. Türk Basınının Amerika Birleşik Devletlerine karşı “*Empyralist*” kelimesini kullanmaması ilgi çekicidir. Bazı gazeteler Kore Savaşı'nın yanına üçüncü dünya savaşı başlıklarını atması halkı korku ve dehşet içinde bırakmasına neden olmuştur. Halk bir şekilde bu komünizm belasına karşı kendi çocukları da olsa göndermekten çekinmemiştir. Kore Savaşı'na bir vatan savunması anlayışı ile yaklaşmıştır.

Savaşın İkinci Yılında, 20 Haziran 1951 Hürriyet gazetesi; “*Dünya Gazeteleri Ne Diyor*” bölümünde “*Kore'den Bir İngiliz Çavuşundan Mektup*” başlıklı bir haber yayınlamıştır. İngiltere'nin başkenti Londra'da çıkmakta olan “*Evening News*” gazetesi Kore'deki çarpışmalar esnasında ölen İngiliz bir çavuşun annesine gönderdiği mektubu yayınlamıştır. Bu mektupta İngiliz çavuşu, Türklerle beraber savaştığını, bunların cesaretini ve maharetini yakından görmek fırsatını ele geçirdiğini kaydetmekte ve şöyle demektedir: “ *Türk birlikleri bizimle yan yana çarpışmayı tercih etmektedirler. Bunu bana Türk Albaylarından biri söyledi. Türkler bir taarruz esnasında öldürdükleri yığınla Çinli neferi cesetleri arasında benim resmimi çektiler. Türkler, eşlerine az rastlanır muhariplerdir. Ben her zaman onlarla yan yana çarpışmak isterim, başka bir milletle yan yana çarpışmaktansa.*” Bir başka haber de ise gazetenin Kore'de bulunan harp muhabiri Hikmet Feridun Es'ten gelen mesajlar yer almaktadır. Kore'deki askerlerimizden gelen bu mesajlardan bazıları şöyledir:

“*Bay Mehmet Şengel, İzmir.*

Sevgili Ağabeyciğim,

Evvela selam eder, hasretle iki ellerinden öperim. Benim sizlerden başka hiçbir düşüncem yoktur. Ben hamdolsun iyiyim beni merak etmeyin selamlar. Kardeşin Hamdi Şengel.

Bay Hüseyin Marşan, Hopa.

Sihhatteyiz, selamlar. Nihat Marşan.”²⁷⁶

21 Haziran 1951 tarihli Hürriyet gazetesinin Kore’de bulunan harp muhabiri Hikmet Feridun Es’ten gelen mesajlar yer almaktadır. Kore’deki askerlerimizden gelen bu mesajlardan bazıları şöyledir:

“Sevgili babacığım,

Cümlenize selam eder, hürmetle ellerinizden öperim. Ben çok iyiyim.

Oğlun Hüseyin Hayali.

Bayan Nermin Şenkardeş,

Kıymetli mektuplarınızı alıyorum. Şahsıma gösterdiğiniz alakaya çok memnun oluyorum. Sihhatim, neşem çok iyidir. Yegâne arzum sizlere bir an evvel ulaşmaktır. Mektuplarınızı sık sık bekler, sevgili gözlerinizden öperim. Büyük babanıza da selamlar. Kd. Ütmğ. Mehmet Şen kardeş.

Bay Mehmet Ünlü,

Sevgili Babacığım, Selam eder, hasretle ve hürmetle ellerinizden öperim. Çvş. Selahattin Ünlü.”²⁷⁷

22 Haziran 1951 tarihli Hürriyet gazetesi; “Kore’den 4 yaralı gazimiz daha geldi. Mutat törenle karşılanan yiğitler Deniz Hastanesine yatırıldılar” başlığını atmıştır. Haberin devamında, “Kore’de Birleşmiş Milletler saflarında dövüşerek yaralanan kahramanlarımızdan dördü dün askeri bir uçakla Habbaniye’den şehrimize gelmişlerdir. Saat 17’de Yeşilköy havaalanına uçak indiği sırada bir ihtiram kıtası ile Bakırköy Kaymakamı hazır bulunuyorlardı.” Bir başka haberde, Kore’ye 20 askerimizin daha Mersin’den ayrılarak yola çıktığı belirtiliyordu. Diğer bir başlıkta, “Kore’de Kaesong Şehri Düştü” haberi yer almıştır. “Kore savaş

²⁷⁶Hürriyet, 20 Haziran 1951.

²⁷⁷Hürriyet, 21 Haziran 1951.

*cephelerinde bugün mühim bir kara harekâtı olmamıştır. Yalnız cephenin batı kesiminde ve Seul'un 45 km kadar kuzeyinde Kaesong bölgesinde Birleşmiş Milletler Kuvvetleri birkaç kilometre daha ilerleyerek bu şehre girmişlerdir.*²⁷⁸

Savaşın ilk yılı dolduğunda Türkiye, Birleşmiş Milletler Konseyi'nin çağrısı ile hazırladığı Türk tugayını Kore'ye göndermişti. Türk tugayı gider gitmez gösterdiği kahramanlık destanları ile Kore Savaşı'nda kilit rol oynamaya başlamıştı. Bu başarılarını aldıkları ödüllerle perçinlemişlerdi. 23 Haziran 1951 tarihinde aldıkları bu ödüllerin ilkinin *Vatan* gazetesi, “*Amerika, tugayımıza en büyük nişanı verdi*” başlıklı haber ile Türk halkına duyurmuştur; Kore'deki savaşlar esnasında gösterdiği fevkalade kahramanlıklar dolayısıyla Türk savaş birliğimize Amerika'nın en büyük nişanlarından biri olan “*Distinguish unit Citation*” nişanının verildiği belirtilmiştir. Ayrıca General Ridgway'in, hükümetimizden daha geniş ölçüde asker gönderilmesini istediği ve Şehit Pilot M. Erdönmez için bir madalya hazırlandığı belirtilmektedir.²⁷⁹

Aynı tarihli *Hürriyet* gazetesi; “*Kore'deki son çarpışmalarda şehit düşen ve yaralanan kahramanlar*” başlıklı habere yer vermiştir. Bu haberde, Milli Savunma Bakanlığının bildirdiğine göre Kore Birliğimizin 20 Haziran 1951 gününe kadar yaptığı savaşlarda şehit olanlarla yaralanan askerlerimizin isimleri yer almaktadır²⁸⁰.

24 Haziran 1951 tarihli *Vatan* gazetesi, yaptığı haberde Kore' de bir barış ihtimalinden söz etmiş ve ateşkesle ilgili haberi şu şekilde sayfasına taşımıştır “*Kore'de ateşkes için bir teklif. Malik, iki taraf arasında konferans tertibini istedi. Rus Delegesi: “Sovyetler Birliği, bu meselenin halledilebileceğine kanidir*” dedi. Bir başka haberde ise Demokrat Parti Hükümeti Milli Savunma Bakanı Hulusi Köymen tarafından yapılan bir açıklamada; Kore'deki savaş tugayımızın üç grup halinde tamamıyla değişeceği ve bu değiştirme işinin en geç eylül ayının sonlarına doğru bitirilmesinin düşünüldüğünü belirtmiştir. Bakan konuşmasında, “*bütün birlik değiştirilecektir dediğime göre, buna Tugay komutanı Tuğgeneral Tahsin Yazıcı da dâhildir*” demiştir²⁸¹.

Aynı tarihli *Zafer* gazetesi ise: “*Sovyet Rusya Tarafından... Kore' de ateşkes teklifi. Sovyet delegesi Malik, iki tarafın eski hududa çekilmesi şartı ile mütareke yapılmasını teklif etti*” şeklinde vermiştir. Rusya'nın Birleşmiş Milletler nezdinde ki

²⁷⁸*Hürriyet*, 22 Haziran 1951.

²⁷⁹*Vatan*, 23 Haziran 1951.

²⁸⁰*Hürriyet*, 23 Haziran 1951.

²⁸¹*Vatan*, 24 Haziran 1951.

delegesi Jacob Malik, Bugün Kore’de bir ateşkes emri ve mütareke yapılmasını teklif etmiş ve bunun için de her iki tarafın da 38inci paralelin kendi kısımlarına çekilmesini ileri sürmüştür. Malik, bu hususların sağlanması ile bir konferans teklif etmiş bulunmaktadır. Bir diğer haberde ise: “1574 Kahraman Kore’den geliyor, ikinci değiştirme birliğinin teşkili hazırlıkları başladı”. Kore’de Birleşmiş Milletlerin selameti uğruna savaşan kahraman tugayımızın peyderpey değiştirilmesi Bakanlar Kurulu’nca karar altına alınmış ve bu karara uygun olarak ilk değiştirme birliğimiz 20 gün evvel İskenderun’dan hareket etmiştir. Bugünlerde Kore’ye varacak olan bu birlik tugaya iltihak ettikten sonra, temmuzun ortalarına doğru kahraman gazilerimizden 1574 kişilik ilk kabile yurda hareket edecektir²⁸².

Hürriyet gazetesi aynı tarihli baskısında: “Kore’de savaş birliğimiz üç grupta tamamen değişecek. Değiştirme işi eylül ayına kadar bitecek. Milli Savunma Bakanı General Tahsin Yazıcı’nın da yurda dönmesi icap ettiğini bildirdi”. Başlığını kullanmıştır. Bir başka haberde Rusların mütareke teklifleri yer almaktadır. Bu habere göre: “Birleşmiş Milletlerde ki Sovyet delegesi Jacob Malik bugün Birleşik Amerika ve dünyanın birçok memleketin de radyo ile yayınlanan konuşmasında ezcümle demiştir ki: ‘Sovyet hükümeti Kore harbinin hallinde muhariplerin ateş kesilmesi ve kuvvetlerin 38’inci arz dairesi ötesine çekilmesini nazara alan mütareke akdi için müzakerelere girişmelerinin ilk merhaleyi teşkil ettiğine kani bulunmaktadır.’”²⁸³

25 Haziran 1951 Zafer gazetesi ise ateşkes haberini manşetinde “Kore’ye Ait Rusların Yaptığı Sulh Teklifi” olarak yer vermiştir. Haberde, Rusların barış teklifinin dünyada şüpheli bir memnuniyet uyandırdığı belirtiliyor, “Amerika Malik’in yaptığı sulh teklifini ve 38. arz dairesinde muhasematın kesilmesini müsait karşıladı”. Burada belirtildiğine göre, “Birleşik Amerika’nın durumu, komünistler bir daha taarruz etmeyeceklerine dair teminat verdikleri takdirde, 38. arz dairesinin muhasebatın kesilmesini kabul etmeye müsaittir. Dışişleri Bakanlığına mensup şahsiyetlerden çoğu Kore sulhu müzakerelerinde esas güçlüğü teminatın alınmasında olduğuna işaret etmektedirler”. Ayrıca, “Kore Kahramanları” adı altında bir yazı dizisinden bahsedilen küçük bir ilan yer almaktadır²⁸⁴.

²⁸²Zafer, 24 Haziran 1951.

²⁸³Hürriyet, 24 Haziran 1951.

²⁸⁴Zafer, 25 Haziran 1951.

Vatan gazetesi ise: “Ateşkes teklifi, büyük bir heyecan uyandırdı. Tryvge Lie, müzakerelere bir an evvel başlanmasını istedi. Amerikan çevreleri ise teklif ciddi ise derhal kabule şayandır diyorlar.” Tryvge Lie konuşmasına şöyle devam etmiştir: “Birleşmiş Milletler kuvvetleri Kore’de şimdiye kadar mütecevizi durdurmak yolunda çok büyük bir başarı kazanmışlardır. Yeryüzünde sulhun gerçekleşmesi için yapılan çalışmalar boşa gitmemelidir. Savaşa iştirak etmiş olan bütün milletler hakiki bir sulh için ellerinden geleni yapmağa hazırdırlar. Şimdi yapılması gereken yegâne şey, vakit kaybetmeksizin, derhal Kore’de 38’inci arz dairesinde “Ateşkes” emrinin verilmesidir. Ancak böyle bir emir verildikten sonradır ki toplanacak bir konferansta müteakip anlaşmazlıkların halli yoluna gidilebilecektir”. Bir başka haberde ise; Albay Dora’nın da aralarında bulunduğu 1574 kişilik bir kafilenin temmuz ortalarında ülkemize gelmiş olacağı belirtiliyor. 3 parça halinde getirilmesi planlanan birliğimizin 1574 kişilik ilk grubu, yirmi gün önce İskenderun’dan hareket etmiş bulunan değiştirme birliği Kore’ye vardığında yola çıkacaktır. Kafilenin temmuz ortalarında ülkemize gelmesi planlanmaktadır. Diğer taraftan da Kore’ye gidecek olan 2000 kişilik ikinci kafilenin de hazırlıkları başlamıştır²⁸⁵.

25 Haziran 1951 Milliyet gazetesi, “Kore Harbi’nin birinci yıl dönümünde durum. Kanlı Savaşların Cereyan Ettiği Cephenin Merkez kesiminde Komünistler Yeniden Tahşidat Yapıyorlar.” Başlığı ile verdiği birinci yıl dönümü haberinin devamında, “Kore’de Birleşmiş Milletler ile komünist kuvvetleri arasında adam adama top topa, tayyare tayyareye yapılan mücadele bu gece birinci senesini tamamlamıştır.” “Kore’de sulh ümidi. Bütün dünya teklifin üstünde ehemmiyetle durmasına rağmen hadiselerin inkişafı bekleniyor.”²⁸⁶

25 Haziran 1951 Cumhuriyet gazetesi: “Rusya’nın Kore’ye dair yaptığı barış teklifi” adlı haberin devamında “Amerika’nın Moskova Büyük Elçisi’ne Kremlin’den tafsilat istemesi bildirildi, teklif ihtiyatla karşılandı. Bugün bu mesele etrafında açıklamalarda bulunan İngiliz ve Amerikan hükümetleri, Sovyetler insamimi hareket ettikleri tahakkuk ederse Kore’de savaşların 38’inci arz dairesi etrafında sona ermesi mümkün olacaktır” demişlerdir²⁸⁷.

Aynı tarihli Hürriyet gazetesi; “Kore Savaşının Yıl Dönümünde, Rusların Mütareke Teklifleri” başlıklı habere yer vermiştir. Bu habere göre: “Birleşmiş

²⁸⁵Vatan, 25 Haziran 1951.

²⁸⁶Milliyet, 25 Haziran 1951.

²⁸⁷Cumhuriyet, 25 Haziran 1951.

Milletlerdeki Rus delegesi Malik, her iki tarafın 38'inci arz dairesinin gerisine çekilmesi esasına dayanan bir ateşkes ve mütareke müzakereleri yapılmasını teklif etmiştir. Önce gerek Avrupa ve gerek Amerika da sevinçle karşılanan bu teklif sonradan tereddüt uyandırmış ve bu münasebetle söz alan Amerikan ve İngiliz devlet adamları teklifi tereddütle karşılamışlardır.” Bir diğer başlıkta, “*Kore'den 1574 kişilik bir grup daha geliyor. Kafilenin temmuz ayı ortalarında memlekete dönmesi bekleniyor.*” haberi yer almıştır. Haberin devamı şu şekildedir: “*Bakanlar Kurulu kararı ile üç partide değiştirilecek olan Kore savaş birliğimizden 1574 kişilik ilk kafile, yirmi gün evvel İskenderun'dan hareket etmiş bulunan değiştirme birliğimiz Kore'ye varır varmaz gelecektir. Kafilenin temmuz ortalarında yurdumuza dönmüş olacağı tahmin edilmektedir. Diğer taraftan Kore'ye gidecek olan 2000 kişilik ikinci kafilenin de hazırlıklarına başlanmıştır. İkinci kafile de komutan olarak Harp Okulu Alay Komutanı Nuri Pamir'in gitmesi kararlaştırılmıştır. Pamir'in Kore tugayımızın alay komutanlığına getirileceği ve Albay Celal Dora'nın da yakında Kore'den gelecek olan ikinci kafile ile yurda döneceği anlaşılmaktadır.*”²⁸⁸

26 Haziran 1951 Zafer gazetesinde, Amerikan Başkanı Truman'ın Sovyet Rusya'ya karşı sözleri şu şekilde yer almıştır: “*Truman'ın Rusya'ya son ihtarı; “Saldırınız bakalım, o zaman bütün hür milletlerin kaynağı üstünüze yağacaktır.” Başkan Truman “Milletimizin emniyetini sağlamak için kuvvetli müttefiklere muhtacız” dedi ve sordu: “Komünizme karşı dövüşen Türkiye'nin ve diğer hür milletlerin yardımına koşmak çekingenlik politikası mıdır?” Truman'ın konuşmalarından sonra dikkat çeken ve üstünde durulması gerek bir başka konu da Rusya'nın yaptığı sulh teklifinin akislerinin devam ettiği ve Amerika Dışişleri Bakanlığı'nın teklifi ihtiyatlı ve samimiyetinden şüphe eder bir tavırla karşılandığı. Birleşik Amerika Savunma Bakanlığı Kore'de bulunan Savaş birliğimize ise “Fevkalade Birlik Takdirnamesi” olan “Distinguish Unit Citation” ödülünün verilmesini uygun görmüştür*²⁸⁹.

Aynı tarihli Vatan gazetesi, “*Ateşkes teklifinin akisleri*” başlıklı haberi ön plana çıkararak Amerika'nın güvensizlikle karşıladığı ateşkes tekliflerini Çin radyosu Malik'in tekliflerini teyit ettiğini belirtmiştir. Morrison, Malik'in sözlerini gerçekleştirmek için elinden geleni yapmakta olduğunu söylemiştir. Bir diğer haberde ise, “*Truman, Sovyet tecavüz siyasetini tenkit etti. Başkan, Türkiye'nin*

²⁸⁸ **Hürriyet**, 25 Haziran 1951.

²⁸⁹ **Zafer**, 26 Haziran 1951.

*hürriyet için çarpıştığını söyledi. Truman, Kore’de tecavüze son verecek ve bu bölgeye güvenlik temin edecek hakiki bir anlaşma olmalıdır” dedi.*²⁹⁰.

26 Haziran 1951 tarihli Milliyet’te ise, “*Kore Sulhu İçin Yeni Gayretler.*” başlığı ile değerlendirmesini yapsa da haberin devamında atılan barış adımlarının uyandırdığı akisler, görüldüğü kadar beklenmedik bir mahiyet arz etmediği belirtilmektedir²⁹¹.

26 Haziran 1951 Cumhuriyet: Truman, “*Kore’de sulh yapmaya hazırız*” dedi. Truman konuşmasının devamında: “*Bu bölgeye ve kahraman Kore halkına güvenlik temin edecek, hakiki bir anlaşma olmalıdır. Kuvvetimizi meydana getirmeliyiz. Fakat aynı zamanda da ayrılıkları muslihane ortadan kaldırmak için kapıyı daim açık bırakmalıyız. Kore’de ve dünyanın başka yerlerinde bizi gerçekten dünya sulhuna ulaştıracak herhangi bir tedbire başvurmalı fakat lüzumsuz yere dünya harbi tehlikesi doğuracak hareketlerden veya tecavüzün lehine tecelli edecek zayıf hareketlerden, vebadan kaçarmış gibi kaçınmalıyız*” şeklinde konuşmuştur. Kore’ye giden savaş birliğimiz ile ilgili bir haberde, “*Birleşik Amerika Savunma Bakanlığı Kore Savaş Birliğimize fevkalade birlik takdirnamesi olan Distinguish Unit Citation’in verilmesini tasvip etmiştir.*”²⁹²

27 Haziran 1951 Vatan gazetesi, “*Prav da, Malik’i destekledi*” başlığını atmış ve “*Amerika, Moskova’daki sefirine talimat göndererek Sovyet hükümetiyle temasa geçmesini bildirdi.*” haberini vermiştir. Sovyet delegesi Malik tarafından ileri sürülen teklifin Prav tarafından da desteklendiği belirtilmiştir. Haberin devamında “*Kore’de bir çavuşumuz 36 Çinliyi esir etti*” yer almaktadır²⁹³.

Aynı tarihli Zafer gazetesi ise, “*Truman ve Acheson’un bize dair nutukları*” başlığını taşıyan haberinde bir İngiliz gazetesinin, Atlantik Paktı’na iştirakimiz bahsinde İngiltere hükümetinin durumunu şiddetle tenkit ettiği belirtiliyor. Amerikan Başkanı yaptığı konuşmada Türkiye’ye yapılan askeri yardım hakkında bilgi vermiş ve Amerikan yardımının, Türk Silahlı Kuvvetlerini modernleştirmek ve takviye etmek bakımından kayda şayan bir fayda temin ettiğini belirtmiştir.²⁹⁴

Vatan, gazetesinin 28 Haziran 1951 tarihli baskısında “*Ateşkes teklifi hakkında Amerika, Rusya’ dan kat’i cevap istiyor. Acheson “ Ateş kesilmesi için,*

²⁹⁰Vatan, 26 Haziran 1951.

²⁹¹Milliyet, 26 Haziran 1951.

²⁹²Cumhuriyet, 26 Haziran 1951.

²⁹³Vatan, 27 Haziran 1951.

²⁹⁴Zafer, 27 Haziran 1951.

Çinliler Yalu'nun gerisine çekilmelidir" haberi yer almaktadır. Diğer bir haber de ateşkes görüşmelerinin devam ettiği dönemde Pekin radyosu komünistlerin savaşa devam arzusunda bulduklarını hissettirdiği belirtilmiştir²⁹⁵.

Zafer gazetesinde ise, "*Malik' in teklifi inceleniyor*" haberinde Amerika'nın Moskova elçisi ile Gromyko arasında müzakere yapıldığı belirtiliyor. Washington Büyükelçimiz Feridun C. Erkin de Dışişleri Bakan yardımcısı Dean Rusk ile 30 dakika süren bir görüşme yaptı.²⁹⁶

28 Haziran 1951 Hürriyet gazetesi: ilk sayfasında "*Kore Harp Muhabiri Arkadaşlarımız, Hikmet ve Semiha Feridun Es Dün İstanbul'a Geldiler*". "*Dokuz aya yakın bir müddet Kore cephesinin ileri hatlarında askeri harekâtı yakından takip ederek intibalarını yazı ve resimlerle günü gününe Hürriyet okuyucularına bildiren Kore harp muhabiri arkadaşlarımız Hikmet Feridun Es ve Semiha Feridun Es dün Pan-American World Airways şirketinin bir uçağıyla tatillerini geçirmek üzere yurda dönmüşlerdir*" haberine yer vermiştir. Bir başka haber başlığı "*Kore'deki Rus Mütareke Teklifi ve Türkiye*" olarak yer almıştır. Gazeteye göre Türkiye'nin Washington Büyük Elçisi Feridun Cemal Erkin, ateşkes ihtimalleri üzerine Amerikan Dışişleri Bakan yardımcılarında Dean Rusk ile görüşmüştür. Yarım saat süren görüşme sonrasında Erkin, Dean Rusk'ın kendisine "*Sovyet delegesi Jacob Malik tarafından ortaya atılan teklifin henüz vazih olmadığını*" söylemiştir. Bir diğer haberde "*Errol Flynn Kore Cephesine Gidiyor*" başlığı yer almıştır. Haberde, "*Jack Benny ve Errol Flynn, Kore'de beş haftalık bir seyahat yapacak olan bir artist grubu ile buradan ayrılmışlardır*" Denilmektedir. "*Dünya Gazeteleri Ne Diyorlar*" adlı bölümde yabancı basından alınan haberler yer almaktadır. Bu haberlerden biri "*Kore'de Ateş Kesilmesi*" yazısıdır. Bu yazı şu şekilde devam etmiştir: "*Cumhurbaşkanı Truman, ateş kesme hususunda ilk mesele, Rusların bu teklifleri yaptıkları zaman, hakikaten samimi olup olmadıklarını bilmek olduğunu, açıkça belirtmiştir. Diğer taraftan Rusların senelerden beri güttükleri siyaset tetkik edilecek olursa, Kore'de ateş kesilmesinin onların menfaatine olduğu görülebilir. Rusya, Batılıların kuvvetlendiklerini ve buna Kore harbinin sebep olduğunu görmektedir. Bu şerait tahtında Rusya anlamıştır ki, prestijine hanel getirmekten başka bir şey*

²⁹⁵Vatan, 28 Haziran 1951.

²⁹⁶Zafer, 28 Haziran 1951.

yaramayan savaşları devam ettirmek faydasızdır. Şimdi kendisine sulhsever süsü vermek niyetindedir.”²⁹⁷

29 Haziran 1951 tarihli Zafer’ de, “*Kore’ de ateşkes ihtimali kuvvetlendi.*” “Birleşik Amerika’nın Moskova Büyükelçisi Amiral Alan Kirk’ün Moskova’da Andrei Gromyko ile yaptığı konuşmalara ait raporun Washington’a gelmesinden sonra, çarşambayı perşembeye bağlayan gece hâsıl olan kati kanaate göre, Kore’de mütareke müzakereleri birkaç güne kadar başlayacaktır.”²⁹⁸

Aynı tarihli bir başka gazete Vatan ise ateşkes görüşmelerini şu şekilde değerlendirmiş ve başlığını atmıştır: “*Kore’de ateş kesme ihtimali kuvvetlendi. Gromyko, Amerikan Büyükelçisi’ne Sovyet görüşünü açıkladı. Acheson ‘ateş kesme’nin komünist Çini Birleşmiş Milletlere almayı tazammun etmeyeceğini söyledi.*” Yapılan açıklamaya göre: “*Ruslar ateşkes emrinin verilebilmesi meselesini yalnız Kore’de çarpışmakta olan kuvvetlerin kumandanları arasında yapılacak bir mütareke şeklinde mütalaa etmektedirler. Gromyko’nun ileri sürdüğü şekle göre, bir tarafta Güney Koreli ve Birleşmiş Milletler Kuvvetleri, diğer tarafta ise Komünist Çin ve Kuzey Koreli kuvvetlerin kumandanları derhal müzakerelere girerek bir ‘Ateşkes’ emri verilmesini temin etmelidirler*” denmektedir. Ateşkes görüşmeleri devam ederken Kore’de bulunan birliğimizi değiştirme işleminin Eylülde tamamlanacağını, Binbaşı Cavit Arı’nın komutasında 2000 kişilik bir Türk birliğinin Temmuz ayında Kore’ ye varacağı belirtilmiştir²⁹⁹.

Aynı tarihli Hürriyet gazetesi: “*Kore’de ateş kesmek için hazırlıklar. İki taraf askeri komutanları arasında görüşme yapılacak.*” Başlığını kullanarak konuya dikkat çekmeye çalışmıştır. Haberin devamı “*Birleşmiş Milletler nezdinde ki Rus heyeti başkanı Malik’in Kore’de ateşin kesilmesi için yaptığı teklifler hakkında aydınlatıcı malumat almak üzere dün Sovyet Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı Gromiko’yu ziyaret etmiş olan Birleşik Amerika’nın Moskova Büyük elçisi Alan Kirk’in Washington’a dönerken gönderdiği rapor, yarı resmi Amerikan çevreleri tarafından ümit verici olarak tavsif edilmektedir. Gromiko, ateş kes müzakerelerinin doğrudan doğruya Kore’deki 8’inci ordu komutanlığı arasında başlayabileceğini*

²⁹⁷Hürriyet, 28 Haziran 1951.

²⁹⁸Zafer, 29 Haziran 1951.

²⁹⁹Vatan, 29 Haziran 1951.

söylemiş, bu görüşmelere ne Kızıl Çin'in ne de Rusya'nın iştirak etmesi hususunda hiçbir tembihte bulunmamıştır.”³⁰⁰

30 Haziran 1951 tarihli Zafer gazetesinde, savaşın birinci yılında barış ihtimaline karşı “Kore Harbi sona eriyor” başlığını atmış ve Amerika ve Birleşmiş Milletlerin mütarekeye karar verdiğini yazmıştır. “Bugün Griniç saat ayarı ile 19.00’ da Birleşik Amerika hükümetinin talimatı Birleşmiş Milletler Kore Başkomutanı General Ridgway’ e verilmiştir”³⁰¹.

30 Haziran 1951 tarihli Hürriyet gazetesi: başlık olarak “Kore’ye gidecek gönüllüler İzmir’den ayrıldı. Kore’de değiştirme birliğimizi teşkil etmek maksadıyla Ankara’da toplanmakta olan erlerimize katılacak 102 Ege’li gönüllü er dün Basmahane garında yapılan büyük ve heyecanlı bir törenle uğurlanmışlardır.” Haberine yer vermiştir. Bir başka haberde, “Ridgway mütareke teklif etti” başlığı atılmış. Haberin devamında “Birkaç saate kadar ateş kesilmesi ihtimali var, General Matthew Ridgway bu akşam Wonsan limanında Danimarka hastane gemisinde Kore’de ateş kesilmesi müzakerelerinin yapılmasını teklif etmiştir.” Kore’de yaralanan kahraman gazilerimizin tedavisi ile ilgili bir diğer haber şu şekildedir: “Tokyo’daki yaralılarımıza büyük bir şefkat ve ihtimam gösteren 15 ırkdaşımıza madalya verildi.”³⁰²

30 Haziran 1951 tarihli Vatan gazetesi ise barış ihtimaliyle ilgili olarak: “Kore cephesinde harekât durgunlaşmaya başladı. Sekizinci Ordu Komutanı General Van Fleet, dün Kore’ de bir helikopter kazası geçirdi”. Haberin devamında ise, “ Bugün Kore cephesinin hemen hemen bütün kesimlerinde umumi bir sükûnet müşahede edilmiştir. Bütün erler ve subaylar yakında ateş kesileceğine emin bulunmaktadır. Bu yüzden hüküm süren sevinç bütün cepheye sirayet etmiştir. Bir iki komünist taarruzu kolaylıkla püskürtülmüş, diğer taraftan birleşmiş kuvvetlerin mevzilerinin sağlamlaştırılmasına devam edilmiştir.”³⁰³

Savaşın birinci yılında basında yer alan haberlerde genelde ateşkes teklifinin yapılması ile birlikte barış ümitlerinin hâkim olduğu görülmektedir. Harekâtın durgunlaştığı ve Kore Harbi’nin bittiğine dair başlıklar atılmış, bu, Türk kamuoyunda olumlu bir hava uyandırmıştır. Aynı zamanda Kore’ye ilk giden Türk birliğinin değişim zamanının geldiğine dair haberlerin yer aldığı başlıklar da

³⁰⁰Hürriyet, 29 Haziran 1951.

³⁰¹Zafer, 30 Haziran 1951.

³⁰²Hürriyet, 30 Haziran 1951.

³⁰³Vatan, 30 Haziran 1951.

görmekteyiz. İncelediğim gazetelerde, savaşın birinci yılına dair herhangi bir haber e rastlamamış olmam ilgi çekicidir. Sadece bir gazetede yer alan yıl dönümü haberinin yanı sıra bir dikkat çekici durum daha ise, Türk askerlerine verilen üstün hizmet ödülüdür. Ödül, Birleşmiş Milletler tarafından verilmiştir. Barış havalının esmesi de bir anlam ifade etmeyerek savaş şiddetlenerek devam etmiştir.

20 Haziran 1952 Ulus: “ *Alexandr, Kore durumundan çok memnun*” İngiltere Savunma Bakanı gazetecilere verdiği beyanatta, daha fazla ihtiyat kuvvete ihtiyaç olduğunu söyledi. “*Üç Büyük Dışişleri Bakanı Toplantısı*” 27 Haziran’da toplanacak konferansta Almanya, Kore ve Çin Hindistan’ındaki durum hakkında görüş alışverişinde bulunulacak. Dışişleri Bakanlığı sözcülerinden birinin dün bildirdiğine göre, batılı üç büyük devlet Dışişleri Bakanları’nın 27 Haziran’ da Londra’ da yapacakları toplantıda bilhassa Kore ve Çin hindindeki durum müzakere edilecektir.³⁰⁴

22 Haziran 1952Ulus: “*Kore’de Kızılların Hücumu Geri Atıldı.*” Komünistler ağır zayıt verdiler, mütareke görüşmelerinde gene netice alınamadı. Topçu birliklerinin de desteklediği komünist birlikleri dün gece Chorwon’un batısında şiddetli bir hücumla geçmişlerdir. Savaş bölgesinden alınan en son haberlere göre müttefik topçu kuvvetleri mukabelede bulunmakta ve müttefik birlikler düşman hücumuna karşı mukavemet etmektedirler. Komünistlerin geçen hafta bu bölgede kaybettikleri yerleri ele geçirmeye çalıştıkları bildirilmektedir³⁰⁵.

22 Haziran 1952 Hürriyet; “*Kore’de Kızıllar taarruza geçtiler. Bütün gün boğaz boğaza cereyan eden savaştan sonra püskürtüldüler. Kore Savaş cephesinin merkez kesiminde Çorvon’un batısında dün 20.000’den fazla kızıl kuvveti şiddetli bir topçu baraj ateşinin himayesi altında, büyük bir taarruza geçerek bu bölgede geçen hafta kaybettikleri tepeleri geri almaya teşebbüs etmiştir. Bütün gün süren muharebe esnasında boğaz boğaza çarpışmalar olmuş, sonunda bütün kızıl hücumları ağır zayıtla püskürtülmüştür. Kızıllar hiçbir arazi elde edememişlerdir*” başlığını atmıştır. “*Van Fleet’in Kore birliğimizi ziyareti*” başlıklı haberin devamı şöyledir: “*Kore’deki sekizinci ordu komutanı General Van Fleet geçenlerde Türk tugayını ziyaret etmiş ve General Namık Argüç’le birlikte cephe hattını dolaşmıştır.*”³⁰⁶

³⁰⁴Ulus, 20 Haziran 1952.

³⁰⁵Ulus, 22 Haziran 1952.

³⁰⁶Hürriyet, 22 Haziran 1952.

23 Haziran 1952 tarihli Hürriyet gazetesi, “Kore’deki 27.000 kızıl harp esiri serbest bırakılacak. Cephede karşı taarruza geçen Birleşmiş Ordu birkaç kilometre ilerledi ve bir kızıl bölüğünü imha etti.” Haberin devamında “Birleşmiş Milletler Orduları Başkomutanlığı, 27.000 harp esirini serbest bırakmaya karar vermiştir. Bunların bir kısmı kızılların zorla silah altına aldıkları Kuzey Koreli, diğer bir kısmı da Birleşmiş Milletler Komutanlığının emniyet sebepleri dolayısıyla esir kampına sevk ettikleri kimselerdir. Serbest bırakılacak esirlerin isimleri, Birleşmiş Milletler Mütareke Komisyonu tarafından Kızıl Mütareke Komisyonuna bundan evvel verilmiş olan esir listesine dâhil değildir.” Haberin duyurduktan sonra, “Dünya Matbuatından İktibaslar” bölümünde “Kore Harbi üçüncü yılına bastı” başlıklı savaşın gelişimini anlatan bir köşe yazısı yayınlanmıştır. Bu köşe yazısına göre “İki yıllık harp içerisinde Kore’nin zayıtı ölü, yaralı ve kayıp olarak 2 milyonu aşmıştır. Ayrıca harp yüzünden 10 milyon Koreli evsiz, barksız kalmış 682 binden fazla ev ve umumi bina harap olmuş, 300 bini Güney Koreli olmak üzere Birleşmiş Milletlerin zayıtı 420 bine, kızılların zayıtı ise 1.675.000’neulaşmıştır.” Yazının devamı şu şekildedir,

“25 Haziranda Kore Harbi ikinci yılını tamamlayarak üçüncü yılına basmış olacaktır.

Memleketin sarp ve ıssız dağ ve tepelerinde çarpışmalar hala devam etmekte, arada sırada alevlenmektedir. Mütareke müzakereleri bir çıkmaza girmiştir. Yorgun askerin yegâne ümidi, değiştirme birliğinin gelmesidir. Yalnız askerler değil, generaller bile bu yıpratıcı, yeknesak harpte değiştirilmektedir...”³⁰⁷ Yazının geri kalanında savaşın özeti anlatılarak bitirilmiştir.

26 Haziran 1952 Ulus gazetesi savaşın ikinci yıl dönümünü “Kore Tecavüzünün İkinci Yıldönümü” başlığını atarak duyurmuştur. Gazete, haberin devamında, General Van Fleet’in savaşın ikinci yıldönümü sebebiyle düzenlediği basın toplantısında: “Yağmur mevsimine yaklaşıyoruz. Bu mevsim hava harekâtına müsaittir. Düşman bu sırada taarruzda bulunacak olursa bu, Kore’de son nümâyış olacaktır. Çünkü Sekizinci ordu, hiçbir zaman bu kadar kuvvetli bulunmamıştır. Komünistler taarruz edecek olurlarsa mavhlarına gideceklerdir” diye konuşmuştur. “Taft Kore Siyasetini Şiddetle Tenkit etti.” “Mac Arthur’un siyaseti kabul edilseydi Kore harbi geçen sene neticelenirdi” diyen Taft, Eisenhower’a hücum etti. Başkan

³⁰⁷ Hürriyet, 23 Haziran 1952.

adayı Kore’de harbin kazanılmasını istemeyenlerin komünizme zaaf duyanlar olduğunu söyledi. Mançuryadaki elektrik santrallerinin bombalanmasını istedi.³⁰⁸

Zafer gazetesi ise “*Güney Kore Cumhur reisi bir suikastten kurtuldu. Syngman Rhee büyük bir şans eseri ölümden kurtuldu, müteşebbisi yakalandı*” haberini başlık yapmıştır. *Kore Harbinin ikinci yıl dönümü* münasebetiyle yapılan törende demeç vermek üzere mikrofon başındaki yerini alan Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee, büyük bir şans eseri olarak ölümden kurtulmuştur. Tek bir polisin dikkati sayesinde Cumhurbaşkanı’nı öldürmek isteyen bir Güney Koreli ateş edemeden yakalanmıştır³⁰⁹.

26 Haziran 1952 Vatan: “*Kore Harbinin 2. Yıl dönümü*” başlıklı köşe yazısını yazan E.T adlı yazar; savaşta geçen iki yılda olanları özet geçerek okuyucuyu bilgilendirmiştir³¹⁰.

26 Haziran 1952 Cumhuriyet, “*İngiliz Parlamentosu’nda Kore’ye dair görüşmeler*” başlıklı haberin devamında, Eden: “... *Taze kuvvetlerin çoğu Çinlilerden müteşekkildir. Bunların 500 tankı, otomatik topları ve takriben 1000 tepkili uçakları vardır.*” Beyanatına devam eden Eden, Komünistlerin halen büyük bir taarruza girişebilecek ve uzun bir süre bir taarruzda bulunabilecek bir mevkide bulduklarını söyledikten sonra, Yalu’da bulunan Yalu hidroelektrik santraline karşı girişilen taarruzun, askeri amaçlar nedeniyle makul olduğunu belirtmiştir.³¹¹

26 Haziran 1952 Hürriyet; “*Kore Harbi Üçüncü Yıla Bastı*” başlığını atan gazete haberin devamında, Kuzey Kore’deki elektrik santrallerinin bombalanmasının tartışmalara yol açtığını belirtmiştir. Haberde, “*Güney Kore’nin Sovyet Rusya’nın hazırladığı ve modern silahlarla teçhiz ettiği muntazam Kuzey Kore ordusu tarafından tecavüz ve istilaya uğrayışının bugün ikinci yıldönümüdür. Bu münasebetle bir basın toplantısı tertip eden Birleşmiş Milletler Orduları Başkumandanı General Clark ezcümle şunları söylemiştir: ‘ Harp veya sulh bundan sonra tamamıyla kızılların elindedir. Biz şerefli ve dürüst bir mütareke imzalamak için elimizden geleni yaptık ve yapacağız, fakat kızıllar 1951 – 1952 yıllarında yaptıkları gibi, kendilerini yeniden kanlı bir maceraya atmak niyetinde iseler, buna da hazırız.’*” Bir başka yazı dizisinde, “*Kore Harbinde Kendini Gösteren Mig-15*

³⁰⁸Ulus, 26 Haziran 1952.

³⁰⁹Zafer, 26 Haziran 1952.

³¹⁰Vatan, 26 Haziran 1952.

³¹¹Cumhuriyet, 26 Haziran 1952.

Uçaklarının Planını Kimler Çiziyor? Demir Perde içinde çalışan Alman Hava Mühendisleri” konusuna yer verilmiştir.³¹²

27 Haziran 1952 Vatan: “ *Kore’de, şiddetli savaşlar oluyor. Müttefikler, stratejik ehemmiyeti olan bir tepeyi işgal etmek için koruganlara karşı ilk defa alev makinesi kullandılar. Amerikalılar, İngiltere’nin Kore siyasetini tenkit ediyorlar.*” Haberin devamında ise, Batı cephesinde Kore savaşının üçüncü yılının başlangıcında müttefik kuvvetleri Çinlilerin zırhlı vasıtalarla takviyeli olarak müdafaa ettikleri bir tepeyi beş buçuk saat süren şiddetli çarpışmalardan sonra ele geçirdikleri, belirtiliyor. Müttefiklerin, bu savaşta Çin koruganlarını tahrip etmek için alev makineleri kullandıklarından da bahsedilmektedir.³¹³ Savaşın birinci yıl dönümünde barış ve ateşkes havaları eserken ikinci yıl dönümünde ise savaşın tekrar şiddetlendiği görülüyor.

28 Haziran 1952 tarihli Zafer gazetesi, “ *Eden, Acheson’la Kore durumunu müzakere etti*” başlıklı haberin devamında ise, yüksek rütbeli bir İngiliz subayı Mark Clark’a muavin tayin edilecek. Bugünkü Amerikan - İngiliz müzakerelerinden sonra yayınlanan tebliğde bildirildiğine göre, “ *İngiltere Dışişleri Bakanı Anthony Eden ve Birleşik Amerika Dış işleri Bakanı Dean Acheson, Güneydoğu Asya ve Kore’deki durumu müzakere etmişlerdir.*”³¹⁴

28 Haziran 1952 Hürriyet; “*Kore’deki Yalu elektrik santralleri üçüncü defa bombardıman edildi. Bombardımanlar Kuzey Kore ve Mançurya’daki harp sanayisini felce uğratmak gayesi güdüyor*”. Başlıklı Haberin devamı şu şekildedir: “*Birleşmiş Milletler uçakları Kuzey Kore’de Yalu nehri üzerinde ve güneyindeki kızıl elektrik santrallerine karşı bugün de büyük çapta bir taarruz daha yapmışlardır. Bu son dört gün içinde bu elektrik santrallerine karşı yapılan hava taarruzlarının üçüncüsüdür. Bugünkü taarruza 150 tepkili bombardıman ve av uçağı iştirak etmiş, uçaklar roket ve napalm bombaları atmışlardır. Bugünkü hücum bilhassa Yalu nehrinin güneyinde ve Kuzey Kore toprakları içindeki Fusen ve Coşin kasabalarındaki on elektrik tesisi ve buna bağlı transformatörler üzerinde teksif edilmiş.*” Gazetenin ve Türkiye’nin tanınmış yazarlarından Sedat Simavi’nin bu tarihlerde dillendirilmiş olan mütareke ile ilgili yazmış olduğu “*Kore’de Sulh Müzakereleri*” başlıklı yazısı şöyledir:

³¹²Hürriyet, 26 Haziran 1952.

³¹³Vatan, 27 Haziran 1952.

³¹⁴Zafer, 28 Haziran 1952.

“Bir seneden beri Kore’de cereyan eden sulh müzakereleri bir neticeye bağlanamadı. Mütarekenin bugün, yarın imzalanacağını beklerken komisyon dağıldı ve iki taraf netice yerine hava aldı.

Amerikalıların çok çetin şartlar ileri sürdüklerini ve uyuşmazlık ettiklerini Avrupa matbuatı yazıp duruyor. Acaba bütün kabahat Amerikalılarda mı? Yoksa Koreli murahhaslarda mı?

İşin iç yüzünü bilemiyoruz. Mütareke komisyonunu Amerikalılar yalnız başlarına idare ediyorlar ve toplantılara müttefiklerini almıyorlar.

Ben düşünüyorum ve diyorum ki, Amerikalılardan sonra Kore’de en çok zayıf veren millet, Türk Milletidir. Orada askerlerimiz su gibi kanlarını akıtıyorlar ve kuru bir şeref uğruna dünya milletlerini temsil ediyorlar. Zannediyorum ki bizim de bu mütareke komisyonunda söyleyecek iki çift lafımız olabilir. Niçin bizlerden iki temsilci olsun komisyonda bulundurmuyor ve reyimizi izhar etmiyoruz?

Bu en iptidai bir kaidedir: Her yerde söz dövüşenindir. Şayet Amerikalılar bu işe paralarıyla katılmışlarsa biz de kanımızla katılmış bulunuyoruz.

Amerikan efkârı umumiyesi karşısında hükümet nasıl hesap vermeye mecbursa biz de döktüğümüz kanların hesabını almaya mecburuz.

Soruyorum, acaba Türk hariciyesi bizim de Kore’de mütareke komisyonunda murahhas bulundurmamızı hiç düşündü mü?

*Düşünmediyse acaba bundan sonra olsun düşünmeye niyetli mi?*³¹⁵

29 Haziran 1952 Vatan: “ Kuzey Kore tesisleri bombalandı. Bombardıman neticesinde Mançuryadaki elektrik kuvvetlerinin azaldığı bildiriliyor. Komünistlerin şiddetli taarruzu püskürtüldü.” başlıklı haberine istinaden gazete, müttefik uçaklarının Kuzey Kore’deki elektrik santrallerine cuma gününden bu yana dördüncü akını yaptıklarından bahsetmektedir. Özellikle Çanjin (Çosin) Barajı yakınında bulunan 1 ve 2 numaralı elektrik santrallerine tonlarca bomba yağdırıldığı ve bu fabrikaların Kuzey Kore harp sanayi ve Mançuryadaki komünist Çin sanayi tesislerinin hemen hepsine enerji vermekte olduğu belirtilmekte ve stratejik açıdan önemli olduğu vurgulanmaktadır.³¹⁶

29 Haziran 1952 Hürriyet: “ Yalu elektrik santrallerinin bombardımanı devam ediyor, Dün de dördüncü hava akını yapıldı ve her tarafa tonlarla bombalar

³¹⁵Hürriyet, 26 Haziran 1952.

³¹⁶Vatan, 29 Haziran 1952.

yağdırdı” başlığıyla verdiği haberin devamı şu şekildedir: “Birleşmiş Milletler uçakları, Yalu nehrinin güneyindeki kızıl elektrik santrallerini cuma günü dördüncü defa olarak bombalamışlardır. Bu akında Yalu nehrinin takriben 80 kilometre güneyinde bulunan Çonşin barajları yanındaki 1 ve 2 numaralı elektrik fabrikalarıyla iki muhavvile merkezine tonlarca bomba atılmıştır.”³¹⁷

03 Temmuz 1952 Ulus gazetesi, manşetten verdiği haberde savaşın enerji boyutuna değinmiş ve bu konuyu “ Yalu’da Sağlam Santral Kalmadı” başlığıyla ele almıştır. Haberde, Kuzey Kore havaalanlarındaki elektrik tesislerinin de kullanılamaz hale geldiği belirtilmiştir. Birleşmiş Milletler baş delegesi ise Kore’de mütarekenin yalnız esirler meselesinin çözülmesine bağlı olduğunu söyledi. Kore’deki Birleşmiş Milletler Kuvvetleri karargâhından bildirildiğine göre, şimdiye kadar Yalu Nehrinin kuzeyine yapılan hava hücumlarında 23 büyük hidroelektrik santralin tamamen tahrip edildiği belirtilmiştir. Bu santraller Kuzey Kore’nin havaalanlarına ve fabrikalarına enerji sağlayan merkezlerdir. Böylece Kuzey Kore’de hemen hiçbir büyük elektrik santrali sağlam bırakılmamıştır. Bir diğer haber ise “ Güney Kore’de Siyasi Buhran” başlığı altında yer almıştır. “Başkan Sygnman Ree anayasadaki bazı hükümlerden faydalanılarak anayasa tadilini müzakere etmekten nisapsızlık yüzünden istifade edemeyen Güney Kore meclisinin boykotuna son vermek üzere bu sabah son bir gayret daha sarf etmiştir”³¹⁸. Savaş ve savaşın yıkıcı etkisi her iki tarafta da görülüyorken Güney Kore’de ayrı bir siyasi bunalım meydana geldi. Bu durumun Güney Kore’ de bir zaafa yol açması ihtimali kuvvetli görünmektedir.

18 Haziran 1953 Ulus gazetesi: “ Kore’de Savaş Ansızın Durdu” başlığı ile “Sınır hattı için anlaşmaya varıldı” haberini vermiştir. Yapılan son harekâta, müttefik kayıpların arttığı belirtilmektedir. “Kore mütareke müzakerelerinde müttefik ve Çin-Kore heyetleri, mütarekeden sonra mevcut kuvvetleri ayıracak olan sınır hattı hakkında anlaşmaya varmışlardır.”³¹⁹

19 Haziran 1953 Ulus:“Kore’de karışık bir durum, Kuzey Koreli 25.000 esir serbest bırakıldı.” “Güney Kore Hükümeti’nin aldığı karara göre hareket eden Güney Koreli kamp muhafızları, bu toplu firar hadisesine göz yumdular”³²⁰ haberin de, aynı başlığı gibi “ Kore’de karışık bir durum.” Habere göre serbest bırakıldılar ile firara göz yumdular eylemlerinin çeliştiğini görülüyor. Savaşın üçüncü yılında

³¹⁷Hürriyet, 29 Haziran 1952.

³¹⁸Ulus, 03 Temmuz 1952.

³¹⁹Ulus, 18 Haziran 1953.

³²⁰Ulus, 19 Haziran 1953.

ateşkes ümitleri artarken Güney Kore Cumhurbaşkanı buna pek yanaşmamaktaydı. Bu nedenle de ateşkesin bozulması için komünizm karşıtı 25.000 esir Kuzey Koreliyi serbest bırakma yoluna gitmiştir. Bu hamleden sonra komünist delegeler de ateşkes görüşmelerini terk etmişlerdi.

20 Haziran 1953 Milliyet gazetesi, “*Kore’de mütareke heyetleri mühim bir toplantı yapıyor.*” başlığının devamında, Kızıl Çin radyosunun Güney Kore’nin yaptığı hareketin mütarekeye mani olmayacağını söylediğini belirtiyor³²¹.

21 Haziran 1953 Milliyet, “*Kore’de mütareke güçleşti*” başlıklı haberinde, “*Kızılların dün Birleşmiş Milletlere Güney Kore’nin hareketini takbih eden sert bir nota verdiği*” belirtiliyor. Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee’nin tek taraflı ve keyfi olarak komünist aleyhtarı harp esirlerini serbest bırakması, mütareke görüşmelerinde müttefikleri zor durumda bırakmıştır. İki heyet arasında yapılan ve 25 dakika süren görüşmelerde Kuzey Koreliler, Güney Kore’nin esirleri serbest bırakma kararını protesto eden bir nota vermişlerdir.³²²

21 Haziran 1953 Vatan gazetesi: “*Kore’de esirlerin iadesi ile meşgul olacak tarafsız komisyonda İsveç’i temsil edecek subaylar Stockholm’de ilk toplantılarını yaptıkları sırada, mütareke görüşmeleri müddetsiz geri kaldı. Komünistler, esirlerin serbest bırakılmasını tenkit ettiler ve bazı sualler sordular. Şimdiye kadar, kamplardan kaçan komünizm aleyhtarı esirlerin sayısı 25259’u buldu.*” Güney Kore Cumhurbaşkanı’nın tek taraflı ve keyfi bir hareketle komünist aleyhtarı harp esirlerinden bir kısmını serbest bırakması, mütareke müzakerelerinde müttefikleri müşkül bir durumda bırakmıştır.³²³

22 Haziran 1953 Vatan : “*General Clark, Rhee’yi şiddetle tenkit etti. Uzak doğu komutanı “Bu gibi hareketlere girişmeyeceğine dair Güney Kore Cumhurbaşkanı Rhee teminat vermişti” dedi. Kore’ye Amerikan paraşütçü kıtaları gönderildi.*”³²⁴

22 Haziran 1953 Milliyet gazetesinde yer alan “*Amerika’nın Güney Kore’ye sert cevabı*” haberine göre Eisenhower hükümeti, mütarekenin tespit edilen şartlarla imzalanmasına karar verdi. İsviçre, Hindistan ve İsveç, Kore’de ateş kesildikten

³²¹Milliyet, 20 Haziran 1953.

³²²Milliyet, 21 Haziran 1953.

³²³Vatan, 21 Haziran 1953.

³²⁴Vatan, 22 Haziran 1953.

sonra mütarekeyi kontrol edecek olan komisyonda vazife görecekları hususunda Birleşik Amerika'ya teminat vermişlerdir³²⁵.

22 Haziran 1953 tarihli Hürriyet gazetesinde yer alan haberin başlığı “Amerikalılar Kore'ye takviye gönderdiler.” Haberin devamında “Birleşmiş Milletler Başkomutanı General Mark Clark bugün neşrettiği şiddetli bir beyannamede; evvelce verdiği kati teminata rağmen Güney Kore kamplarında bulunan esirleri serbest bıraktıran Reisicumhur Syngman Rhee'yi itham etmekte ve bunun kendi salâhiyetlerinin ihlali olduğunu bildirmektedir. Diğer taraftan bu sabah açıldığını göre Güney Kore tankları ve kamyonlarından yardım görmek suretiyle dün gece sabaha karşı bazı esir kamplarından 668 Kuzey Koreli esir daha kaçırmaya muvaffak olmuştur.”³²⁶

23 Haziran 1953 Milliyet, “ Amerika, Kore Harbine Son Verilmesini İstiyor” haberi ile Syngman Rhee ile General Clark arasında geçen görüşmelerin olumlu neticeler verdiğini duyuran gazete haberin devamını şu şekilde getirmiştir. “General Mark Clark, Bugün Güney Kore kabul etsin etmesin, mütarekeyi imzalamaya salâhiyetli olduğunu söylemiş ve Syngman Rhee'nin buna mümanaat etmeyeceğini ümit ettiğini ilave etmiştir.”³²⁷

23 Haziran 1953 Ulus: “Güney Kore kabul etmese de mütareke imzalanacak.” Syngman Rhee mütareke imzalanırsa Güney Kore birliklerinin Birleşmiş Milletler komutanlığından çekileceğini söyledi³²⁸. Aynı tarihli Vatan gazetesi ise, “ Güney Kore tehdide devam ediyor. Cumhurbaşkanı Rhee, mütareke imzalanırsa B.Milletler komutasından ayrılacağını bildirdi”. Haberin devamında, Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee, mütareke imzalandığı takdirde Güney Kore birliklerini Birleşmiş Milletler komutasından çekeceklerini söylemiş fakat böyle bir harekete lüzum kalmayacağını ümit ettiğini belirtmiştir ³²⁹.

23 Haziran 1953 tarihli Hürriyet; “Kore'de 49 yiğit daha şehit oldu. Son çarpışmalarda 2 subay, 3 astsubay, 13 çavuş, 16 onbaşı ve 15 erimiz şehit düştü” bir başka haberde “ Kore'de vaziyet vahimleşiyor” başlığı atılmış, İngiltere'nin durumdan hoşnut olmadığı ve General Clark'ın Güney Kore'nin rızası olsun ya da olmasın müzakereyi imzalayacağı vurgulanmıştır. Haberin devamı şu şekildedir,

³²⁵Milliyet, 22 Haziran 1953.

³²⁶Hürriyet, 22 Haziran 1953.

³²⁷Milliyet, 23 Haziran 1953.

³²⁸Ulus, 23 Haziran 1953.

³²⁹Vatan,23 Haziran 1953.

*“Güney Kore hükümetinin mütareke dolayısıyla Birleşmiş Milletlere karşı girişmiş olduğu sabotaj hareketi gittikçe daha vahim bir şekil almaktadır. Güney Kore Cumhur reisi, Birleşmiş Milletler karargâhının emrindeki Güney Kore kuvvetlerini geri çekmek kararında olduğunu bugün açıklamıştır.”*³³⁰

24 Haziran 1953 Zafer gazetesi:“ *Güney Kore'nin mütareke şartı*” başlıklı haberde; Birleşmiş Milletler Uzak Doğu başkumandanı General Clark ile görüşen Güney Kore Cumhurbaşkanı, görüşmeden sonra verdiği beyanatta önerdiği 3 maddelik plan kabul edildiği takdirde mütarekeye razı olacağını bildirmiştir. 3 maddeli planda Rhee'nin ileri sürdüğü şartlardan bazıları şunlardır: “ *1- Komünist Çin kuvvetlerinin Kore'yi tahliyesi, Buna imkân olmadığı takdirde Birleşmiş Milletler ve komünist Çin kuvvetlerinin birbirlerine mütevâzi bir şekilde Kore'den ayrılmaları. 2- Kore'nin tahliyesinden evvel Amerika ile Güney Kore arasındaki karşılıklı bir güvenlik paktının imzalanması*”³³¹.

24 Haziran 1953 Milliyet, “ *Güney Kore bazı şartlarla mütarekeyi kabul ediyor. Güneyliler, Kızılıların Kore'den çıkmasını ve Amerika ile bir pakt imzalanmasını istiyor*”. Haberin devamında Birleşmiş Milletler Uzak Doğu Başkomutanı General Clark'ın, Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee ile görüştüğü ve bu görüşme sonucunda verdiği beyanatta Güney Kore'nin, 3 maddelik bir plan kabul edildiği takdirde anlaşmaya razı olacağını bildirmiştir.³³² Vatan gazetesi ise bu dönemde gündemde olan barış antlaşması için : “*Rhee bazı şartlar öne sürüyor. Güney Kore Birleşmiş Milletler ve Komünist Çin kuvvetlerinin Kore'den ayrılmalarını istiyor.*” başlığını kullanmıştır. “*Birleşmiş Milletler Uzak Doğu Başkomutanı General Clark ile bugün 15 dakika görüşen Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee, görüşmeyi müteakip verdiği beyanatta, aşağıdaki 3 maddelik plan kabul edildiği takdirde mütarekeye razı olacağını bildirmiştir*”³³³.

24 Haziran 1953 Hürriyet; “*Güney Kore Şimdi de Şartlar İleri Sürdü*” başlıklı haberin devamında “*Güney Kore Cumhur reisi Syngman Rhee ile görüşmek üzere Seul'a gitmiş olan Birleşmiş Milletler orduları Başkomutanı General Clark bugün buraya dönmüş, fakat Seul'da yaptığı görüşmelere dair hiçbir açıklamada bulunmamıştır. Güney Kore Cumhur reisi, mütarekenin akdine karşı takınmış olduğu tavırdan vazgeçmesi için şu üç şartın kabulünü talep etmiştir:*

³³⁰Hürriyet,23 Haziran 1953.

³³¹Zafer,24 Haziran 1953.

³³²Milliyet, 24 Haziran 1953.

³³³Vatan,24 Haziran 1953.

- 1- Kızıl Çin ve Amerikan birlikleri de dâhil olmak üzere, Kore'deki bütün yabancı kuvvetlerin geri çekilmeleri,
- 2- Mütarekenin imzalanmasından evvel Birleşik Amerika ile Kore arasında karşılıklı bir emniyet antlaşması imzalanması,
- 3- Mütarekenin imzalanmasından sonra kurulması kararlaştırılan siyasi konferans, 90 günlük bir mühlet içinde vazifesini tamamlayarak bir anlaşmaya varamadığı takdirde, mütarekenin iptali ile harbin devamı.”³³⁴

Kore savaşının başlamasının dördüncü yılı olan, 25 Haziran 1953 tarihli Ulus gazetesi: “*Kore Harbi'nin Dördüncü Yıl dönümü*” başlığını dile getirmiş ve özellikle son günlerde gündemde olan barış antlaşması ile ilgili, Güney Kore Başkanı Syngman Rhee'nin son tekliflerinin kabul edilemeyeceği bilgisini ele aldığını görüyoruz³³⁵.

Zafer gazetesi ise: “*F.Dulles'in Rhee'ye Mesajı, Amerika Güney Kore ile Pakt İmzalayacak.*” başlıklı haberi ele almış ve Amerikan Başkanı “*Reisi Cumhur Eisenhower'ın şahsi temsilcisi Dışişleri yardımcılarında Walter Robertsen, Dışişleri Vekili F.Dulles'in Syngman Rhee'ye bir mesajını hamil olduğu halde buraya gelmiştir.*” denilmektedir. Robertson, “*Foster Dulles' ten getirdiğim mesajın mahiyeti hakkında bir şey söylemeye mezuun değilim. Burada bulunduğum müddetçe Kore' ye taalluk eden mevzular hakkında görüşmeler yapacağız*” diyerek beyanatını bitirmiştir³³⁶.

Milliyet gazetesi: “*Kızılar, Kore'de dün tekrar taarruza geçti. Eisenhower' in şahsi temsilcisi Waller Robertson, bugün Güney Kore Başkanı ile görüşecek*” başlıklı haberin devamında Komünist Çin birliklerinin 6 ile 7 bin kişilik iki alay ile Kore Savaşı'nın üçüncü yıl dönümünün arifesinde sabah erkenden cephenin doğu merkezi kesimindeki Güney Kore mevzilerine saldırdılar ³³⁷.

25 Haziran 1953 Vatan gazetesinde Yazar Altemur Kılıç “*Güney Kore'nin Direnmesi*” adlı köşe yazısında, “*Kore'deki mütareke imkânlarının Güney Koreliler tarafından baltalanmasının henüz önüne geçilememiştir. Aylardan beri bilhassa esirlerin mübadelesi hususunda cereyan eden müzakerelerin, nihayet müspet bir neticeye bağlanması ile alay edercesine, Güney Korelilerin elinde bulunan (ve*

³³⁴Hürriyet, 24 Haziran 1953.

³³⁵Ulus, 25 Haziran 1953.

³³⁶Zafer,25 Haziran 1953.

³³⁷Milliyet,25 Haziran 1953.

komünist topraklarındaki yurtlarına dönmek istemeyen) esirlerin serbest bırakılıvermesi, yapılacak anlaşmayı adeta geçersiz kılmıştır...” ateşkes ile ilgili yorumlarına yer vermiştir³³⁸.

25 Haziran 1953 Cumhuriyet: “ *Güney Kore Başkanı Rhee’nin tehditleri. Güney Kore ordusu, Birleşmiş Milletler Komutanlığı’ndan ayrılacak*”. “*Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee, komünistlerle bir ateşkes yapıldığı takdirde Güney Kore birliklerini Birleşmiş Milletler komutanlığı emrinden çekeceğini General Clark’a bildirmiştir.*”³³⁹ Başlığını ele almıştır.

26 Haziran 1953 Zafer gazetesi, savaşın üç senelik insani boyutunu değerlendirdiği haberinde, “*Kore Harbinin Üç Senelik, Bilançosu*” başlığını atmış ve savaşta Sovyet Rusya’nın ölü ve yaralı olarak durumunu şu şekilde aktarmıştır, “*Kızılların harp boyunca ölü ve yaralı olarak zayıtı 1.937.000’e baliğ oluyor*” Amerikalıların ve Rusların kayıplarından bahsedilen haberde savaşın üçüncü yılında Amerika’nın toplam giderinin 15.000.000.000 dolar olarak tahmin edildiği belirtiliyor. “*Amerika üç sene zarfında 4.386 ölü, 99.550 yaralı ve 2.704 esir vermiştir. 8.682 Amerikalı kayıptır. İlk zamanlarda kayıp olan fakat bilahare meydana çıkan 19.540 kişi bu miktara dâhil değildir. Komünistlerin ise 1.937.000 ölü ve yaralı verdiği tahmin edilmektedir. 406.000’ i bulan harp dışı komünist zayıtı bu miktara dâhil değildir. Müttefiklerin zayıtı bildirilmemiştir. Güney Kore ve bu harpte 1.000.000 sivil ölü vermiş 3 ile 4 milyon insan muhaceret vesaire sebepler yüzünden evsiz kalmıştır. Amerikan Hava Kuvvetleri 800.000 uçuş, 910 Rus yapısı mig-15 uçağını imha ve 909 tanesini de tahrip etmiştir. Birleşmiş Milletlerin kaybı ise hava muharebelerinde 208 uçaktır. Yerde tahrip edilen müttefik uçaklarının sayısı 754’tür. 575 harp gemisi düşman mevzilerine 75.000 ton bomba atmış, deniz kuvvetlerine bağlı uçaklar, 255.000 uçuş yaparak dördü muharebe esnasında olmak üzere, 541 uçak kaybetmiştir. Askeri nakliye servisi 5.000.000’ a yakın personel ve 73.000.000 ton yük ve petrol taşımıştır.*”³⁴⁰

26 Haziran 1953 Hürriyet; “*Kore’de Üç Yıllık Harbin Maliyeti*” başlığıyla duyurulan haberde “*Amerika 15 Milyar Harcadı 106.640 kişilik zayıtı verdi*” denilerek savaşın bilançosu hakkında bilgi verilmiştir. Haberin devamı şu şekildedir: “*Kore harbinin bugünkü üçüncü yıldönümünde Güney Kore’nin bütün şehir ve*

³³⁸Vatan,25 Haziran 1953.

³³⁹Cumhuriyet,25 Haziran 1953.

³⁴⁰Zafer,26 Haziran 1953.

kasabalarında, milyonlarca halkın iştirakiyle mütareke aleyhinde ve Kore'nin kızıl zulmünden kurtularak birleşmesi lehinde muazzam nümayişler yapılmıştır. Seul'da pek büyük bir halk kalabalığına hitaben heyecanlı bir nutuk söyleyen Güney Kore Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Syngman Rhee, milleti toplu olarak mukavemete davet etmiş ve "Kanımızı son damlasına kadar akıtacağız" demiştir. Kore Savaşının üçüncü yıldönümü nedeniyle General Clark'da bir bildiri yayınlamıştır. Bu bildiri de şunları söylemiştir, "Birleşmiş Milletler ordularının üç yıl içinde tecavüzü defetmek ve kızilleri 38'inci arz dairesinin ötesine atmaktan ibaret olan gayelerini tamamıyla yerine getirdik." Amaçlarında herhangi bir değişiklik olmadığını ve kızıl saldırılarının durdurulmasından sonra şerefli bir mütarekenin sağlanmasına ardından da Kore'nin birleştirilmesi için çalışacağını vurgulamıştır.³⁴¹

Milliyet gazetesi: "Kore Harbi'nin dördüncü yılı 300 bin Güney Koreli dün Seul'da mütareke aleyhinde nümayiş yaptı" başlığını atarak savaşın dördüncü yılında Güney Korelilerin barış aleyhinde yaptığı protestoyu konu olarak ele almıştır. Haberin devamında "Kore Harbi'nin dördüncü yılına bastığı bugün, yüz binlerce Güney Koreli mütareke aleyhinde son derece büyük bir nümayiş tertip etmişlerdir. Nümayişçilerin 300.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Amerikan, İngiliz ve Güney Kore askeri polisi şehre giren herkesin üstünü aramışlardır. Toplantı esnasında hiçbir hadise zuhur etmemiştir. Syngman Rhee, yaptığı konuşmada: Kore Harbinin ve mütareke görüşmelerinin bir tarihçesini yapmış. Kore meselesinin siyasi yollarla halline imkân olmadığını, mütareke imzalanırsa bile komünistlerin Güney Kore'yi ele geçirmek için her türlü çareye başvuracaklarını, Kore'nin bütünlüğünü temin etmeden mütarekenin yapılamayacağını, bu uğurda kanlarının son damlasına kadar dövüşeceklerini" ifade etmiştir.³⁴²

Aynı tarihli Vatan gazetesinde ise, aynı haberler şu şekilde ele alınarak: "Rhee sonuna kadar savaşacağız dedi. Savaşın dördüncü yılı münasebetiyle Güney Kore şehirlerinden nümayişler oldu. Kıziller, yeniden taarruza geçtiler", "Bugün Kore harbinin dördüncü yıl dönümünde muhtemel bir mütareke aleyhinde gösteriler yapan binlerce ve binlerce Güney Koreliye hitap eden Güney Kore'nin meşhur Cumhurbaşkanı Rhee, "Ölüncüye kadar muharebe yapmak istiyoruz." diye bağırmıştır³⁴³. Güney Kore'nin barış karşıtı nümayişlerine karşılık, Kuzey

³⁴¹Hürriyet, 26 Haziran 1953.

³⁴²Milliyet, 26 Haziran 1953.

³⁴³Vatan, 26 Haziran 1953.

Korelilerin de taarruza geçtiklerini görmekteyiz. Özellikle Güney Koreli askerlerin bulunduğu mevzilere saldıran Kuzey Koreliler, aslında bu hareketiyle mesaj vermişlerdir.

26 Haziran 1953 Cumhuriyet: “Kore harbi'nin üç senelik bilançosu” Amerikan Savunma Bakanlığının yayınladığı broşüre göre, “Güney Kore silahlı kuvvetler mevcudunun yarım milyona yaklaştığı belirtilmektedir. Üç senelik harbin kaç mal olduğu tasrih edilmemişse de bu miktar yalnız Amerika için gayri resmi bir ifade ile 15 milyar dolar olarak tahmin edilmektedir. Amerika üç sene zarfında 4386 ölü, 99.550 yaralı ve 2.704 esir vermiştir. 8.682 Amerikalı kayıptır. İlk zamanlarda kayıp olarak bilinen fakat bilahare meydana çıkan 19.540 kişi bu miktara dâhildir. Komünistlerin ise 1.937.000 ölü ve yaralı verdiği tahmin edilmektedir. 406.000 i bulan harp dışı komünist zayıyatı bu miktara dâhil değildir. Müttefiklerin zayıyatı bildirilmemiştir. Güney Kore bu harpte 1.000.000 sivil ölü vermiş, 3 ile 4 milyon insan muhaceret vesaire sebepler yüzünden evsiz kalmıştır. Amerikan Hava Kuvvetleri 800.000 uçuş yapmış, 910 Rus yapısı Mig 15 uçağını imha ve 909 tanesini de tahrip etmiştir. Birleşmiş Milletler kaybı ise hava muharebelerinde 208 uçaktır. Yerde tahrip edilen müttefik uçaklarının sayısı 754'tür. 575 harp gemisi düşman mevzilerine 75.000 ton bomba atmış, deniz kuvvetlerine bağlı uçaklar 255.000 uçuş yaparak dördü muharebe esnasında olmak üzere 541 uçak kaybetmiştir. Askeri nakliye servisi 5.000.000'a yakın personel ve 73.000.000 ton yük, petrol taşımıştır.”³⁴⁴. Gazete savaşın üçüncü yıl dönümünde tarafların bilançosunu ele alıp karşılaştırma yapmıştır.

27 Haziran 1953 Zafer gazetesi: “Eisenhower'in Kore'ye Dair Yeni Bir Planı” adlı haberde Kore'de bulunan Amerikan birlikleri güven altına alınacak. Robertson'un, dün Dulles'in mesajını Syngman Rhee'ye sunduğu belirtiliyor. Başkan Eisenhower, Güney Kore Cumhur Reisi'nin tehditlerine rağmen, Kore Harbi'ni sona erdirmek üzere iki plan hazırlamıştır. Salahiyetli şahıslar bu gizli planın teferruatı hakkında gayet ketum davranmışlarsa da Amerikan kuvvetlerinin, Güney Kore liderini mütareke hükümlerine kabule icbar etmek için Kore'de kalacağına dair emareler mevcuttur. Amerikan idarecileri, Amerikan ve müttefik kuvvetleri Kore' den çekilir çekilmez, komünist kıtaların Güney Kore' de askeri bir zafer kazanacağına kanidirler. Bu takdirde, üç seneden beri bir tecavüzü durdurmak

³⁴⁴Cumhuriyet,26 Haziran 1953.

*için sarf edilen emek ve servet heba olacak, komünist tehlikesi Japonya' yı tehdide kalkacak ve Uzak Şark'ın en büyük anti – komünist kuvveti ortadan silinmiş olacaktır.”*³⁴⁵

27 Haziran 1953 tarihli Vatan gazetesi, “Dulles veya Nixon Kore' ye gidecek” haberiyle Syngman Rhee, ABD Dışişleri Bakan yardımcılarında Walter Robertson ile yaptığı görüşmeden birçok yeni fikirler edindiğini belirtmiştir ve şu açıklamayı yapmıştır: “Aramızdaki anlayış mühim surette inkişaf etti”³⁴⁶. Amerika'nın Kore'ye dair yeni planını bu başlık ile duyurmuştur.

28 Haziran 1953 Zafer : “Kore Mütarekesi yakın görülüyor, Robertson ile Rhee arasında cereyan eden müzakereler iyiye doğru gidiyor. Bugün gerçekleştirilecek olan görüşmelerde Syngman Rhee'nin, Amerikan teklifine cevap vermesi bekleniyor. Amerika Dışişleri vekil yardımcılarında ve Reisi Cumhur Eisenhower' in şahsi temsilcisi Walter Robertson ile Güney Kore Reisi Cumhuriyet Syngman Rhee arasında bugün yapılan ikinci görüşme, 40 dakika sürmüştür. Toplantıda Syngman Rhee ve Robertson'dan başka General Mark Clark, Güney Kore Başvekili Paik Too Chin ve Dışişleri vekili Pyun Tae de bulunmuştu”. Bir diğer haberde ise Kore' de şehit olan askerlerimizin isimleri yer almıştır³⁴⁷.

Aynı tarihli Vatan gazetesi de Kore'de şehit düşen askerlerin isimlerine yer vermiş ardından Avustralya'nın savaş ile ilgili kararını başlık olarak ele almıştır, “Avustralya, Güney Kore mütarekeyi baltalamakta devam ettiği takdirde; kuvvetlerini çekeceğini, Syngman Rhee'ye bildirdi.” Haberin devamında bir son dakika olarak verilen bir başka haberde ise, komünistlerin 72.000 kişi ile taarruza geçtiği belirtiliyor. “Cumartesiye pazara bağlayan gecenin ilk saatlerinde Güney Koreli kuvvetler Doğu-merkez Kore'de hayati öneme haiz Hwaçen bendleri ve elektrik santralleri tesislerine doğru ilerleyen 72.000 kadar komünist Çinlinin öncü kuvvetlerini...”³⁴⁸.

28 Haziran 1953 Hürriyet; “Kore'de 2 çavuş ve 49 er daha kaybettik”³⁴⁹

30 Haziran 1953 Hürriyet gazetesi, “Kore'deki şiddetli savaş dün durdu. General Clark kızilları mütarekenin imza tarihini tespite davet etti” başlıklı haberin devamı “Birleşmiş Milletler orduları Başkumandanı General Clark, mütarekenin

³⁴⁵Zafer, 27 Haziran 1953.

³⁴⁶Vatan, 27 Haziran 1953.

³⁴⁷Zafer, 28 Haziran 1953.

³⁴⁸Vatan, 28 Haziran 1953.

³⁴⁹Hürriyet, 28 Haziran 1953.

imzalanma tarihinin tespiti için iki taraf mütareke heyetlerinin en kısa zaman içinde toplantıya davet edilmelerini bugün kızılara resmen teklif etmiştir. İrtibat subaylarının bugünkü toplantılarında kızıl irtibat subaylarına tevdi edilen General Clark'ın bu teklifine kızıkların ne cevap verdikleri henüz bilinmemektedir.” Diğer bir haberde “Kore cephesinin Batı kesiminde üç günden beri devam etmekte olan göğüs göğse çetin savaşlar bu akşam durmuştur. Güney Kore birlikleri, İnçon'un Kuzeydoğusunda kaybettikleri üç mevki geri almak için bugün büyük bir karşı taarruza geçmişlerse de, muvaffak olamamışlardır.”³⁵⁰

21 Haziran 1954 tarihli Hürriyet gazetesi: “4. Kore Birliği Ağustos Ayında Yurda Dönecek” başlığıyla duyurulan haberin devamı, “Kore'de hizmet sürelerini tamamlamış olan 4'üncü Kore silahlı birliğimizin ilk kafilesi, 10 Haziran tarihinde memleketimizden hareket eden 5'inci birliğimizi götüren Amerikan nakliye gemisi ile yurda getirilecektir. Dördüncü silahlı birliğimizin ilk kafilesi muhtemelen ağustos ayının ilk haftasında, ikinci ve son kafilesinin de ağustos ayının ortalarında memleketimize avdet edecekleri bildirilmektedir. Dördüncü tugayımızın da İzmir limanına çıkarılması muhtemeldir.”³⁵¹

22 Haziran 1954 tarihli Vatan gazetesi: Kore'de şehit düşen “Nedim Tugaltay'a” ithaf edilen tatbikat düzenlenmiştir. Bu tatbikatı “Ankara'da Tugaltay tatbikatı yapıldı. Kore'de şehit düşen Nedim Tugaltay'a ithaf edilen bu tatbikatta hakiki mermi kullanıldı” başlığıyla duyurmuştur³⁵².

24 Haziran 1954 tarihli Zafer gazetesi: “Bir Kore gazimize madalya verildi” adlı haberde, saat 10'da yapılan bir törenle üçüncü değiştirme birliğinde 1952 yılının Ağustos ayından 1953 yılının Haziran ayına kadar Türk topçu tabur karargahında motor subayı olarak bulunmuş olan üsteğmen M. Ali Eğin'e gösterdiği başarılarından dolayı liyakat madalyası verilmiş³⁵³.

26 Haziran 1954 Cumhuriyet: “Kore Harbi'nin yıl dönümü, yapılan merasimde Güney Kore Başkanı, memleketin kuvvete başvuru olarak birleştirilmesini yeniden istedi.” Haberin devamında, Kore harbinin başlamasının dördüncü yıl dönümü münasebetiyle bugün yapılan merasime bir milyondan fazla Koreliyle 10.000 Koreli asker katılmıştır. Başkan Rhee yaptığı konuşmada, “Güney Kore, memleketin birliğini temin için icap ederse Birleşmiş Milletlerden kuvvete

³⁵⁰Hürriyet,30 Haziran 1953.

³⁵¹Hürriyet,21 Haziran 1954.

³⁵²Vatan,22 Haziran 1954.

³⁵³Zafer,24 Haziran 1954.

başvurmasını isteyecektir. Cenevre'deki Güney Kore heyetine başkanlık eden Pyun Yun Tai'nin raporunu gördükten sonra "Kore'nin birleştirilmesi mevzuunda bir plan hazırlayacağım" şeklinde konuşmasını bitirmiştir³⁵⁴.

26 Haziran 1954 Hürriyet: "Kore Harbinin 4. Yıldönümü." Haberinin devamında "Güney Kore merkez şehri Seul'da Kore harbinin dördüncü yıldönümü büyük bir tezahüratla kutlanmış, merasime bir milyondan fazla Koreli ile 70 bin Koreli asker katılmıştır."³⁵⁵

25 Haziran 1955 Cumhuriyet: "Kuzey Koreliler yeni bir hücumu mu hazırlanıyor? Güney Kore Cumhurbaşkanı Rhee, bu iddiasını Parlamente'ye bildirdi". Rhee, dün parlamente'ye verdiği bütçe mesajında, Çin ve Kuzey Kore komünistlerinin 1950 Haziran'ındakine benzer yeni bir tecavüz için hazırlıklar yapmakta olduklarını iddia etmiştir. Rhee, bu münasebetle kuzeyden gelecek yeni bir tecavüzü durdurmak için Birleşik Amerika'dan askeri ve iktisadi yardım istemiştir.³⁵⁶

27 Haziran 1955 tarihinde Vatan gazetesindeki habere göre : "Kuzey Kore tehdit ediyor". Bugün Pyong Yang radyosunda bir konuşma yapan Komünist Kuzey Kore Genel Kurmay Başkanı Kim, Kore mütarekesinin yıl dönümünde yaptığı bir konuşmada; "Amerikalılar ve Syngman Rhee, yeniden bir savaşa girişecek olursa, ebediyen Kore'den dışarı atılacaklardır" şeklinde konuşmuştur. Pyong Yang'dan verilen haberlere göre, burada komünist askerler dâhil, halk umumi bir şekilde, adeta baştan başa silahlanmaktadır.³⁵⁷

Ulusal basınımızda Kore Savaşı yıl dönümlerinin ilk beş yılında yoğun ilgiyi gazete manşetlerinden, yıldönümlerine verilen ilgiden, halkın Türk askerlerinin gidişinde ve gelişinde gösterdiği destekten vb... birçok haberden de görmekteyiz. Savaşın sanki Uzakdoğu'da değil de yakınıımız da veya bir komşu ülke de gerçekleşiyormuş gibi sığağı sığağına takip ediliyor. Karikatürler, askerlerimizin Kore Savaşı esnasında başarılarını anlatan çizgi diziler, anılar, haber muhabirlerinin yaşadıkları, Kore Savaşının gelişimi, yapılan barış görüşmeleri vb... Bu ilk beş yıllık inceleme de Türkiye'nin iç siyasi gelişmeleri biraz arka plana atılmış gibi duruyor. Basının ilgi odağı olduğu nokta Kore Savaşı ve buraya gönderdiğimiz "Kahraman Mehmetçik".

³⁵⁴Cumhuriyet,26 Haziran 1954.

³⁵⁵Hürriyet,26 Haziran 1954.

³⁵⁶Cumhuriyet, 25 Haziran 1955.

³⁵⁷Vatan,27 Haziran 1955.

3.2. 1956-1970 Yılları Arası Türk Basınında Kore Savaşı Yıl Dönümleri

Türk Basınında Kore Savaşı'nın 1950-1955 yılları arasında yıldönümlerini önceki bölümde inceledik. Bu bölümümüz de ise Kore Savaşının 1956-1970 yılları arası yıldönümlerini inceleyeceğiz. Bu ayrımı yapmamızın nedeni, Türk basınında savaşın ilk beş yılında oluşan yoğun ilginin diğer yıllarda kaybolmuş olmasıdır. Türk Milletini korku ve dehşete düşürecek kadar yoğun gündem olan ilk beş yılda ülke içindeki iç siyasi çekişmeleri, ekonomiyi, diğer dış gelişmeleri ikinci planda tutan Türk basını, savaşın bitiminden kısa bir süre sonra bu tutumunu değiştirmiş ve aşağıda da göreceğimiz gibi Kore Savaşı'nın yıldönümlerini bile çok az ele alarak unutulmuş havası vermiştir. Bu dönemde gündem daha çok Türkiye'nin iç siyasi çekişmeleri, 1960 yılında meydana gelen ve Demokrat Parti'li Başbakan Adnan Menderes'in asılması ile sonuçlanan 1960 Askeri darbesi. 1960 Askeri darbesi akabinde meydana gelen hükümet kurma çalışmaları, Milli Birlik Komitesi'nin faaliyetleri, yargılamalar ön plan da yer almıştır. Dış politika gelişmeleri doğrultusunda "Kıbrıs Meselesi" ön plana çıkmış ve bu sorun ile ilgili atılan adımlar ve gerçekleşen olaylar manşetlerde ilk sırada yer almıştır. Aşağıdaki haberler de Kore Savaşı ile ilgili manşetleri inceleyeceğiz.

İlk manşetimiz 18 Haziran 1956 tarihli Vatan gazetesinden, "7. Kore değiştirme Birliğimiz gitti. Yedinci Kore değiştirme tugayımızın ikinci ve son kafilesi bugün saat 14.00'te "General Blatchford" askeri taşıt gemisiyle Kore'ye müteveccihen limanımızdan ayrılmış ve törenle uğurlanmıştır"³⁵⁸.

³⁵⁸Vatan, 18 Haziran 1956.

29 Haziran 1956 tarihli Zafer gazetesinde ise, “Kore’ den gelen 4 yaralı erimiz hastanelere yatırıldılar” başlığı atılmıştır. Kore’de Türk tugayına dâhil ve Tokyo Hastanesi’nde tedavi altında bulunan Çavuş Hüseyin Yılmaz ile Ali Kaya ve diğer erler Ankara’ya getirilmişlerdir³⁵⁹.

Görüldüğü üzere 1956 yılında yayımlanan incelediğimiz 6 ulusal gazete’de “Kore Savaşı Yıldönümleri” ile ilgili bir habere rastlanmamıştır. Sadece Kore’de bulunan birliklerimizle ilgili 18-30 Haziran 1956 tarihleri arasında iki haber yer almıştır. Bu haberler de önceki yıllarda olduğu gibi manşetten değil iç sayfalarda yayımlanmıştır.

1957 yılına ait incelediğimiz gazetelerden 22 Haziran tarihli Hürriyet gazetesinde, “Birleşmiş Milletler, Güney Kore’yi yeni tip silahlarla teçhiz ediyor” başlıklı haber yer almıştır. Bu habere göre: “Mütareke anlaşmasının Kore’ye yeniden silah sokulmasını yasak eden maddesinin hükümsüz sayıldığı dün açıklandı. BM komutanlığı bununla beraber 1953 mütareke anlaşmasının, ateş kesme dâhil diğer bütün kayıtlarına tamamıyla riayete devam edeceğini bildirmiştir.”³⁶⁰

Kore Savaşı’nın yıldönümü olan 25 Haziran 1957 tarihli Milliyet gazetesinde, “Kuzey Kore harbe hazırlanıyor 19 Mig uçağı Güney Kore toprakları üzerinde uçtu. Hükümet sözcüsü, Kızılların tecavüz hazırlıklarına dair raporlar elde edildiğini açıkladı”³⁶¹. Haberi yer almıştır. Gazetede savaşın yıldönümü ile ilgili herhangi bir habere rastlanmamıştır.

Milliyet gazetesinin 27 Haziran 1957 tarihli nüshasında, “Kore’ de yeni bir harp tehlikesi.” başlığı yer almıştır. Haberin devamı ise şu şekildedir, “Teklif ettikleri konferansın reddi üzerine Kuzey Kore, neticesi vahim kararlar alacaklarını bildirdi. Kızılların Kore’ye yeni takviye kıtaları sevki bekleniyor”. Kuzey Kore, “Kore yarımadasında savaşın yeniden başlayabileceğini” ileri sürmüş, Birleşmiş Milletler ve ABD’ye karşı tehditlerde bulunmuştur³⁶².

1957 yılının incelenen gazetelerinde sadece üç habere rastlanmıştır. Bu üç haberden yalnızca biri “Kore Savaşı Yıldönümü”nde yer almış fakat yıldönümü ile ilgili haber olmayıp, Kore’de yeni bir savaşın çıkma ihtimalinden bahsedilmektedir.

³⁵⁹Zafer,29 Haziran 1956.

³⁶⁰Hürriyet, 22 Haziran 1957.

³⁶¹Milliyet,25 Haziran 1957.

³⁶²Milliyet,27 Haziran 1957.

19 Haziran 1958 tarihli Hürriyet gazetesinde, “9. Kore tugayının son kafilesi de dün hareket etti.” haberi yer almıştır. “Uğurlama töreninde Milli Müdafaa Vekili, Türk askerinin düşmana verdiği derslerden bahsetti.” haberin devamı şöyledir: “9. Kore değiştirme birliğimizin son kafilesi bugün saat 12’de Eltinge adlı Amerikan nakliye gemisiyle Kore’ye müteveccihen yurdumuzdan ayrılmıştır. Değiştirme birliğinin uğurlama merasiminde M. M Vekili Ethem Menderes ve NATO Kumandanları hazır bulunmuşlardır. Uğurlama merasimi dolayısıyla Cumhuriyet meydanını dolduran kalabalık halk kitlesi, ‘Yaşa kahraman Mehmetçik. Sen yalnız Türkiye’nin değil, bütün dünya sulhunun bekçisisin. Her zaman, her yerde son söz senin olacaktır.’ Nidalarıyla askerlerimize tezahürat yapmıştır.”³⁶³

1958 yılı 26 Haziran tarihli Cumhuriyet gazetesi, “Kore’deki BM askerleri çekilmeyecek.” Haberini ele almıştır. Birleşik Amerika ile 15 müttefiki, dün komünist Çin tarafından Kore de bulunan Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin geri çekilmeleri yolunda yapılan teklifi reddetmeye karar vermişlerdir³⁶⁴. Gördüğümüz gibi 25-26 Haziran tarihleri Kore Savaşı Yıldönümlerinin haber yapıldığı tarihler olmasına rağmen yine yıldönümü ile ilgili herhangi bir haber yer almamıştır.

26 Haziran 1959 tarihli Cumhuriyet gazetesi “10. Kore birliğinin ikinci kafilesi de bugün yola çıktı”.Haberine yer vermiştir. Onuncu Kore Değiştirme Birliğimizin ikinci kafilesi bugün General Le Roy Eltinge adlı Amerikan nakliye gemisi ile Kore’ye müteveccihen hareket etmiş ve Cumhuriyet Meydanı’nda yapılan törenle uğurlanmıştır. Merasimde Milli Savunma Bakanı Ethem Menderes’le diğer alakalılar ve kalabalık bir halk kitlesi hazır bulunmuştur.”³⁶⁵

27 Haziran 1959 tarihli Vatan gazetesinde yer alan haber, “Güney Kore’ de muhalif bir gazete daha kapatıldı.” başlığı ile duyurulmuştur. Haberın devamı şu şekildedir, “Yargıtay’ın aleyhte verdiği bir karara rağmen, Rhee rejimi muhalif gazeteyi susturmaktan vazgeçmedi”. “Güney Kore hükümeti bugün Yargıtay’ın bir kararına rağmen ileri gelen bir muhalif gazete hakkında verdiği yayın yasağında ısrar etmiştir. Hükümet yeni bir kararla Kyungn-Yang gazetesinin ruhsatını ref’etmiş ve böylece yayını durdurmuştur”³⁶⁶. 1959 yılına ait incelediğimiz dönem ile ilgili iki haber olduğunu görüyoruz. Kore savaşı yıldönümü ile ilgili herhangi bir habere rastlanmamıştır.

³⁶³Hürriyet, 19 Haziran 1958.

³⁶⁴Cumhuriyet, 26 Haziran 1958.

³⁶⁵Cumhuriyet,26 Haziran 1959.

³⁶⁶Vatan, 27 Haziran 1959.

10 Haziran 1960 tarihli Milliyet gazetesinde yer alan, “*Kore’ye tugay yerine bölük gönderilecek*” başlıklı haberde, Kore’ye tugay yerine tam mevcutlu bir piyade birliği gönderilmesine karar verildiği dile getirilmektedir. “*Milli Birlik Hükümeti, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri ve müttefiklerimizle mutabakata vardıktan sonra, bu kararı vermiş ve keyfiyeti İzmir’e bildirmiştir. Kore’ye gidecek bölüğümüz yakında İzmir’e gelecek olan Blatchford nakliye gemisi ile yola çıkacaktır*”.³⁶⁷

13 Haziran 1960 tarihli Milliyet gazetesinde, “*Kore Birliğimiz Bugün Gidiyor*”, başlıklı haberde “*Bölüğümüz kendilerini Kore’ye götürecek gemiye dün bindirildi*” 11. Değişirme tugayı yerine Kore’ye gidecek olan piyade bölüğümüz dün limanımıza gelen General Blatchford gemisine yerleşmiştir. Bölük bugün saat 15.00’te Kore’ye müteveccihen İzmir’den ayrılacaktır³⁶⁸.

22 Haziran 1960 tarihli Hürriyet gazetesinde ise, “*Güney Kore, 210 milyon dolar istiyor*” başlıklı haberinde Güney Kore’nin ABD Başkanı Eisenhower’dan önümüzdeki üç sene içinde her yıl 210 milyon dolar yardım talep etmiştir.³⁶⁹

Yine aynı gazetenin 23 Haziran 1960 tarihli baskısında, “*Güney Kore’de sabık hükümet erkânı hâkim huzurunda*” başlıklı haber yer almıştır. Haberin devamı şu şekildedir, “*Mart ayındaki Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Syngman Rhee lehine seçimlerde hile yapmaktan sanık sabık hükümet sorumlularının muhakemesi bugün başlamıştır. 70 kadar sorumlu seçimlerde hile yapmaktan sanık.*”³⁷⁰

Kore Savaşı’nın yıldönümü olan 25 Haziran 1960 tarihli Hürriyet gazetesinde başlık olarak, “*Kore harbinin 10. Yıldönümü*” atılmıştır. Kore Savaşı’nın 10’uncu yıldönümü sebebiyle Kore Cumhuriyetinin Türkiye’deki Büyük Elçisi General Eung-Kyun Shin, Türk Milletine bir beyanatta bulunmuştur. Bu beyanatta: “*Yüksek demokrasi prensiplerinin korunması yolunda, müşterek gayretler sarf eden Türk ve Kore milletlerinin en yüksek hisse sahiptir*” diyerek şehit olanların hatıralarını anmıştır.³⁷¹

27 Haziran 1960 tarihli Vatan gazetesinde: “*Kore Şehitleri İçin Tören.*” başlıklı haberde Birleşmiş Milletlerin Kore için almış olduğu kararın 10. Yıl dönümü münasebetiyle pazartesi günü resmi bir tören yapılacaktır. Tören, 1950-1953 Kore

³⁶⁷ Milliyet, 13 Haziran 1960.

³⁶⁸ Milliyet, 13 Haziran 1960.

³⁶⁹ Hürriyet, 22 Haziran 1960.

³⁷⁰ Hürriyet, 23 Haziran 1960.

³⁷¹ Hürriyet, 25 Haziran 1960.

Savaşı'nda şehit düşen 16 askerimiz için hazırlanan bronz bir plakanın bulunduğu Birleşmiş Milletler dairesinde yapılacaktır. Haberin devamında Kore Savaşı'na asker gönderen devletlerin isimlerine yer verilmiştir³⁷².

1956 sonrası incelenen gazeteler içerisinde “Kore Savaşı Yıldönümleri” ile ilgili en yoğun haber trafiği savaşın 10. Yıldönümü olan 1960 yılında yer almıştır. Haberlerin manşetten verilmediği, iç sayfalarda yer aldığı gözlemlenmiştir. Ara yıllar olan 1956-57-58-59'da Kore'de bulunan askeri birliğimiz ve diğer olaylarla ilgili birkaç haber dışında yıldönümleri ile ilgili hiçbir habere rastlanmamıştır.

26 Haziran 1961 tarihli Milliyet gazetesinde, “ *Kore şehitlerinin ailelerine madalya verilecek.*” haberi yer almıştır. Bu habere göre, Güney Kore askeri hükümeti, Kore savaşlarında ölen Birleşmiş Milletler askerlerinin ailelerine birer “*Taegu Liyakat madalyası*” verilmesini kararlaştırmıştır. Madalya alacaklar arasında, birçok Türk şehidinin ailesi de bulunmaktadır.³⁷³

1961-1968 yılları arasında incelediğim gazetelerde Kore Savaşı ve Kore Savaşı yıldönümleri ile ilgili hiçbir habere rastlanmamıştır. Türkiye'nin içinde bulunduğu siyasi ortam ve dış politika ile ilgili haberler ağırlık taşımaktaydı. Özellikle “1960 Askeri Darbesi” sonrasında yaşanan siyasi gelişmeler ve dış politikada meydana gelen “Kıbrıs Olayları” gazetelerin manşetlerinde yer almaktaydı.

26 Haziran 1968 tarihli Vatan gazetesi, “ *Kuzey Kore batırılan Amerikan teknesini teşhir etti.*” başlığını kullanmıştır. Haberin içeriği şu şekildedir, 22 Haziran günü, Kuzey Kore sahili açıklarında batırıldığı ileri sürülen Amerikan casus gemisi Panmunjom, mütareke köyünde BM Komutanlığı'na teşhir edilmiştir³⁷⁴.

26 Haziran 1970 tarihli Milliyet gazetesi ise, “*Pekin: Hindi Çin'e asker gönderebiliriz; Kore Savaşının 20'nci yıl dönümünde komünist Çin, Amerika'ya uyardı. Hong Kong'ta Kore Savaşının başlamasının 20'nci yıl dönümünde Kızıl Çin, Asya uluslarına seslendi.*”³⁷⁵ Haberi ile Kore Savaşının bitmesi ile Asya da ki suların durulmadığı görülmektedir. Soğuk Savaş'ın etkileri büyüyerek devam etmektedir.

³⁷²Vatan, 27 Haziran 1960.

³⁷³Milliyet,26 Haziran 1961.

³⁷⁴Vatan, 26 Haziran 1968.

³⁷⁵Milliyet,26 Haziran 1970.

Savaşın üstünden yıllar geçmesi ile basın tarafından hatırlanma durumu da azalmaktadır diyebiliriz. 1950-1955 yılları arasında Kore Savaşı ile ilgili haberler, gelişmeler vb... güncelliğini koruyarak basın tarafından Türk Kamuoyuna sığağı sığağına aktarıldığı halde; 1956-1970 yılları arasında Ulusal Basın'da Kore Savaşı ile ilgili haber ve anma törenlerine ne kadar az bir şekilde yer verildiğini araştırmamızda görmüş olduk.

SONUÇ

Kore, tarihin eski çağlarından beri coğrafi konumu nedeniyle tıpkı Anadolu gibi, birçok uygarlığın istilasına uğramıştır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra "Soğuk Savaş"ın başlaması ile dünyanın iki kutuplu bir döneme girmesi, ilk sıcak çatışma yine konumundan ve kilit noktada olmasından dolayı Uzak Doğu'da Kore'de yaşanmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Türkiye, daha önce arka arkaya yaşadığı iki büyük savaştan ve yaşanan politik gelişmelerden ders çıkardığı için, tarafsızlık politikası izlemeyi seçmişti. İngiltere'nin ve Amerika'nın baskılarına rağmen bu politikasından vazgeçmemiştir. Savaş sonunda hem ekonomik olarak zor bir durumda kalmıştı hem de izlediği tarafsızlık politikası ile uluslararası siyaset arenasında yalnız kalma tehlikesini hissetmişti.

Sovyetler Birliği'nin İkinci Dünya Savaşı sonrası, Boğazlarda üs ve toprak talepleri Türkiye'yi yeni arayışlara sürükledi. Bu arayışlar neticesinde yüzünü Batı'ya dönerek Truman Doktrini ve Marshall Yardımını aldı. 1950 yılında Kuzey Kore'nin Güney Kore'yi saldırması ile başlayan savaş içerisinde Birleşmiş Milletlerin asker gönderme çağrısına ilk yanıt veren ülkelerden biri oldu. Bu durumu NATO'ya girmek için bir fırsat olarak kullanan Menderes Hükümeti, isteğine büyük bir bedel ödeyerek ulaşacaktı.

Savaş 25 Haziran 1950'de Kuzey Kore'nin Güney Kore topraklarına girmesi ile başladı. Soğuk Savaş'ın iki baş aktöründen biri olan Sovyetler Birliği'nin bilgisi dâhilinde meydana gelen bu saldırı ile işin seyri değişerek Amerika Birleşik Devletleri de, Birleşmiş Milletler kararını beklemeden savaşa müdahil oldu. Dünyayı büyük bir yıkıma götüren İkinci Dünya Savaşı sonrasında gerçekleşen bu

sıcak çatışma, bir “Üçüncü Dünya Savaşı” korkusunu ortaya çıkarmış ve tüm dünyayı tedirgin etmişti. Türk basını, bu gelişmeler ışığında manşetlerinde bu korkuya yer vermişti.

BM, 27 Haziran 1950’de, Kuzey Kore’nin silah bırakmaması üzerine aldığı kararla saldırıyı durdurmak ve barışı tesis etmek amacıyla üye devletlere Güney Kore’ye yardım etme çağrısında bulundu. Bu yardım çağrısına ABD’den sonra ilk cevap veren ülke Türkiye olmuştur. Türkiye ile birlikte toplam 16 devlet, Kore’de gerçekleşen barış karşıtı eyleme yardım kararı almıştır. Böylece, BM bayrağı altında ordu kurularak ilk adım atılmıştır.

Türk kamuoyu savaş başladığı andan itibaren yaşanan gelişmeleri çok yakından takip etmiş ve yeni bir dünya savaşı çıkması ihtimaline karşı, Türk halkının güvenliğinden endişe duymasına neden olmuştur. Özellikle Türk tugayının Kore Savaşı’na katılmasıyla birlikte bütün yürekler Kore için çarpmaya başlamıştır. Siyasi iktidarın amacı her ne kadar NATO üyeliğine kabul edilmesi için avantaj elde etmek olsa da Türk halkı kendi evlatlarını çok tehlikeli bir savaşın içine bile bile “Vatan Sağolsun” diyerek göndermiştir.

Siyasi iktidar, asker gönderme kararını TBMM’ne gönderme nezaketin de dahi bulunmadan, sadece asker gönderme sebeplerini yüce mecliste okumakla yetinmiştir. Bu da muhalefet cephesinde çok sert eleştirilere maruz kalmasına neden olmuştur. Türk halkı geçmişte olduğu gibi, şimdi de yani Kore Savaşı’nda tavrını mazlum milletlerden yana göstererek yerini almıştır.

Kore Savaşı sırasında gösterdiği başarılar için birçok övgü ve madalya alan birliğimiz çok çetin çarpışmalar sonucunda birçok şehit, yaralı ve gazi vererek ülkemize geri dönmüştür. Türkiye, Kore’ye toplam on askeri birlik göndermiş, bunlardan ilk üçü savaşta sıcak çatışmalarda yer almış diğerleri ise barışı tesis etmek amacıyla görev yapmışlardır.

Kore Savaşı başladığı andan itibaren Türk basının da büyük bir ilgi ile izlendi. Türk askerinin Kore’ye gönderilmesi ile ayrı bir boyut kazandı. Savaş devam ederken gösterilen yoğun ilgi, savaşın bitiminden sonra ki yıldönümlerinde yerini unutulmuşluğa bırakmıştır. İncelediğimiz gazetelerde 1955 yılı sonrası Kore Savaşı yıldönümü ile ilgili haberler de büyük bir azalma olduğu görülmektedir. Bu azalmanın nedeni olarak savaşın bitmesi ile Türkiye’nin esas gündemine dönmesi etkili olmuş olabilir. 1955 sonrası hükümette meydana gelen sorunlar, iktidar-muhalefet sürtüşmesi, 1960 askeri darbesi, Kıbrıs sorunu gibi gündemler ile Türk

basını Kore Savaşı'nı geride bırakmıştır. Günümüzde Güney Kore ve Kore Savaşı ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinden başlayarak yükseköğretim öğrencilerine kadar büyük bir genç kesim tarafından merakla takip edilmektedir. Son yıllarda meydana gelen bu ilgi ve merak konusunun nedenlerinden biri Güney Koreli müzik grupları bir diğeri de geçtiğimiz yıllarda yayınlanan “Ayla” filminin Türk Milletinde yarattığı etki olabilir. Temennimiz bu ilgi alakanın devam etmesi ve unutulmaya yüz tutmuş, bizim için çok büyük öneme sahip olan bu savaşın hak ettiği değeri görmesidir.

KAYNAKÇA

I- RESMİ YAYINLAR

TBMM tutanak Dergisi, XXV, Dönem 8, (30 Haziran 1950).

II- SÜRELİ YAYINLAR

a) Gazeteler

Cumhuriyet

Hürriyet

Milliyet

Ulus

Vatan

Yeni Asır

Zafer

b) Dergiler

Atlas

Ayn Tarihi

Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi

Korsavaş

Popüler Tarih

Silahlı Kuvvetler Dergisi

Stratejik Etütler Bülteni

Tarih Okulu Dergisi

III- KİTAPLAR

AHMAD, Feroz, **Demokrasi Sürecinde Türkiye 1945-1980**, Hil yayımları, 4. Baskı, İstanbul, 2010.

ARNA, C. – ASLANOĞLU, H., **Kore ve Kore Harbi**, Emek Basımevi, Ankara, 1951.

ARMAOĞLU, Fahir, **19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789-1914)**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1997.

ARMAOĞLU, Fahir, **20.Yüzyıl Siyasi Tarihi (1914-1980)**, Cilt 1, 7.baskı, İş Bankası Kültür Yay, Ankara, 1991.

ARSIN, Ali, "**Soğuk Savaş'ın Kaynakları ve NATO'nun Kuruluşuna Yol Açan Gelişmeler**", NATO Savunma ve Eğitim Yöneri Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:133, Ankara, Ocak 1984,

ARTUÇ, İbrahim, **Kore Savaşlarında Mehmetçik**, Birinci Baskı, Kastaş Yay., İstanbul, 1990.

AYDEMİR, Şevket Süreyya, **İkinci Adam, III**, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1968.

BODUR, Harun, **Kronolojik 20.Yüzyıl Siyasi Tarihi**, Çağlar Yayınları, Ankara, 2005.

CRANKSHAW, Edward **Kruşçev' in Anıları 2** ,1. Baskı, Milliyet Yayınları, İstanbul, 1971.

DEMİR, Sertif, **Kore'de Türk Muharebeleri**, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2012.

DENİZLİ, Ali, **Kore harbinde Türk Tugayları**, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1994.

DENİZLİ, Ali, **Kore Savaşı Uzaklardaki Kahramanlar ve Zaferleri**, Birinci Baskı, Başlık Yayınları, İstanbul, 2010.

DORA, Celal, **Kore Savaşında Türkler 1950-1951**, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1963.

ESENBEL, Melih, **Türkiye'nin Batı ile İttifaka Yönelişi**, İsis Yayımcılık, İstanbul, 2000.

GÖNLÜBOL, Mehmet-ÜLMAN, A. Haluk-BİLGE, A. Suat- SEZER, Duygu; **Olaylarla Türk Dış Politikası (1919–1995 Dönemi)** 9. Baskı, Siyasal Yayınları, Ankara, 1996.

GÜRKAN, İhsan, **Kore’ de Savaş Ulaştırması**, E.U. Basımevi, Ankara, 1953.

GÜRSEL, Haluk F., **Tarih Boyunca Türk Rus ilişkileri**, Ak Yayınları, İstanbul, 1968.

HWANG, Kyung Moon, **Kore Tarihi**, Birinci Baskı, Marka Basım (Feylesof Kitapevi), İstanbul, Nisan 2018.

KARAOSMANOĞLU, Ali L. “**Kore Savaşı Uzak Savaşın Askerleri**”, **Kore Savaşı’ nın Stratejik İkilemleri**, Birinci Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2013.

KARATAŞ, Nuri, **Türk-Amerikan Siyasi İlişkileri (1939-1952)**, Birinci Baskı, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2013.

KARPAT, Kemal H., **Türk Siyasi Tarihi**, 4.baskı, Timaş Yayınları, 2013, İstanbul.

KENNEDY, Paul, **Büyük Güçlerin Yükselişi ve Çöküşleri**, Türkiye İş Bankası Yay., İstanbul, 2001.

KİSSİNGER, Henry, **Diplomasi** , II. Baskı, İş Bankası Kültür Yay., Ankara, 2000.

Kore Harbi Kore Türk Tugayı ve BM Askerlerinden Alınan Dersler, Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı Yay., Ankara, 2001.

Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetleri Muharebeleri (1950-1953), E. U. Basımevi, Ankara, 1959.

Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetleri’nin Muharebeleri (1950-1953), Genel Kurmay Başkanlığı yay., Ankara, 1975.

Kore’de Savaşanlar Derneğinin Muhtırası (Kor Savaş Genel Merkezi), Gür Yılmaz Matbaası, Ankara, Ağustos 1975.

Kore’de Savaşanlar Derneğinin Muhtırası; Ankara, 1974.

ORAN, Baskın, **Türk Dış Politikası**, 1.Cilt, 6.Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul, 2003.

ORDU, Mehmet Kürşat, **Amerikan Kamuoyunda Kore Harbi**, Berikan Yayınevi, Ankara, 2009.

ORGA, İbrahim, **Kore**, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1958.

ÖKE, Mim Kemal, **Unutulan Savaşın Kronolojisi Türkler ve Kore 1950-1953**, TC Kültür Bakanlığı Yay., İstanbul, 2000.

ÖYMEN, Altan, **Değişim yılları**, 5.Baskı, Doğan Yayınları, İstanbul, 2004.

SANDER, Oral, **Siyasi Tarih 1918-1994**, 6. Baskı İmge Kitap Evi Yayınları, Ankara, 1998.

SANDER, Oral, **Türk Amerikan İlişkileri**, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yay., Ankara, 1979.

SARAY, Mehmet, **Sovyet Tehdidi Karşısında Türkiye'nin NATO'ya Girişi III. Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Hatıraları ve Belgeleri**, Atatürk Araştırma Merkezi Yay., Ankara, 2000.

SARINAY, Yusuf, **Türkiye'nin Batı İttifakına Yönelişi ve NATO'ya Giriş(1939-1952)**, Birinci Baskı, Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1988.

SUNALP, Turgut, **Kore Harbi**, Harp Akademileri Yay., İstanbul, 1954.

SOYSAL, İsmail, **Türkiye'nin Uluslararası Siyasal Bağlıları II (1945-1990)**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1991.

ŞAHBENDEROĞLU, Vural, **Kore Savaşı ve Türkiye'nin NATO'ya Kabul edilmesi**, Birinci Basım, Yason Yay., Ankara, 2018.

TUĞTAN, Mehmet Ali, **Kore Savaşı Uzak Savaşın Askerleri**, 1. Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, Mayıs 2013.

TURAN, Sibel, **"Kore Savaşı", Türk Dış Politikası 1919-2008"**, Platin Yay., Ankara, 2008.

ULUKSAR, Gündüz **"İkinci Dünya Savaşı Öncesi ve Savaşın Devamında Türk-Rus İlişkileri"**, Altıncı Askeri Tarih Semineri Bildirileri II, Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1998.

ÜÇAROL, Rıfat, **Siyasi Tarih**, Harp Akademileri Yay., İstanbul, 1987.

YALÇIN, Durmuş ve diğerleri, **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II.** , Atatürk Araştırma Merkezi, Cilt 2, Ankara, 2002.

YALMAN, Ahmet Emin, **Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim (1945-1970)**, IV, Rey Yayınları, İstanbul, 1971

YAZICI, Tahsin, **Kore Birinci Türk Tugayında Hatıralarım**, Ülkü Basımevi, İstanbul, 1963.

YILMAZ, Veli, **Yakın Dünya Harp Tarihi Özetleri**, Harp Akademileri Yay., İstanbul, 1993.

IV- MAKALELER

AKAGÜNDÜZ, Ahmet Hulusi, " Kore'den Anılar", **Korsavaş**, S:29 (Ekim,1977),

GÖKMEN, Mahmut Ertan, "1897- 1910 Kore'nin Politik Durumu ve Dehan İmparatorluğu", **Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi**, Ankara, 2016.

İNCEOĞLU, İ.Hakkı, " Kuzey Yıldızı(North Star) Sembolünün Öyküsü", **Korsavaş**, S:63 (Ağustos, 1980).

“Kore Savaşının Başlamasının Türk Basınına Yansımaları”, **Silahlı Kuvvetler Dergisi**, S:377 (Temmuz, 2003),

ÖZSELÇUK, Nusret, “ Kore Savaşı ve Türkiye”, **Stratejik Etütler Bülteni**, S:85 (Ağustos, 1990),

ÖZSOY, İskender, “Kunuri’de Kurbanlık Değildik”, **Popüler Tarih**, S. 7(Aralık,2000).

SEBÜKCEBE, Muzaffer, “Kore’ de Türk Tugayı’ nın 1951 YılıSavaşları” , **Korsavaş**, S:5 (Eylül, 1975).

VODİNAL, Murteza, Türkiye ve Kore Savaşı, **Korsavaş**, S: 25 (Haziran 1977).

V- İNTERNET KAYNAKLARI

<http://www.questia.com/PM.gst?a=08d=23387043>

<http://www.ibiblio.org/pub/academic/history/Marshall/military/korean.war>,

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/26/2131/22044.pdf>

VI- TEZ ÇALIŞMALARI

ELMAS, Ahmet, **Kore Savaşı’nda Türk Ordusu**, (Dokuz Eylül Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2004.

İŞİK, Adil, **Kore Savaşında Türk Ordusunun Lojistik Desteği**, (Dokuz Eylül Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2009.

ÖZAYLAR, Murat, **Kore Savaşında Türk Askerleri**, (Dokuz Eylül Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi), İzmir, Mart 2005.

SİPAHİ, Serkan, **Kore Savaşı ve Türk Kamuoyu**, (Dokuz Eylül Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2007.

VII- BELGESEL

Kutup Yıldızı Belgeseli, TRT

Kore Savaşı Belgeseli, NTV

KAYNAK: **Ulus**, 26 Haziran 1952.

B. Milletler Kore Komiyonuna başkanlık etmiş olan Kasım Gülek

Kore'ye dair K. Gülek'in izahatı

Kore Uzak Şark'ın askerlik ve politika bakımından en hassas yerlerinden biridir.

Kuzey Kore Komünist kuvvetlerinin Güney Kore Cumhuriyetine ilanı harp ettiğini bildiren ajans haberi bütün dünyada bir bomba tesiri yapmış bulunmakta dır. Birleşmiş Milletler Komisyonuna başkanlık etmiş ve Kore devletleri arasında yapılan müzakerelerde hazır bulunmuş olan Kasım Gülek'le konuşan bir arkadaşımıza Gülek beyanatında ba- (Soru 3 üneü S. 5 inet altında)

Hükümet resmî ilânlar kararını iptal mi etmiş ?

Dün öğrendiğimiz fakat teyidüne imkân bulamadığımız bir habere göre Bakanlar Kurulu resmî ilânlar hakkında son defa almış olduğu kararını iptal etmiştir. Bülendiği üzere bu kararla bütün resmî ilânların, özel kişiler tarafından çıkarılan Zafer Gazetesinde neşri inhisar altına alınıyordu. D.P. Hükümetinin, demokrasi zihniyeti ile kabili telif olmayan bu kararı matbuat tarafından iyi karşılanmamış ve kararın şiddetle aleyhinde bulunulmuştu. Tabiiğine imkân bulamadığımız iptal kararı eğer doğru ise, Hükümetin bu yeni kararı matbuattaki aksül-ameli gözönünde tutarak ve haklı olarak vermiş olması muhtemeldir ve her adillâne karar gibi sayılmaya layıktır.

Kore'de harp patlak verdi

Ruslar tarafından desteklenen Kuzey Kore komünist kuvvetleri Güney Kore'ye dün sabah taarruz ettiler

Komünistler hükümet merkezi Seul'e 40 kilometre yaklaştılar, Güney Kore Dış Bakanı, hücumu caniyâne olarak vasıflandırdı

Uzakdoğu'nun gerek siyasi gerek askerî bakımından ehemmiyetli bir bölgesi olan Kore'de dün resmen harp patlamıştır. Kuzey Kore'deki komünist hükümetin radyosu da harbin resmen ilân edildiğini bildirmiştir. Anadolu Ajansının muhtelif kaynaklardan aldığı haberlere göre komünist Kuzey Kore kuvvetleri evvelki gün Güney Kore Cumhuriyetine muhtelif taarruzlarda bulunmuşlardır. Moskova tarafından desteklenen Kuzey Kore kuvvetleri topçu ateşinden sonra taarruza geçmişlerdir. Komünist kuvvetlerin ilk hamlede Seul'un kırk mil kuzey batısındaki bir kasabayı işgal ettikleri bildirilmektedir. Seul'deki Amerikan askerî memurlarına talimat verilmiştir. Güney Kore'deki Amerikan askerî heyeti ceman 500 (Soru 4 üneü S. 1 inci Su. da)

Kuzey ve Güney Koreyi gösterir harita

Amerika'nın teşebbüsü üzerine

Güvenlik Konseyi acele toplandı

Amerikanın, Kore'deki hâdisenin Ruslar tarafından desteklenmiş

EK: 3

Günlüğü'nde ilerde Cumhurbaşkanlığına namzet göstermek isteyenler varmış!

Halk Partisi mahfillerinden sızan haberlere göre, ilerde şayet iktidara geçerse, Halk (Soru Sa. 4 Sü. 4 de)

Sandukannın bulunduğu mahal ve ihtiram nöbetçileri

Kore hakkında Komünist sulh teklifinin akisleri devam ediyor

Amerika Dışişleri Bakanlığı teklifi ihtiyatlı ve samimiyetinden şüphe eder bir tavırla karşıladı

Washington, 24 a.a. (Usis) — Rusya'nın Birleşmiş Milletlerdeki delegesi Jacob Malik'in beyanatını cumartesi günü azami ihtiyatla karşılayan Amerikan Dışişleri Bakanlığının tavrında, herhangi bir değişiklik olmamıştır. Bu hususta fikirleri sorulan hükümet resmi şahsiyetleri, Amerikan Dışişleri Bakanlığının, cumartesi günü yayınlanmış olduğu beyanata işaret etmediler. Beyanati yayınlayan Uzaksark işlerinde Dışişleri Bakan Muavini Dean Rusk, «Eğer Mr. (Soru Sa. 5 Sü. 1 de)

Belediye başkanının sıkıntısının sebebi

Ankara Belediye Başkanı A. tıf Benderlioğlu, son günlerde şehrimizde yaratılmak istenen sun'i et bühranı, kasapların zım teklifi ve Ankara mezbahasında vâki olan işi terketme meseleleri üzerinde kendisini ziyaret eden bir arkadaşımıza şu beyanatta bulunmuştur: «Şehirde bundan bir kaç gün evvel görülmüş olan et darlığı tamamıyla sun'idir. Bunu isbat

Kore birliğimize fevkalâde birlik takdirnamesi

Ankara, 25 (a.a.) — Milli Savunma Bakanlığında öğrenildiği ne göre, Birleşik Amerika Savunma Bakanlığı Kore savaş birliğimize fevkalâde birlik takdirnamesi olan Distinguish Unit Citation'ın verilmesini tasvip etmiştir.

KAYNAK: Zafer, 26 Haziran 1951.

EK: 4

Kore harbinin 4 üncü yılı

[Baş tarafı birincide]

rinden kimse iştirak etmemiş, sadece İngiltere sefaretinden bir mümessil bulunmuştur. Bil dirildiğine göre, Amerikan sefareti erkânı, dün gece gösterilere boykot kararını vermişlerdir.

Rhee nutkunda, Kore harbinin ve mütareke görüşmelerinin bir tarihçesini yapmış, Kore meselesinin siyasi yollarla halline imkân olmadığını, mütareke imzalanırsa bile komünistlerin Güney Koreyi ele geçirmek için her türlü çareye başvuracaklarını, Korenin bütünlüğünü temin etmeden mütarekenin yapılamayacağını söyleyerek:

«Bu uğurda kanımızın son damlasına kadar doğuşacağız» demiştir

KAYNAK: Milliyet, 26 Haziran 1953.

KAYNAK: Cumhuriyet, 26 Haziran 1953.

lar-
min
rşu-
leri
bu
rsa
ap-
Ba-
ki,
lar-
nun
bir
bu
na-
irk
ou-
ale
ki,
u-
lâ-
ez
rt
ö-
ne
ou
n,
e-
r.
ou
e-
ir
u
i-
k
n
r-
-

özer idare ve belediyelerle, dev-
let iktisadî teşekkülleri ve ser-

in olarak gösterdiği için bu
müteahhide sarı basın kartı ve-
(Sonu Sa. 4 Sü. 2 de)

Kore harbinin üç senelik blâncosu

Kızıkların harp boyunca ölü ve yaralı olarak zayıtı 1.937.000 e baliğ oluyor

Vaşington, 25 (a.a.) — Ame-
rika müdafaa vekâleti, Kore
harbinin üçüncü yılını tamam-
laması münasebetiyle bir bro-
şür neşretmiştir. Broşürde, Gü-
ney Kore silâhlı kuvvetler
mevcudunun yarım milyona
yaklaştığı belirtilmektedir. Üç
senelik harbin kaç mal oldu-
ğu tasrih edilmemişse de bu
miktar yalnız Amerika için
gayri resmî bir ifade ile
15.000.000.000 dolar olarak tah-
min edilmektedir.

Amerika üç sene zarfında
4.386 çü, 99.550 yaralı ve
2.704 esir vermiştir. 8.682 A-
merikalı kayıptır. İlk zaman-
larda kayıp olarak bilinen fa-
kat bilâhare meydana çıkan
19.540 kişi bu miktara dahil
değildir.

Komünistlerin ise 1.937.000
ölü ve yaralı verdiği tahmin e-
dilmektedir. 406.000 i bulan
(Sonu Sa. 4 Sü. 3 de)

Güney Kore Başkanı
Syngman Rhee

Si
ve
İs
dett
luna
dime
sere

KAYNAK: Zafer, 26 Haziran 1953.

KAYNAK: Cumhuriyet, 26 Haziran 1954.

YARIŞATLARI
Yetiştirici ve Sahipleri Cemiyetinden :
932 İstanbul At Yarışlarının 29 Haziran Pazar gününe başlayıp 12 hafta devam edeceği sayın meraklılara ilân olunur.

VATAN
İGRIYE İGRI - DO
Başmuharriri: AHMET EMİN

12 - SAYI: 3993 - 27 Haziran 1952 Cuma - Fiyatı 15 kuruştur

Kore'de, şiddetli savaşlar oluyor

Müttefikler, stratejik ehemmiyeti olan bir tepeyi işgal etmek için Koruganlara karşı ilk defa alev makinesi kullandılar

Amerikalılar, İngiltere'nin Kore siyasetini tenkid ediyorlar

Hep aynı Saffayım
Yazan: Ahmet Emin YALMAN

Denizli 25 Haziran — Çivril'de D. P. başkanının yanında bulunuyordum. Postayı getirdiler, aradan bir de (Zafer) gazetesi çıktı. Başkan, gazetenin bandını açmadan dedi ki: —Galiba bu gazetede size çanta bir yazı var. —Keremti mi var, kâhin mi var, kilmem. Band açılınca, gazetesinde: «Yalmanın safı belli oldu» başlıklı ve Mümtaz Faik isimli bir makale bulunduğunu gördük.

Yazı ekibimizin dün sabah Uşak'tan başlayan otomobil seyahatini Sivrihisar bucağı merkezinde, Çivrilde, Çalda, Çalın Hançalar köyünde, nihayet Pamukkalede bitirdik. Her yer ve malûmat toplama işiyle Denizli istikamete...

Kore irtibat komutanı Türk karargâhında tetkikte

Dr. Musadede
Başbakan ancak parl edilinceye kadar vaz

Associated Press
Seul 26 — Bugün Batı cephesinde, Kore harbinin üçüncü yılının başlangıcında, Müttefik kuvvetleri Çinlilerin zırhlı vasıtaları takviyeli olarak müdahale ettikleri bir tepeyi beş buçuk saat süren şiddetli çarpışmalardan sonra ele geçirmişlerdir.

Müttefikler bu savaşlarda Çin koruganlarını tahrip etmek için alev makineleri kullanmışlardır. Cephe boyunca sıcakların bir denbire artması neticesi diğer kesimlerde harekât hafiflemiştir.

Moskova radyosu Yalu bombardımanından bahsetti
Londra 26 (A.P.) — Moskova radyosu dün geceki yayınlarından birinde «Amerikan hava (Devamı Sa: 5; Sü: 7 de)

KAYNAK: Vatan, 27 Haziran 1952.

PAZARTESİ
22
HAZİRAN
1953
Fiyatı: 15 kuruş

VATAN

İĞRİYE İĞRİ - DOĞRUYA DOĞRU

Doğu Rus tü
Sovyet bölgesini
Binlerce ki
kişinin ku

ki üçlü
eri kaldı
ranı ile yine bu
çlüklerin halli
iriliyor
kkında Amerika
örüş ayrılığının
ğu bildiriliyor

General Clark Rhee'yi
şiddetle tenkid etti
Uzak Doğu Komutanı «Bu gibi hareketlere girişmeyeceğine dair Güney Kore Cumhurbaşkanı Rhee teminat vermişti.» dedi. Kore'ye Amerikan paraşütçü kıt'aları gönderildi

H.P. Kurultayı
gün toplanıyor
kara, 21 — Onuncu Büyük
Kurultayı yarın sabah sa
da şehrimizde Büyük Si
salonlarında toplanacak
Toplantıda hazır bulunacak
63 il delegesi şehrimize gel
bulunmaktadırlar. Bine ya
delegenin katılacağı Kurul
Genel Başkan İsmet İnö
(Devamı Sa: 7 Sü: 4 de)

Musaddık'ın
kileceği
yeniyor

Prof.Ş
« İrtic
Şükrü Babar
riyeti» nam
Profesör Şükrü Bal
ticia lehindeki mask
yetine alı örnekleri
denberi sütunlarımızda
dıyoruz. Şükrü Babar
lâp ve cumhuriyete
metleri müdafaa eden
nin ademi mevcudiyet
kabil, makalelerinin sü
kazini teşkil eden me

Fransız kabinesini
Kurmaya Antoine
Pinay davet edildi

Doğu Berlinde yapılan

Mareşal Papagos dün Yeşilköyde uçağa binmeden önce

Pusandaki kampta kaçan esirlerin eşyaları toplanıyor..

Anadolu Ajansı
Washington, 21 — Amerikan
erinde teyit edildiğine gö
ce 17 hazirandan 29 hazira
bir edilen Bermuda kon
nının tarihi, Fransadaki ka
buhranı yüzünden 6 tem
birakılmıştır. Bermudada
Devan Kulüpte üç hafta ev
atulan dairelere lüzum kal
ı bildirilmiştir. Fransada
e buhranın yanında da
rin bir buhran mevcut ol
kanaatinde bulunan bazı
(Devamı Sa: 7 Sü: 4 de)

Anadolu Ajansı
Tokyo, 21 — Bugün neretti
ğı şiddetli bir beyannamede, U
zak Doğu Birleşmiş Milletler kuv
vetleri başkomutanı General
Mark Clark Syngman Rhee ta
rafından Kuzey Koreli esirlerin
serbest bırakılmasını, Birleş
miş Milletler komutanı olmak sı
fatiyle salâhiyetlerinin tam bir
ihlâli olduğunu bildirmekte ve
sunları ilâve etmektedir:
«— Rhee, General Clark ile
istişare etmeden evvel bu gibi
hareketlere girişmeyeceği hakkın
da kat'i teminat vermiş bulun
yordu. Güney Kore devlet baş
kanı, üç kere teminat vermiş ve
ou teminatlarına inanılmıştır.
Güney Kore kamplarındaki esir
lerin, müteaddit teminatlara râğ
men serbest bırakılması keyfi
yetinin, Güney Kore hükümeti
(Devamı Sa: 7 Sü: 4 de)

Anadolu Ajansı
Mareşal Papagos dün Yeşilköyde uçağa binmeden önce

KAYNAK: Vatan, 22 Haziran 1953.

filen sandukasını halk bugün ziyaret e d e c e k

Kore harbinin birinci yıldönümünde durum

Kanlı savaşın cereyan ettiği cephenin merkez kesiminde komünist'ler yeniden tahşidat yapıyorlar

Korede Müttefik hafif topçusunun atışları

Tokyo, 24 (AP) — Korede Birleşmiş Milletler ile komünist kuvvetleri arasında adam adama, top topa, tayyare fayyareye yapılmış mücadele bu gece birinci senesini tamamlamıştır.

Komünist Çiçiller de müttefik kuvvetlerini merkezi Korede iki mühim tepeden çıkarmışlar ve batı cephesinde de bir müttefikleri kolunu sarmaya çalışmışlardır. Bugünün en kanlı çarpışması 38'inci arz dairesinin 20 mil şimalinde cereyan etmiştir. Düşman batı cephesinde bugünlerde yeniden taze kuvvet yığdığını müşahede edilmiştir.

Savaş hattında Rusların atış kes teklifleri yayıldığı bir sırada müttefik kıtaları kızılarmın 3'üncü ilkbahar taarruzu hazırlıklı, lannı bozmak üzere şiddetle savaşmaktaydılar.

Bazı yüksek rütbeli subaylara göre kızılarmın üçüncü ilkbahar taarruzu güney Korenin kuzeyi Kore tarafından istilâsının birinci senesi devriyesi olan pazarı günü başlaması kuvvetle muhtemeldir.

Kızılarm 100 mil genişliğindeki cephe hattının bilhassa Seul'un kuzey batısındaki bölgeye asker yığmaktadırlar. Müttefiklerin

Hürriyet şehidi, mümtaz adamı Mithat-Pasancı'nun cenazesini taşıyan Akşirri dün saat 15,30 da limana gelmiş ve Galata rıhtımına taşınmıştır.

Vapurun rıhtıma yanaşmadan önce bir askerî kütüphane ve Yüksek Okullar öğrencileri, büyük bir halde, mektepliler, D. P. C. ve Millet Partisinden bir yek kağıtlamada hazır bulunmuşlar. Gemiye önce V. Belediye Başkanı Prof. (ö. merhumun kızı bayan Mesure, torunu ve ailesi ile İstanbul Milletvekili D. P. II Başkanı Dr. Mük Sarol ve Basın mensupları olarak geminin arka ambütünde mürettebatta ndılar ve bir subayın saygı vaziyetinde bulunoukları çelenklerle müşahade edilmiş sanduka önünde ilâkâfesinde bulunmuşlardır.

Cidde Ehlîliğimiz müftüsü Sanim Yemişioğlu Taif'ri şehrimize kadar merhabesini sandukasına refakat etmişlerdir.

Sanduka müteakiben subaylar olmak üzere bir yek askerî tarafından tanzim edilmiş ve hazırlanmış cenaze arabasına ellerinde taşınmış ve rıhtımdan ca Yıldızda Çadır Köşer hazırlanan katafalkta götürek ihram ile yerleştirilmiştir.

Burada, Valli ailesi erkekleri D. P. I. Başkanı ile basın mensupları, baş ucunda büyük Türk Bayrağı ve yanlarında ellerinde bulunan şerhâh fahş önünde ikinci bir ihram durumu yapılmışlar ve meşhur sandukası okunan fahş yek müteakip sabaha kadar yet değiştirerek kendilerini yek olan erlerin emanet

[Devamı Sa. 3. Sü. 4 de]

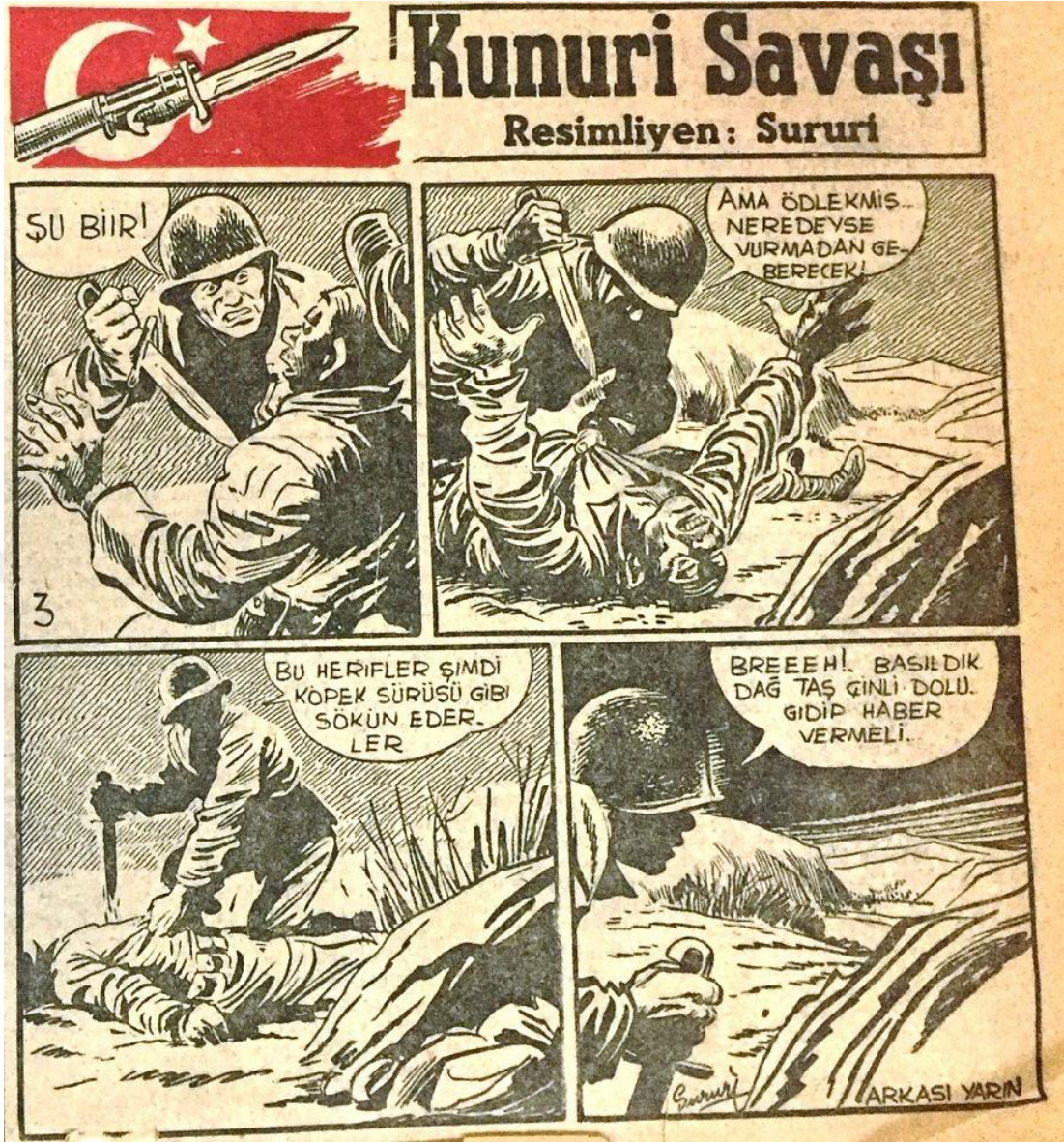
[Devamı Sa. 3. Sü. 5 de]

Biz nasıl görüyoruz?

Elbet yapacaklar, çünkü vazifeleridir

Rusların bu sene müted hîlâfına Hicazı pek çok hacı namazgöndermeleri Suudi Arabistan Hükümetinin nazarı dikkatini çekmiştir. İslâmın şartlarını dahi bilmiyen binlerce genç komünistlerin kütütle halinde memleketine girmelerini Kral İbni Suudun dışarı ile karşıladığını ajanslar bildiriyorlar. Bunların hacı gibi dini bir ferizeyi yerine getirmekten ziyade hacılara ve halka komünizm propagandası yapmağa geldiklerinden artıka ne edilmeyenmiş, Suudi Arabistan Hükümeti hâcî akâdelerine

KAYNAK: Milliyet, 25 Haziran 1951.

KAYNAK: Hürriyet, 1 Mayıs 1951.

DÜNYA MATBUATINDAN İKTİBASLAR

Kore harbi üçüncü yılına bastı

25 Haziranda Kore Harbi ikinci yılını tamamlayarak üçüncü yılına başlamış olacaktır.

Memleketin sarp ve ıssız dağ ve tepelerinde çarpışmalar hâlâ devam etmekte, Arada sırada alevlenmektedir. Mütareke müzakereleri bir çıkmaza girmiştir. Yorum askerini yegâne ümidi, değiştirme birliğinin gelmesidir. Yalnız askerler değil, generaller bile bu yıpratıcı, yeknasak harpte değiştirilmektedir.

Bilindiği gibi, Birleşmiş Milletler, Kore harbine Kuzey Koreli kızıl-ların 25 haziran 1950 de Güney Kore'ye taarruzlarını müteakip müdahale etmiştir. 25 haziranda kızıl-lar sabahın saat beşinde Güney Kore'yi istilâya başlamışlardır. Komünist kuvvetler, durdurulması imkânsız bir sel gibi beş gün zarfında Seul'u ele geçirmişler ve daha cenuba sarkmışlardır. 2 Temmuzda ilk Amerikan birlikleri Kore'ye gelmiş ve 24 üncü piyade tümenine bağlı birlikler karaya çıkmışlardır. 5 Temmuz 1950 de bu birlikler harbe girmişler ve karşısındaki 10-15 misli düşman karşısında çekilmek zorunda kalmışlardır.

Bunu sıkıntılı haftalar ve hattâ aylar takip etmiştir. Güneyde ada ya çıkarılan diğer birliklerle birlikte küçük, fakat kuvvetli bir müdafaa hattı kurulmuş, kızıl-lar, müttefikleri bu köşeden atmağa bir türlü muvaffak olamamışlardır.

16 eylül 1950 de 8 inci ordu taarruza başlamış ve Pusan müdafaa hattından dışarı çıkmıştır. Az sonra Seul istirdat edilmiş ve müttefikler süratle Kuzey Korede ilerlemeğe başlamışlardır. 1950 kasımında 7 inci Amerikan piyade tümeni Kore - Mançurya hududunu teşkil eden Yalu nehrine ulaşmıştır.

Fakat hâdiseler bundan sonra yine değişik bir safha arz etmiştir. 26 kasımında Çin kızıl-ları âni bas-sın şeklinde harbe katılmış ve 3 inci ordu Güneye doğru Seul üzerine çekilmek zorunda kalmıştır.

Bu arada 8 inci ordu komutanı General Walton Walker bir jeep

iki yıllık harp içersinde Kore'nin zayıtı ölü, yaralı ve kayıp olarak 2 milyonu aşmıştır. Ayrıca harp yüzünden 10 milyon Koreli evsiz, barsız kalmış, 682 binden fazla ev ve umumi bina harap olmuş, 300 bini Güney Koreli olmak üzere Birleşmiş Milletlerin zayıtı 420 bine, kızıl-ların zayıtı ise 1675000 ne ulaşmıştır.

kazasında ölmüş halen Atlantik Paktı kuvvetleri Başkomutanı olan General Ridgway 27 aralıkta kumandayı ele almıştır. Bu sırada düşman umumi taarruza başlamış ve Başkumandan bulunan General MacArthur kotalara geri çekilmek emrini vermiştir. Geri çekilme hareketi gayet mahirane bir şekilde başarılmış, bu arada Kunuri'de Türk birliğinin müdafaada gösterdiği kahramanlık Kore harp tarihinde ehemmiyetli bir yer işgal etmiştir.

Müttefikler 21 ocak 1951 de toparlanarak karşı taarruza geçmişler ve komünistler geri çekilerek, Seul'u bırakmışlardır. Bu arada karşılıklı taarruzlar devam etmiş ve Kuzey Kore başkenti olan Pyongyang bir defa daha müttefiklerin eline geçmişse de, tekrar kızıl-lara bırakılmıştır.

23 nisan 1951 ve 16 mayıs 1951 tarihlerinde komünistler iki kuvvetli taarruza daha kalkmışlarsa da, bu hareketleri kendilerine pahalıya maledilmiş ve düşman muazzam zayıta uğrayarak geri çekilmek zorunda kalmıştır.

Mağlûbiyetten sonra müzakereler fash başlamıştır. 24 haziran 1951 de Sovyet Rusya'nın Birleşmiş Milletler delegesi Jakop Malik ateş kesilmesi ve mütareke yapması teklifini ortaya atmış ve ilk mütareke görüşmeleri 10 temmuz 1951 de, yani bundan bir sene kadar evvel Kaesong'da başlamıştır. Aylarca süren neticesiz görüşmelerden sonra 15 ekimde görüşmeler Panmunjon'a nakledilmiştir.

Umumiyetle 38 inci arz dairesinin kuzeyinde uzanan bir ateş kes hattı kabul edilmiş ve bundan sonra pazarlık devam ederken askerî hareket da yavaşlamıştır.

Kore'de mütarekenin yapılmasına engel olan yalnız bir nokta kalmıştır. Harp esirlerinin mübadelesi. Müttefikler — yani Birleşmiş Milletler — ellerindeki harp esirlerinin yeniden komünist idaresindeki memleketlere dönmek isteyip istemediklerini sormak ve buna göre hareket etmek kararındadırlar. Zira harp devamınca binlerce komünist, kendilerinin komünizme karşı korunacak bir yer temin edileceğine inanarak teslim olmuşlardır.

Kore, iki yıllık harpten korkunç kayıplara ve zararlara uğramıştır. Güney Kore hükümetine göre memleketin zayıtı ölü, yaralı ve kayıp olarak 2 milyonu aşmıştır.

Harp yüzünden en az 10 milyon Koreli evsiz barsız kalmış, sefil ve perişan bir hale düşmüştür. 632 binden fazla oturulacak ev ve umumi bina harap olmuştur.

Çarpışmalardan ölenlerin mik-darı bir hayli kabarık olmuştur. 300 bin Güney Koreli asker dahil, Birleşmiş Milletlerin zayıtı topyekün 420.000 kişi kadar tahmin edilmektedir. Bu müddet zarfında ise Kızıl-ların — Çinliler de dahil — zayıtı 1.676.000 den fazla olmuştur.

Kore harbinde müttefiklerin uçak zayıtı 1400 civarında olmuştur. Bombardıman gibi büyük hareketlere kalkışmayan ve yalnız hava çarpışmalarına girişen kızıl-lar ise bu müddet zarfında 400 uçak kaybetmişlerdir.

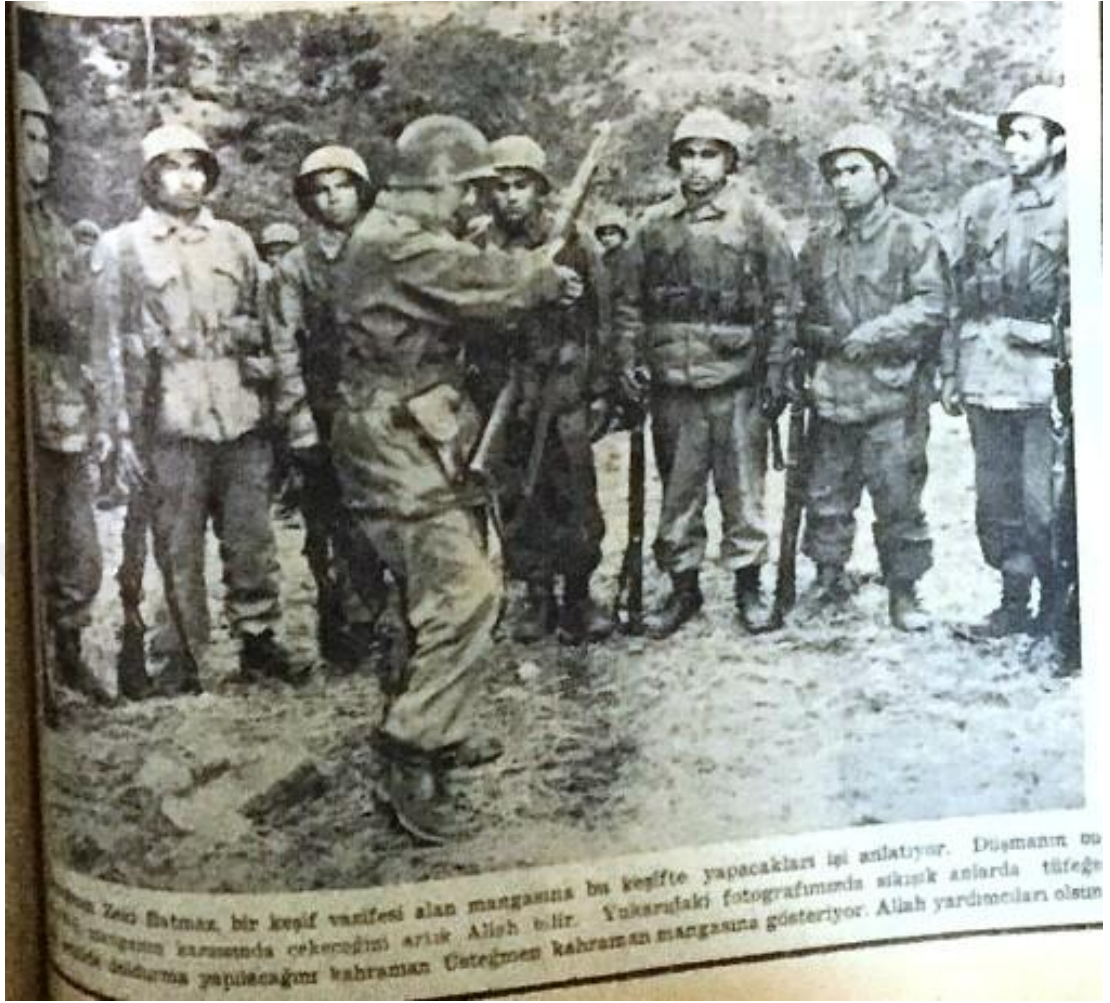
KAYNAK: **Hürriyet**, 27 Haziran 1952.

EK:16

KAYNAK: **Hürriyet**, 27 Haziran 1952.

EK:17

KAYNAK: Hürriyet, 27 Haziran 1952.

Korede Bulunan Harp Muhabirimiz Hikmet Feridun Es'ten Gelen Mesajlar

Sevgili babacığım.
Cümlenize selâm eder, hürmetle ellerinizden öperim. Ben çok iyiyim.
Oğlun: Hüseyin Hayali

Bayan Nermin Şenkardes
Kıymetli mektuplarınızı alıyorum. Şahsıma gösterdiğiniz alâkaya çok memnun oluyorum. Sıhhatim neş'em çok iyidir yegâne arzum sizlere bir an önce ulaşmaktır. Mektuplarınızı sık sık bekler, sevgile gözlerinizden öperim. Büyük babanıza da selâmlar.

Kd. Ütmğ. Mehmet Şenkardes

Bay Mehmet Ünlü

Sevgili babacığım.
Selâm eder, hasretle ve hürmetle ellerinizden öperim.
Çvs. Selâhattin Ünlü

B. Mustafa Ugan:

Babacığım, mektup alamıyorum. Acele cevap beklerim. Hepinize selâm.
Ali Ugan

Bay Hasan Öz:

Sevgili ve kıymetli babacığım, Selâm edip iki mübarek ellerinden öperim. Beni sorarsanız vücudum sıhhattedir. Sizin de sıhhatte olmanız için duacıyım. Kardeşlerimin gözlerinden öperim.

Oğlun Öz

Sevgili ağabeyciğim,
Cümlenize selâm ve sevgilerimi yollarım. Sıhhatteyim.
Özdemir Uraz

Hamdi Koyutürk:
Mektuplarıma cevap alamadım. Ellerinizden öperim.
Teğmen N. Koyutürk

Bay Veli Gökdağ - Milâs:
Selâm edip sizin ve annemin ellerinden öperim. Aileme ve çocuklarıma selâm ederim. Bütün köylülere selâmlar.

Hasan Gökdağ

Sevgili babacığım,

Selâm eder ellerinden öperim. Sevgili anneciğime selâm edip ellerinden öperim. Sevgili kardeşime selâm ederim. Bütün tanıdıklara selâm ederim.

Hüseyin Ateş

180 P. A. K. Albay Celâl Örgе ve komutanlarıma selâmlarımı sunarken hürmetle ellerinden öperim.

P. Üstçavuş Mustafa Sözeri

Hürriyet gazetesi yazı işleri müdürlüğüne:

Gazeteniz vasıtasıyla mektup aldım. Gazeteniz vasıtasıyla selâmlarımı sunmama vesile olmanızı rica ederim.

Anneme, babama, halama, Tüzin, Esin, Doğan, Hüsnü ve Bü-lend'e selâm eder saygılarımı sunarım. Beni merak etmeyin, sıhhatim yerindedir. Bütün Galatasaray boksörlerine sevgi saygılar.
Semih Kızılçınak

Suvon'da geri kademede bir öğle yemeği servisi yapan Koreli kız.

Kore'den 1574 kişilik bir grup daha geliyor

**Kafilenin temmuz ayı
ortalarında memlekete
dönmesi bekleniyor**

Ankara, 24 (ANKA) — Bakanlar Kurulu kararı ile üç partide değiştirilecek olan Kore savaş birliğimizden 1574 kişilik ilk kabile, yirmi gün evvel İskenderundan hareket etmiş bulunan değiştirme birliğimiz Koreye varır varmaz, gelecektir. Kafilenin temmuz ortalarında yurdu muza dönmüş olacağı tahmin edilmektedir.

Diğer taraftan Koreye gidecek olan 2000 kişilik ikinci kafilenin de hazırlıklarına başlanmıştır. Bugünlerde 1, 2 ve 3 üncü ordulardaki gönüllülerden ayrılacak olanlar peyderpey şehrimize getirilerek 8 inci tümende karargâh kuracaklardır.

İkinci kabilede komutan olarak Harp Okulu Alay Komutanı Nuri Pamir'in gitmesi kararlaştırılmıştır. Pamir'in Kore tugayımızın alay komutanlığına getirileceği ve Albay Celâl Dora'nın da yakında Koreden gelecek olan ikinci kabile ile yurda döneceği anlaşılmaktadır.

KAYNAK: Hürriyet, 25 Haziran 1951.

Hi
sir
ha
bu
he

at
)z

kil
yo
etr
Hi
şıl
Nâ
ma
Bu
kil

bi
ön
va
--

Mü

dü
etr
Hü
pa
Te

Kore harbinin dördüncü yılı

Syngman Rhee'nin son tekliflerinin kabul edilemeyeceği bildiriliyor

Seul, 24 a.a. — Bugün, Birleşmiş Milletler kuvvetleri cephelerde şiddetle harbederlerken, Kore harbi dördüncü senesine girmektedir.

Komünistler, dün Amerikan üçüncü piyade ve Güney Kore mevzilerine altı bin kişi ile yaptıkları hücumda muvaffak olamıyarak harbin üçüncü yılını tamamlamışlardır.

Müttefikler bu hücumları geri püskürtmüşlerdir. Sabah şafak vakti de Kızıl hatlarında müthiş yangın sütunlarının yükselmekte olduğu müşahede olunmuştur.

Birleşik Amerika besinci hava kuvvetleri Sabre tepkili uçak pilotları dün öğleden sonra, 6 Rus yapısı, 15 Mig tipi savaş uçağını düşürmek ve bir tane sini de hasara uğratmak suretiyle bu yıldönümünü tesit etmişlerdir.

Washington, 24 a.a. — Yüksek Amerikan resmi şahsiyetleri, Kore'de mütarake aktedebilmesi için Syngman Rhee'nin dün General Clark'a ileri sürdüğü

tekliflerin kabul edilemeyeceğini söylemişlerdir. Mamafih Rhee'nin hâlâ yola geleceğine dair ümit izhar edilmektedir.

Seul, 24 a.a. — Güney Kore Dışişleri Bakanı Pyun Yun Tae, bugün verdiği beyanatta, mütarekeyi müteakip yapılması derpis edilen siyasi konferans müddeti tahdit edildiği takdirde, Güney Kore'nin mütarake ahkâmına riayet edeceğini sövlemiş ve sunları ilâve etmiştir:

"Siyasi konferansın 3 veya dört ay süreceğinden emin olsak hiçbir itirazımız olmaz. Fakat müddeti tayin edilmeyen ilânihaye devam edecek bir konferansa tahammülümüz yoktur

Seul, 24 a.a. Güney Kore muhalif siyasi lideri Coy Douc, Syngman Rhee'nin mütarekevi baltalayıcı hareketlerini tenkid ettiği için dün gece Güney Koreli gençlerin taarruzuna maruz kalarak sert ve keskin bir cisimle başından ağır surette varalanmıştır.